Atentat

Amélie Nothomb

Amélie Nothomb s-a născut în 1967 la Kobe (Japonia). Copilăria şi adolescenţa ei sunt de fapt o lungă călătorie prin lume, cu opriri mereu provizorii: îşi petrece primii trei ani de viaţă în Japonia, urmează China, SUA, Bangladesh, Birmania, Laos. Adolescentă anorexică, Amélie mărturiseşte că abia la treizeci şi patru de ani a reuşit să se accepte „fizic", vindecându-se printr-o bulimie... a cititului şi a scrisului: de zece ani, în fiecare toamnă publică un roman, imediat trecut în fruntea listei de bestselleruri. *Igiena asasinului* (1992), prima ei carte, s-a vândut în sute de mii de exemplare. I-au urmat *Sabotaj din iubire* (1993), *Combustibilii* (1994), *Catilinarele* (1995), *Peplum* (1996), *Atentat* (1997), *Mercur* (1998), *Uimire şi cutremur* (1999), distins cu Marele Premiu pentru roman decernat de Academia Franceză şi ecranizat de Alain Corneau), *Metafizica tuburilor* (2000), *Cosmetica duşmanului* (2001), *Dicţionar Robert de nume proprii* (2002), *Antichrista* (2003), *Biografia foamei* (2004), *Acid sulfuric* (2005), *Jurnalul Rândunicii* (2006). *Atentat* este o meditaţie deosebit de ingenioasă asupra gustului şi a identităţii. Epiphane Ótos, monstrul estet, se îndrăgosteşte de superba şi angelica Ethel. Transformându-şi urâţenia într-un atu redutabil, Epiphane ajunge, în mod paradoxal, să participe la un concurs de frumuseţe în Japonia, în calitate de membru al juriului, prilej cu care îşi dezvăluie în scrisorile către iubita sa consideraţiile despre frivolitate şi adevărata pornografie, cea a gândirii rigide şi a prostului gust. Elogiu al genului sublim şi al onestităţii, romanul are un final necruţător, în buna tradiţie Nothomb: protagonistul însuşi este chestionat asupra adevăratelor motive pentru care a reînsufleţit scenariul iubirii imposibile, la care răspunde cu o argumentaţie pe viaţă şi pe moarte.

Când m-am văzut prima oară într-o oglindă, am râs: nu credeam că sunt eu. În prezent, când îmi privesc reflexia, râd: ştiu că sunt eu. Iar atâta hidoşenie are ceva caraghios. Porecla mi-a venit repede. Trebuie să fi avut vreo şase ani când un puşti m-a strigat în curte: „Quasimodo! Quasimodo!”.

Cu toate acestea, nici unul dintre ei nu auzise vreodată de Victor Hugo. Dar numele de Quasimodo fusese atât de bine găsit, încât era suficient să-l auzi pentru a-l înţelege.

Nu mi s-a mai spus altfel.

Nimeni nu ar trebui să aibă dreptul să vorbească despre frumuseţe, cu excepţia persoanelor îngrozitor de urâte. Sunt cea mai urâtă persoană pe care am întâlnit-o: aşadar, consider că eu am acest drept. Este un asemenea privilegiu, încât nu îmi regret soarta.

Şi-apoi, există o voluptate în a fi hidos. De pildă, nimeni nu încearcă o plăcere mai mare decât mine plimbându-se pe stradă: scrutez chipurile trecătorilor, în căutarea acelei clipe sacre în care voi intra în câmpul lor vizual – le ador reacţiile, ador teroarea unuia, mutra scârbită a altuia, îl ador pe cel care-şi întoarce privirea de jenă, ador fascinaţia copilărească a celor care nu mă pot slăbi din ochi.

Aş vrea să le strig: „Şi încă nu-mi vedeţi decât chipul! Dacă mi-aţi putea contempla trupul, să vedeţi atunci cum aţi rămâne cu gura căscată”.

Există ceva prost asimilat în legătură cu frumuseţea: toată lumea este de acord că aspectul exterior are prea puţină importanţă, că sufletul este cel care contează, etc. Or, continuăm să ridicăm în slăvi starurile aparenţei şi să condamnăm la uitare moacele de soiul meu.

Cum mai mint oamenii. Mă întreb dacă o fac în mod conştient. Tocmai asta mă enervează: ideea că mint fără să ştie.

Îmi vine să le-o zic în faţă: „N-aveţi decât să faceţi pe puritanii, dacă aşa vă place. Să afirmaţi sus şi tare că nu-i judecaţi pe oameni după chip, dacă asta vă amuză. Dar nu vă lăsaţi traşi pe sfoară!”.

Faţa mea seamănă cu o ureche. Este concavă, cu absurde

umflături de cartilaje care, în cel mai bun caz, corespund zonelor unde te-ai aştepta să vezi un nas sau o arcadă, dar care, cel mai adesea, nu seamănă cu nici un relief facial cunoscut.

În locul ochilor, am două fante flasce cu supuraţii permanente. Albul globilor mei oculari este injectat de sânge, ca al personajelor negative din literatura maoistă. Plutesc în ei pupile cenuşii, asemenea unor peşti morţi.

Claia de păr evocă acele carpete din scai care par murdare chiar imediat după ce au fost spălate. Mi-aş rade cu siguranţă craniul dacă nu ar fi acoperit cu o eczemă.

Dintr-un rest de milă pentru anturajul meu, m-am gândit să-mi las barbă şi mustaţă. Am renunţat, căci nu m-ar fi ascuns îndeajuns: într-adevăr, pentru a fi prezentabil, ar fi trebuit să îmi crească barbă chiar şi pe frunte şi pe nas.

Cât despre expresia mea, dacă există vreuna, fac trimitere la Hugo vorbind despre cocoşatul de la Notre-Dame: „Grimasa era chipul său”.

Mă numesc Epiphane Otos – Otos ca ascensoarele, dar cu care nu am nimic de-a face. M-am născut de sărbătoarea Regilor Magi: părinţii mei nu izbuteau să se hotărască între Gaspard, Melchior şi Baltazar. Au ales aşadar acest prenume pe care îl socoteau suma celor trei.

Astăzi, că sunt adult, oamenii cred că se cuvine să mă respecte. Asta nu-i împiedică să le fie îngrozitor de greu să-mi spună Epiphane{1}.

Sunt slab, ceea ce poate fi frumos la un bărbat, dar subţirimea mea e dezagreabilă.

Hristos pe cruce are o anumită alură cu pântecul scobit şi coastele la vedere. Majoritatea oamenilor descărnaţi seamănă cu nişte biciclete, ceea ce e chiar drăguţ.

Cât despre mine, te-ai gândi mai degrabă la un pneu spart. La fel cu câinii Shar Pei, am prea multă piele. Osatura mea sfrijită şi biata mea carne plutesc în interiorul acestui veşmânt caraghios care, prost umplut, nu poate decât să flendure.

Am încercat să port haine strâmte, pentru ca ele să joace rolul la care epiderma mea a renunţat: rezultatul a fost atroce. Învelişul meu flasc se încreţea ca o pernă cu câlţi şi păream în acelaşi timp şubred şi gras.

Mă îmbrac, aşadar, în haine prea largi: în felul acesta, par scheletic, ceea ce nu îmi displace. Oameni bine intenţionaţi vor să

mă sfătuiască:

— Ar trebui să mâncaţi mai mult.

— De ce? Aţi vrea ca urâţenia mea să ocupe mai mult spaţiu?

Căci nu îmi place ca lumea să se ocupe de mine.

Există ceva prost înţeles în legătură cu Quasimodo: cititorii nu pot decât să-l îndrăgească – este atât de oribil, sărmanul, îţi este milă de el, s-a născut victimă.

Când se îndrăgosteşte de Esmeralda, îţi vine să-i strigi frumoasei: „Iubeşte-l! Este dezarmant! Nu te opri la aspectul său exterior!”.

Toate astea sunt foarte frumoase, dar de ce ne-am aştepta la mai multă obiectivitate din partea Esmeraldei decât din partea lui Quasimodo? Ce altceva a făcut el decât să se oprească la aspectul exterior al creaturii? Se simte îndreptăţit să ne arate superioritatea frumuseţii interioare în raport cu frumuseţea vizibilă. În cazul acesta, ar trebui să se îndrăgostească de o babă ştirbă: abia atunci ar fi credibil.

Or, aleasa inimii lui este o superbă ţigancă de care e foarte uşor să te îndrăgosteşti. Şi acest cocoşat ar vrea să ne convingă că are sufletul pur?

Eu unul susţin că îl are josnic şi corupt. Ştiu despre ce vorbesc: Quasimodo sunt eu.

Faţa mea a fost cruţată de acnee: aceasta, ca o ploaie de lăcuste, s-a concentrat în partea de sus a spatelui meu.

Aici e miracolul meu, fericirea mea intimă, obiectul neînţelesei şi duioasei mele afecţiuni: port întreaga oroare a lumii pe omoplaţii mei. Nu sunt decât pustule roşii şi galbene. Chiar şi unui orb i
s-ar face greaţă dacă le-ar pipăi: contactul granulos şi vâscos este şi mai respingător decât aspectul.

Această plagă a Egiptului s-a năpustit asupra mea pe când aveam şaisprezece ani, vârsta prinţeselor din basme. Dezgustată, mama m-a dus la dermatolog:

— Copilul ăsta are lepră!

— Nu, doamnă, este acnee.

— Nu-i adevărat. Am avut şi eu acnee, nu era aşa.

— Aţi avut acnee vulgară. Fiul dumneavoastră este atins de forma cea mai gravă a acestei maladii.

— Va trece cu adolescenţa?

— Nu e sigur. Avem de-a face cu o patologie dintre cele mai

misterioase.

— E din cauza alimentaţiei? Copilul ăsta mănâncă prea consistent: prea multă ciocolată.

— E multă vreme de când medicina nu mai crede în asemenea baliverne, doamnă.

Înţepată, mama hotărî să se lase condusă de bunul ei simţ pentru a mă îngriji. Mă supuse unui regim fără grăsimi, a cărui singură consecinţă a fost că am slăbit aşa de repede şi de violent, încât pielea mi se desprinse de pe corp pentru ca niciodată să nu se mai sudeze la loc. Din cauza asta semăn cu un Shar Pei.

Acneea mea, care nu rata nici o ocazie, profită de asta pentru a prospera. În limbaj vulcanologic, s-ar putea spune că pustulele mele deveniseră active: când le atingeam cu degetele, simţeam sub piele o efervescenţă colcăitoare.

Mama, care mă iubea din ce în ce mai puţin, îi arătă fenomenul dermatologului:

— Şi despre asta ce spuneţi, domnule doctor? îi aruncă ea cu uimitoarea mândrie a celor care scot la iveală o aberaţie de care te îndoieşti că ar putea exista.

Ca strivit de o asemenea eroare a naturii, bietul om suspină:

— Doamnă, tot ce putem spera este ca boala să nu se extindă.

Dar, noroc în nenorocirea mea, răul s-a limitat la umeri. Eram fericit: dacă mi-ar fi fost atinsă faţa, n-aş mai fi putut ieşi din casă.

Şi-apoi, cred că în felul acesta efectul este mult mai reuşit. Dacă daunele mi-ar fi atins întregul corp, ar fi fost mai puţin impresionante. În mod asemănător, dacă trupul omenesc ar număra douăzeci şi cinci de sexe în loc de unul, ar pierde mult din puterea sa erotică. Ceea ce fascinează sunt insuliţele.

Omoplaţii mei sunt o oază de atrocitate pură. Îi contemplu în oglindă şi spectacolul acesta mă delectează. Trec cu degetele peste ei: voluptatea îmi creşte pe măsură. Pătrund în inima indicibilului: devin receptaculul unei forţe de o mie de ori mai mari decît mine; mă trec fiori de plăcere – ce-ar fi, la dracu', ce-ar fi dacă mâna asta ar fi cea a lui Ethel şi nu a mea?

Bineînţeles, există Ethel. De îndată ce există Quasimodo, există şi Esmeralda. Asta e. Nu e Epiphane fără Ethel.

Jur că nu mi-am spus: „Sunt bărbatul cel mai urât din lume, o s-o iubesc aşadar pe cea mai frumoasă dintre frumoase, ca să rămânem la marii clasici". S-a întâmplat fără voia mea.

Am văzut anunţul în ziar: „Casting: căutăm bărbat hidos

pentru un film de artă". Îmi plăcuse sobrietatea textului: nu se preciza nici rasa, nici vârsta. „Hidos", punct. Era cu dedicaţie. Nici un alt adjectiv în enunţ. Aluzia la „filmul de artă" mă făcu sceptic: nu era oare un pleonasm? O clipă mai târziu m-am gândit că aşa ar fi trebuit să fie, dar că nu era. O mulţime de lung şi scurtmetraje puteau sta mărturie.

M-am dus la locul indicat.

— Nu, domnule. Turnăm un film de artă, nu un horror, îmi aduse la cunoştinţă o doamnă.

Nu ştiam că aceste castinguri servesc la a insulta oamenii.

— Pentru a vă defula v-aţi apucat de meseria asta, doamnă?

M-am apropiat de ea ca să-i sparg mutra. N-am avut timp: garda ei de corp m-a expediat la podea. Mi-am pierdut cunoştinţa.

O zână era îngenuncheată lângă mine şi îmi mângâia mâna.

— Ticăloşii, v-au desfigurat, murmură ea, cu o voce venită din cer.

Încă ameţit, am găsit de cuviinţă că e cinstit să precizez:

— Nu, domnişoară, eram deja aşa dinainte.

Îi vorbeam fără frică pentru că era creaţia leşinului meu. Inventasem această frumuseţe, aşa cum o dovedea înfăţişarea ei stranie: capul îi era încins cu un fel de diademă din metal rudimentar, arborând coarne de taur. în lunga sa tunică neagră şi păgână, trupul ei era o taină.

Îmi admiram opera. Eu o făurisem, aveam aşadar toate drepturile. Îmi ridicai braţul şi atinsei faţa îngerului. Trăsăturile sale nu exprimau nici dezgust, nici milă, nimic altceva decât o imperioasă blândeţe. Coarnele de bour îi exaltau splendoarea.

Cum era creatura mea, i-am poruncit :

— Şi-acum, o să spuneţi versurile lui Baudelaire: „Frumoasă sunt şi-ţi dau poruncă / De dragul meu, frumosul doar să-ţi fie drag. / Sunt păzitorul înger, şi muza, şi madona".

Surâse. Degetele mele îi atingeau pielea albă de alteţă porfirogenetă. Era a mea. Cântam de beatitudine.

Chiar atunci un bărbat strigă :

— Ethel!

Nu era vocea mea.

— Ethel!

Zâna aceasta nu era a mea.

Regizorul de platou o chema să treacă la machiaj. Ethel era juna primă a filmului. Mă săltă cu o forţă uimitoare.

— Veniţi cu mine. Poate că fata de la machiaj o să vă poată aranja.

Am mers împleticit până la studio, sprijinit de umerii îngerului meu păzitor.

— El apare în film? întrebă fata de la machiaj.

— Nu. Cei de la casting l-au tratat ca pe-un câine. A vrut să riposteze, şi-atunci Gérard i-a stâlcit mutra. Priveşte-i tâmpla.

M-am aşezat în faţa oglinzii şi am constatat că marginea frunţii mele sângera: în mod bizar, eram mai puţin urât aşa – sau mai degrabă urâţenia mea părea mai puţin şocantă alături de această rană. Am socotit că sunt în avantaj şi m-am simţit fericit la gândul că frumoasa mă descoperise în această stare.

Fata de la machiaj aduse alcool de 90 de grade.

— Atenţie, trebuie să dezinfectez rana. O să vă usture.

Am scos un strigăt de durere. Am văzut-o pe Ethel strângând din dinţi, din empatie cu suferinţa mea: am simţit o tulburare violentă.

Spălată de sânge, fanta deveni vizibilă: curată ca o branhie, îmi unea sprânceana dreaptă cu părul.

— Asta îmi lipsea, am spus amuzat.

— Sper că veţi depune plângere, se indignă actriţa.

— De ce? Fără acest Gérard, nu v-aş fi întâlnit.

Nu luă în seamă această declaraţie.

— Dacă nu protestaţi, oamenii aceştia vor continua să creadă că totul le este permis. Marguerite, nu-i pui un plasture?

— Nu, e mai bine ca rana să respire. O să vă dau cu mercurocrom. Îmi pare rău, domnule, n-o să arate prea bine.

Acele femei sfinte îmi vorbeau ca şi cum acea dâră roşie avea să fie singura oroare de pe chipul meu. Am binecuvântat mânia care le orbea.

Marguerite a fost generoasă cu mercurocromul. Nervalian, am murmurat: „Fruntea-mi e roşie încă de-a reginei sărutare...” Mi-am adus aminte că ultimul cuvânt al acestui sonet era „zână” şi am tăcut, cu spaima absurdă de a-mi dezvălui secretul.

Ethel îmi luă locul pe scaunul de machiaj. Regretai faptul că trupul meu permanent rece nu îi încălzise locul: simt o emoţie aproape erotică atunci când, în metrou, mă aşez pe locul de pe care tocmai s-a ridicat o femeie şi pe care fesele ei l-au încălzit.

Am simulat starea de şoc.

— Îmi permiteţi să rămân aşezat o clipă? am bolborosit

prăbuşindu-mă pe un scaun.

— Bineînţeles, îmi spuse ea cu blândeţe.

— Spuneţi-mi Epiphane.

Nu ştiam dacă m-a auzit. Mă scufundai în contemplarea machiajului, care a fost un moment de iubire între cele două femei. Ethel, cu toată încrederea din lume, îşi oferea chipul admirabil lui Marguerite. Aceasta se apleca asupra lui, solemnă, conştientă de importanţa darului. Ea îi acorda cu mărinimie atenţiile sale geloase, o mîngâia în mii de feluri, unele mai delicate decât altele.

Clipa supremă a fost cea în care pictorul îi spuse pânzei:

— Închide ochii.

Îi cerea, aşadar, să se ofere cu ochii închişi. Actriţa se conformă, iar eu i-am descoperit pleoapele minunate. Pe acele două ecrane virgine, artista trasă semne abstracte, dacă nu cumva era vorba despre vreo caligrafie ezoterică.

„Machiajul este un cult al misterului”, m-am gândit, uluit.

Urmă trecerea rujului peste buze, de o obscenitate atât de radioasă, încât mă mirai că sunt acceptat la un asemenea spectacol. Dacă femeile acestea ar fi fost cinstite, m-ar fi dat afară. De fapt, uitaseră de prezenţa mea: această omisiune a fost pentru mine favoarea favorurilor – Quasimodo tolerat în inima gineceului.

— Gata, spuse Marguerite la capătul acestui moment de graţie.

— E perfect, zâmbi frumoasa, încântată de imaginea sa din oglindă.

Un mitocan intră şi se înfurie văzând scena:

— Ce-i asta ? N-aţi înţeles nimic! Turnăm un film de artă!

— Machiajul meu e artă, protestă tânăra.

— Ba nu. Ai făcut-o mai frumoasă.

— Nu am făcut-o mai frumoasă, i-am accentuat frumuseţea. Dacă voiai o nasoală, nu trebuia s-o alegi pe Ethel.

— N-ai înţeles nimic, mugi tipul.

— Bine. Atunci descurcă-te singur.

Bădăranul, care nu era altul decât regizorul, se apropie de juna primă şi o mânji. Am aflat în ziua aceea că frumuseţea era considerată de-acum înainte incompatibilă cu arta.

Îmi iubesc povestea pentru că e ridicolă. Un păduche care se îndrăgosteşte de o făptură de vis e o caricatură. Cel mai bine sau cel mai rău este că ea – cine, ea? Ei, haideţi, ea! – este actriţă. Este ceea ce se cheamă a acumula convenţii. Esmeralda este ţigancă, ceea ce

implică, între altele, că este comediantă.

Într-adevăr, o fată de care te îndrăgosteşti devine de îndată, fie că vrea sau nu, o actriţă. Chiar dacă, şi mai cu seamă dacă nu-ţi împărtăşeşte sentimentele – şi de o mie de ori mai mult dacă nu este la curent cu pasiunea ta.

Acest ultim caz este rar şi sublim. L-am trăit. Atâta vreme cât am avut înţelepciunea să-mi trec sub tăcere nebunia, am cunoscut deliciile iubirii ascetice: eram spectatorul nebănuit al actriţei mele care nu a avut niciodată atâta talent ca pentru mine. O vedeam jucând, fără să ştie, cel mai mare dintre rolurile sale: era cea care inspiră iubirea eternă.

Nimic nu e mai copleşitor ca asceza. Dacă nu aş fi simţit nevoia cea mai primară din câte există, aceea de a vorbi, n-ar fi fost nici o problemă.

Văzuse în mine martirul urâţeniei, văzusem în ea martira artei: era destul pentru a crea nişte legături.

— Ce dracu' caută ăsta aici? întrebă realizatorul care tocmai îmi observase prezenţa.

— S-a prezentat la casting şi ticălosul de Gérard l-a desfigurat, răspunse Ethel sfidătoare.

— Nu l-au luat? Păcat. L-aş fi văzut în rolul îmbălsămătorului.

— Asta-i tot ce te şochează în povestea asta? Şi că i-au stâlcit mutra, ţi se pare normal ?

Vorbeau despre mine, sub nasul meu, la persoana a treia. Multă lume comite adesea această impoliteţe faţă de mine: aspectul meu face din mine persoana a treia prin excelenţă.

— Individul ăsta vrea să joace în filme?

— Întreabă-l.

— Vreţi într-adevăr să jucaţi în filmul meu?

— Nu.

— Cinematografia nu vă tentează?

Mă tenta, şi încă cum! Ce întrebare idioată! Aş fi venit oare dacă nu m-ar fi atras? Dacă n-ar fi fost Ethel acolo, aş fi spus da. Dar ea mă asculta şi voiam să pozez în erou rănit în demnitatea sa. De aceea, răspunsei:

— Nu.

— În cazul acesta, de ce aţi venit ?

— Ca să mă uit.

— Bun. Eu nu fac decât asta. Să mergem.

Plecară. Turbam din pricină că nu a insistat mai mult: rolul

meu de victimă admirabilă a încetat brusc.

I-am urmat pe platou. Nu întârziai a mă felicita pentru refuzul meu: cine-ar fi putut crede că cinematografia este o meserie atât de plictisitoare? Vreme de două ceasuri n-am auzit altceva decât vorba „tăiaţi!”. Nu pentru a trece la altă scenă, ci pentru a juca de fiecare dată aceeaşi bucăţică de poveste.

Era ucigător. Regizorul, care se numea Pierre, găsea la fiecare secvenţă defecte pe care părea să fie singurul care le înţelege :

— E prea alert! Sau:

— E prea elaborat!

Ori, când îi lipsea inspiraţia:

— E nul!

Echipa era exasperată. Mă întrebam ce mai aşteptau ca să-l lase baltă.

Totuşi, la început, eram entuziasmat. Studioul reproducea o arenă expresionistă cu umbre pictate şi cadavre în locul spectatorilor. Ethel trebuia să joace rolul principal, pe cel al unui taur nebun care se îndrăgostea de matador şi îşi manifesta sentimentul străpungându-i pântecele cu coarnele.

Găseam această idee magnifică şi plină de înţelesuri: „Căci fiecare om ucide ceea ce iubeşte”, a scris Wilde, unul dintre patronii mei spirituali. Aşteptam clipa în care o voi vedea pe frumoasă năpustindu-se, cu coarnele înainte, spre cel care aş fi vrut să fiu şi spintecându-l, înălţându-l de la pământ, purtându-l în galop deasupra capului. Speram că sângele victimei va curge pe botul taurului, care îl va linge cu limba.

În mod evident, regizorul nu împărtăşea nici unul dintre punctele mele de vedere estetice. Am aruncat o privire pe scenariul care circula. Ai fi zis că e un proces-verbal pentru uzul vreunui sindicat al veterinarilor.

Am tendinţa să fiu stupid. Am găsit de cuviinţă că e oportun să-i aduc la cunoştinţă lui Pierre opinia mea, între două „tăiaţi!”. Mă măsură din cap până-n picioare şi îşi reluă activitatea fără o vorbă.

În două ore de filmare, n-am avut dreptul decât la o singură frântură de secvenţă: un zombi îi deschidea poarta sublimului taur care intra în arenă. Cadrul, care trebuia să dureze patru secunde, nu era cel mai important din film, judecând după platitudinea ajustărilor sale. Nimeni nu părea să înţeleagă de ce se încăpăţâna tiranul să o ia de la capăt.

Nu mai aveam nici o îndoială asupra naturii angelice a lui Ethel: chipul ei nu lăsa niciodată să se bănuiască nici cea mai neînsemnată urmă de agasare sau nerăbdare. În locul acela, nu exista decât o singură persoană care să nu fie în pragul unei crize de nervi: ea.

Regizorul sfârşi prin a exclama:

— Ne oprim! E inutil să mai insist, azi sunteţi cu toţii nuli.

Credeam că mulţimea o să-l lapideze. Cât mă înşelam: atitudinea sa odioasă îi aducea respectul cel mai sincer. „Ce artist!" am auzit pe cineva şoptind.

— Ce cretin, îi spuse juna primă lui Marguerite, care o demachia.

Cele două fete râseră complice.

— Dacă gândiţi aşa, am intervenit, de ce lucraţi cu el?

— Sunteţi încă aici ?

— Am asistat la filmare. De ce nu vă daţi demisia?

Ea ridică din umeri.

— Un contract e un contract. Obişnuiesc să fiu corectă.

— Şi la început, de ce aţi acceptat?

— Mi-a plăcut sinopsisul. Mă entuziasma ideea de a juca rolul unui taur. M-am săturat de rolurile ridicole de tinere moderne. Pierre este un cineast foarte stimat în cercul lui. Nu mă aşteptam să dau peste o asemenea caricatură.

Îl binecuvântai din nou pe cel care-mi spărsese mutra. Fără el, cele două creaturi ar fi fost îndreptăţite să mă întrebe de ce nu plec. Statutul meu de victimă a propriului lor călău îmi aducea priviri fermecătoare.

Aş vrea să fiu încă acolo. Se întâmpla acum un an. Îmi vine greu să cred: mi s-au întâmplat mai multe lucruri în acest ultim an decât pe parcursul celor douăzeci şi nouă care l-au precedat.

Îmi aduc aminte că am spus:

— Chipul dumneavoastră este un minunat palimpsest: acoperit mai întâi cu fardurile lui Marguerite, apoi de mâzgălelile regizorului. Demachiatul seamănă cu munca unui arheolog.

— Câtă elocvenţă, şi ce sensibilitate, nu prea suntem obişnuiţi pe-aici cu aşa ceva.

Astăzi, cred că îşi bătea joc de mine, dar în beţia ce mă cuprinsese, îi credeam cele mai neînsemnate cuvinte. Mă ajuta: nu mi se vorbise niciodată cu atâta blândeţe în toată existenţa mea. Era ca şi cum pentru ea n-ar fi existat această diformitate care mă

însoţea de la naştere.

În jurnalul său intim, Baudelaire notează că „voluptatea unică şi supremă a iubirii constă în certitudinea de a provoca durere”. Considerasem întotdeauna fraza aceasta o teorie interesantă care mă privea la fel de puţin ca fizica cuantică sau deriva continentelor.

Nu-mi imaginasem niciodată vreo clipă că m-aş putea îndrăgosti. Nici măcar nu mă gândisem la asta: oare nu era stabilit, încă din preistoria suspinelor, că urâţii nu-şi au locul în acest joc?

În seara întâlnirii cu Ethel, cuvintele lui Baudelaire îmi reveniră în minte şi pentru prima oară m-am întrebat dacă nu cumva ele corespundeau unei dorinţe ascunse în adânc. Mi-am dat seama atunci de un lucru surprinzător: nu aveam nici cea mai vagă idee despre ceea ce îmi doream. îmi lipseau anii de pregătire mentală, anii pe care adolescenţii îi consacră pentru a se modela şi a-şi rumega idealurile în materie de sublim sau de porcării.

Exemplarul meu era virgin. În fond, urâţenia mă conservase într-o prospeţime extremă: trebuia să inventez totul. Nu mai aveam douăzeci şi nouă de ani, ci unsprezece.

M-am pus pe treabă cu ardoarea neofitului. Am consultat numeroase surse: enciclopedia, sexul meu, Sade, dicţionarul medical, Mânăstirea din Parma, filmele porno, dentiţia mea, Hyeronimus Bosch, Pierre Louys, mica publicitate, liniile din palmă.

M-am gândit la Bataille: „Erotismul este aprobarea vieţii, chiar şi în moarte”. Trebuia să fie ceva adevărat în asta, dar ce? Am încercat să demonstrez în scris, ca la matematică. Rezultatul a fost de o incontestabilă eleganţă.

Cum aceste activităţi nu m-au lămurit, am luat decizia de a mă scufunda în adâncul propriilor amintiri. M-am întins pe podea, cu braţele şi picioarele în cruce, cu ochii închişi, şi am coborât în mine însumi. Pleoapele serveau de ecran cinematografic. Se proiectară imagini atât de ridicole, încât m-am simţit tentat să întrerup de îndată experimentul.

M-am simţit mai confortabil gândindu-mă că erotismul este în mod necesar grotesc: nu există dorinţă fără transgresiune – şi ce transgresiune poate fi mai delectabilă decât cea a bunului gust?

Am continuat să-mi privesc filmul interior, încetul cu încetul, am avut impresia că recunosc secvenţa. Se vedeau romani la jocurile din arenă, primii creştini azvârliţi drept hrană leilor. În curând am avut certitudinea că nu am extras aceste motive din vreo tâmpenie hollywoodiană, ci că realmente le-am creat eu însumi.

Când? Trebuie să fi fost cu multă vreme în urmă: culorile aveau prospeţimea copilăriei.

Memoria se abătu asupra mea ca un trăsnet: aveam unsprezece ani. Culcat în patul meu, mă hrăneam cu *Quo vadis?*, lectură de mare spectacol. Era grozav. Tânăra şi frumoasa Lygia, prinţesa creştină, vândută unui tânăr, frumos, brutal şi prost patrician roman care şi-o dorea sclavă. Dar latinul ăsta imbecil se înamoră de fecioară şi preferă s-o cucerească, decât să o violeze. Fără să mai punem la socoteală prozelitismul natural al fecioarelor creştine:

„Vinicius (aşa se numea tâmpitul de roman), voi fi a ta doar dacă te converteşti la religia mea!”.

Atunci Nero, în fantezia sa rafinată, dădea foc Romei ca să scrie un poem. După aceea, îi desemna pe creştini vinovaţi şi îi persecuta în masă, spre desfătarea poporului: a fost un împărat care avea simţul politicului.

După pagini şi pagini de crucificări şi de ospeţe ale leilor, avea loc scena culminantă. Nero, acest abil juisor, păstrase ce e mai bun pentru final: un taur nebun şi furios năvălea în arenă, purtând-o legată pe spinare pe tânăra Lygia, goală, cu pletele răvăşite. Excelentă idee, să-i dai unui taur turbat o frumoasă prinţesă creştină, virgină până-n dinţi.

Frânghiile cu care fusese legată de animal nu erau prea strânse, în aşa fel încât, mai devreme sau mai târziu, acesta reuşea s-o dea jos de pe trupul său şi s-o calce în picioare, s-o spintece sau să-i facă tot ce obişnuiesc să facă taurii fecioarelor dezbrăcate.

Eram în extaz la gândul a ceea ce urma să se petreacă. Şi chiar în acest moment, scriitorul polonez cu nume imposibil de pronunţat strica scena cea mai bine pregătită din istoria dorinţei: Vinicius, tâmpitul amorez roman, sărea în arenă şi nu dădea ascultare decât curajului său, care pierdea astfel o uriaşă ocazie de a rămâne ascuns. Îşi încheia socotelile cu taurul ca şi cum ar fi fost vorba de un caniş, o salva pe Lygia în aclamaţiile mulţimii şi se convertea la creştinism.

Cei unsprezece ani ai mei în plină erecţie se arătară indignaţi. Am aruncat pe jos cartea asta necinstită şi, pradă unei disperări furibunde, mi-am tras perna peste cap.

Miracolul se produse. Geniul copilăriei anulă aceste peripeţii idioate şi mă metamorfoză în taur furios năvălind cu avânt în arenă.

Lygia goală îmi este prinsă de spate. Îi simt fesele virginale şi

şalele de arhanghel. Contactul acesta mă înnebuneşte, încep să azvârl din picioare, să fac salturi, să alerg. Din pricina mişcărilor, trupul Lygiei se răsuceşte la o sută optzeci de grade. Sânii ei ascuţiţi se lipesc de omoplaţii mei, pântecele şi sexul ei sunt ţintuite pe şira arcuită a spinării mele. Sunt un taur şi toate astea îmi tulbură creierul, întărâtat, hotărăsc că această creatură va cădea de pe mine.

Sunt tot numai sărituri şi salturi, mă cabrez, mă zbat. Frânghiile slăbesc, Lygia se prelinge, nu mai e prinsă de mine decât de un picior. Galopez târând-o pe pământ ca pe cadavrul în care se va transforma în curând. Picioarele ei depărtate dezvăluie mulţimii o virginitate care nu va mai dura mult. Prinţesa suferă din pricina acestei indecenţe, iar eu sunt mulţumit. Te doare, Lygia? E bine – şi asta nu e nimic în comparaţie cu ce te aşteaptă. Asta te va învăţa minte să mai fii o fecioară creştină dezbrăcată, într-un roman polonez pentru adolescenţi.

Cu o ultimă şi atletică zvîrlitură de picior, reuşesc să o desprind de mine pe tânăra care efectuează un zbor razant si se prăbuşeşte zece metri mai încolo. Poporul roman nu mai respiră. Mă apropii de pradă şi îi contemplu fundul drăgălaş. O întorc cu copita şi ador spaima care ţâşneşte din ochii ei frumoşi, ador freamătul sânilor săi neatinşi.

Cel mai grav, Lygia, este faptul că accepţi. Iar în această privinţă toată lumea este de acord: în ce-ar consta interesul de a fi o tânără fecioară creştină, dacă nu în faptul de a fi străpunsă de un taur mânios? Ar însemna să te insult logodindu-te cu acest ginere ideal, convertit prin grija ta. Imaginează-ţi platitudinea mariajului vostru alb, severitatea grotescă a chipului său când te va poseda.

Nu. Tu nu eşti pentru el, arăţi prea bine. Tu eşti pentru mine. Cu sau fără ştirea ta, ai făcut-o anume: de ce să te fi păstrat cu atâta grijă şi cu atâtea eforturi dacă nu pentru a fi devastată? Există o lege în univers: tot ceea ce este prea pur trebuie murdărit, tot ceea ce este sfânt trebuie profanat. Pune-te în locul profanatorului: ce interes ar avea să profaneze ceea ce nu este sfânt? Cu siguranţă că la asta te-ai gândit păstrându-te atât de curată.

Nu există creştin mai bun decât o fecioară martiră, nu există ceva mai păgân decât un taur furios: de asta e aşa de mulţumit poporul. A meritat nu banii, pentru că spectacolul este gratuit, ci ura sa, propensiunea sa naturală de a detesta crinii şi salamandrele.

După Homer, fruntea taurului este simbolul prostiei. Are

dreptate. Îmi place să fiu taur pentru că îmi place să fiu prost. Şi, în virtutea prostiei mele, ei mi te oferă cu atâta bucurie: dacă aş fi fost vulpea cea şireată, nu mi s-ar fi oferit un asemenea dar. Vezi tu, e bine să fii prost.

Nu mai e vreme să-ţi fie frică, este vremea să te doară. Îmi implânt coarnele în pântecele tău neted: e o senzaţie fabuloasă. Când te agăţ, te înalţ deasupra capului. Oamenii urlă, iar tu ţipi. Sunt eroul zilei. Mă preumblu cu tine drept pălărie: în stânga mea, picioarele tale, în dreapta, braţele, obrazul palid, pletele care mătură pământul. Foarte mândru de mine, fac un tur de pistă pentru a primi aplauzele publicului. Când beţiei mele nu îi mai este suficient acest amuzament, trec la lucruri serioase. Coarnele mele sunt în tine, dar nu te-au străpuns: mă cabrez de mai multe ori pentru ca tu să te înfigi mai bine în ele.

De fiecare dată când ating din nou pământul, mă simt tot mai departe în tine. Se întâmplă în sfârşit ceea ce trebuia să se întâmple: un pârâit, şi coarnele mele ţi-au străbătut pântecele, îţi ies prin spate şi şale, vârfurile lor sunt afară. Oamenii le văd şi mă aclamă şi mai abitir. Sunt mulţumit.

Încep să sar ca un nebun pentru a-mi manifesta triumful. Sângele tău mi se prelinge acum pe frunte şi pe grumaz. Ajunge la nări, mirosul lui mă înnebuneşte. Curge până la gură, îl ling, are gustul vinului nou, mă îmbată. Te aud gemând şi îmi place.

Pe măsură ce mă mişc, un văl roşu îmi acoperă ochii: sângele tău mă orbeşte. Nu mai văd nimic şi asta mă enervează: alerg fără să ştiu încotro, mă izbesc de mai multe ori de zidurile arenei, iar asta probabil că îţi provoacă durere. Sătul de luptă, îmi aplec capul înspre pământ: cazi din coarne de-a lungul capului meu, pielea ta îmi şterge ochii şi îmi redă vederea.

Eşti culcată pe jos, încă respiri. Îţi contemplu pântecele sfârtecat prin grija mea: este magnific. Faţa ta lividă are o expresie exaltată, aproape de zâmbet: ştiam că-ţi place asta, Lygia, Lygia mea, acum eşti cu adevărat a mea.

Şi cum eşti a mea, fac cu tine ce poftesc. Îţi beau sângele călduţ din pântece, demonstrând astfel că taurii încetează să mai fie vegetarieni în faţa fecioarelor.

Apoi, în aclamaţiile poporului Romei, te calc în picioare până când trupul îţi devine de nerecunoscut. Este o defulare de un mare rafinament. Îţi las chipul intact pentru ca expresia lui să rămână lizibilă: pentru că ceea ce mă interesează este ce-ţi face sufletul. Nu

există sadism la bravii materialişti, nu există aşa ceva decât la ultraspiritualiştii de soiul meu. E nevoie de spirit ca să fii călău.

Tabloul este admirabil: terciul acesta inform care este trupul tău, care seamănă de-acum cu un fruct făcut zob, iar la capătul acestui terci, gâtul perfect şi chipul tău fără seamăn de graţios. Ochii tăi sorb cerul, dacă nu cumva e tocmai pe dos. Niciodată nu ai fost mai frumoasă: devastându-ţi trupul cu copitele, am făcut ca toată splendoarea ta să urce spre cap, ca şi cum ar fi fost vorba de un tub de pastă de dinţi.

În felul acesta, graţie mie, ţi-a fost dat să fii perfect idealizată. Îmi apropii urechea de taur de gura ta şi îţi pândesc ultimul suspin. Îl aud, e mai delicat ca o muzică de cameră şi chiar în aceeaşi clipă, tu şi eu murim de plăcere.

„Cine vrea să devină înger devine animal." Eu am făcut pe fiara şi în felul acesta am cunoscut voluptatea îngerului.

Între timp, am unsprezece ani, dau la o parte perna pe care mi-am îngrămădit-o pe ţeastă şi mă ridic, gâfâind de plăcere. Creierul meu a fost spulberat asemenea unui imobil sub efectul unei explozii nucleare. Mi-a făcut atâta plăcere, încât cu siguranţă că am devenit frumos: dau fuga să verific această convingere în oglindă.

Îmi privesc reflexia şi izbucnesc în râs: n-am fost niciodată mai urât.

Să-mi mai vorbească vreodată cineva despre frumuseţea interioară a lui Quasimodo!

Aveam din nou douăzeci şi nouă de ani. Mi-am dat seama că rolul adolescenţei fusese jucat de copilărie : la vârsta de treisprezece ani, am pus lacăt sexului. De atunci, nu a mai fost vorba despre el. De ce? Nu ştiu prea bine. De bună seamă că fizicul meu a jucat un rol covârşitor în această cenzură.

E în acelaşi timp uşor şi greu de înţeles. Am cunoscut o mulţime de oameni îngrozitori care aveau viaţă sexuală: se culcau cu femei urâte sau mergeau la târfe.

Problema, cu mine, este că am simţit de timpuriu o atracţie exclusivă pentru frumuseţile pure. Din această pricină cred că la vârsta de treisprezece ani mi-am repudiat sexul: luciditatea se năpustise brutal asupra mea. Cu fecioarele serafice, nu aveam nici o şansă.

La şaisprezece ani, acneea se abătu asupra omoplaţilor mei ca o confirmare teologică: eram rebutul creaţiunii. După aceea, pielea mea începu să spânzure, iar eu am intrat în faza comică a urâţeniei

mele, care devenise prea ridicolă pentru a fi respectabilă.

De atunci, sexualitatea mea nu se mai exprimă decât prin două activităţi: masturbarea şi groaza. Onanismul corespundea laturii mistice şi tenebroase a personalităţii mele. În schimb, atunci când aveam nevoie de emoţii erotice mai sociale, mă plimbam pe stradă şi observam reacţiile oamenilor care dădeau cu ochii de mine: le ofeream cu toată obscenitatea urâţenia mea, făceam din ea un limbaj. Privirile dezgustate ale trecătorilor îmi dădeau iluzia unui contact, imponderabila senzaţie a atingerii.

Cel mai mult râvneam la năuceala fetelor tinere. Dar era anevoie să intri în câmpul lor vizual: cele mai multe dintre ele nu contemplau decât propria lor reflexie în vitrine.

Altele preferau să-şi admire imaginea în ochii oamenilor: cu acestea, trăiam clipe glorioase. Privirile lor distrate îmi căutau pupilele pentru a se venera şi tresăreau de spaimă când le apărea infamia oglinzii. Mă treceau fiori de plăcere.

Perplexitatea mea nu cunoscu limite în urmă cu un an, când Ethel avu pentru mine ochi prietenoşi şi goliţi de refuzul cu care mă obişnuisem. Era ca şi cum nu şi-ar fi dat seama de scandalul pe care-l încarnam.

De n-ar fi fost „decât” sublimă, şi ar fi fost suficient ca s-o iubesc, căci nici o frumuseţe nu îmi plăcuse în asemenea măsură. Dar se adăuga la asta miracolul orbirii sale, care mă făcu nebun după ea în ultimul hal.

Reminiscenţa orgasmului meu copilăresc sfârşi prin a-mi tulbura raţiunea: taurul pe care Ethel se presupunea că îl interpretează în film era fără nici o umbră de îndoială simbolul destinului nostru comun.

Nu mi-a fost greu să câştig prietenia actriţei. Nimic nu-i părea bizar: nici înfăţişarea mea, nici prezenţa mea recurentă pe platourile de filmare, nici întrebările pe care i le puneam. Căci ar fi putut totuşi să se simtă jignită de indiscreţia mea.

— Eşti îndrăgostită acum?

— Nu.

— De ce?

— Nu mă atrage nimeni.

— Îţi lipseşte?

— Nu. Dragostea nu înseamnă decât necazuri.

Regretam tutuiala pe care mi-o propusese foarte rapid şi care constituie o regulă în lumea spectacolului.

— Ai avut necazuri cu bărbaţii, în trecut?

— Multe. Iar când nu aveam necazuri cu ei, mă plictiseam, ceea ce nu e deloc mai bine.

— Într-adevăr, am spus pe un ton blazat, chiar dacă nu cunoscusem vreodată nici plictisul, nici necazurile despre care vorbea.

— Dar tu eşti îndrăgostit?

Nu era nicidecum conştientă de absurditatea sa. Ca şi cum l-ar fi întrebat pe un paraplegic dacă dansează tango.

— În ce mă priveşte, calm pe toată linia, am răspuns cu indiferenţă.

Într-o zi, nu m-am putut abţine să nu-i pun întrebarea care mă obseda:

— De ce eşti aşa de drăguţă cu mine?

— Pentru că sunt o fată drăguţă, spuse cu seninătate.

Acesta era adevărul şi nu mă satisfăcea deloc. Cum să ai cel mai mic ascendent asupra bunătăţii? Cum să o provoci?

Cel mai adesea, îi vorbeam despre lucruri care nu mă interesau absolut deloc. Scopul jocului era să o privesc, ceea ce constituia ocupaţia cea mai încântătoare de care am avut parte în viaţa mea. Cea mai remarcabilă dintre drăgălăşeniile sale era că se lăsa contemplată şi chiar complimentată: foarte generos din partea ei.

— Cât eşti de frumoasă! nu mă puteam abţine să-i spun din când în când.

Zâmbea, ca şi cum i-ar fi făcut plăcere.

Această reacţie mă tulbură atât de mult, încât m-am simţit îndreptăţit să spun la fel şi altor femei frumoase. Demers care îmi aduse grimase indignate, mutre încurcate sau vorbe de genul „Ce tâmpit e tipul ăsta!”.

Pe una dintre cele care mă repezise, o întrebai:

— V-am vorbit civilizat, fără urmă de obscenitate, fără gânduri necurate. De ce mă agresaţi?

— De parcă n-aţi şti!

— Pentru că sunt urât? Şi de ce m-ar împiedica urâţenia să am bun-gust?

— Nicidecum, nu pentru că sunteţi nasol.

— Atunci de ce?

— Să-i spui unei femei că e frumoasă e ca şi cum i-ai spune că e proastă.

Rămăsei o clipă cu gura căscată înainte de a răspunde:

— Aşadar e adevărat că sunteţi proastă şi o confirmaţi.

M-am ales cu o palmă.

Mi-am deschis sufletul faţă de Ethel:

— Dacă te tratez ca pe o frumuseţe, te simţi ca o idioată?

— Nu. De ce?

Îi relatai cum îmi primesc complimentele celelalte fete. Râse, apoi comentă:

— Ştii, nu sunt singurele proaste. Aud tot timpul, din partea unor fete mai degrabă dizgraţioase: „Nu e destul să fii frumoasă!". Or, eu nu m-am purtat niciodată ca şi când ar fi destul să fii frumoasă – în vreme ce ele se purtau ca şi când le era destul că sunt urâte.

— Atitudinea lor este cel puţin explicabilă: sunt geloase.

— E şi asta. Dar fondul problemei este mai grav: adevărul e că frumuseţea nu este iubită.

— Eu, unul, iubesc frumuseţea.

— Tu eşti special.

— Toată lumea iubeşte frumuseţea.

— Te asigur că nu-i adevărat.

Începui să mă enervez:

— Doar n-o să-mi spui totuşi că ai fi preferat să fii nasoală!

— Calmează-te. Nu, n-o să-ţi spun asta. E greu de înţeles şi încă şi mai delicat e să explici. Pot doar să jur că am trăit o sută de situaţii care mi-au demonstrat: frumuseţea nu este iubită.

— Şi urâţenia crezi că este iubită? o întrebai cu mânie.

— N-am spus niciodată aşa ceva. Nu, cred că oamenii iubesc ceea ce nu e nici frumos, nici urât.

Nu mai reuşeam să asist la turnarea filmului, într-atât era de enervant. Biata Ethel, maimuţărită de imbecilul acela de regizor, primind drept indicaţie să-l atingă pe matador cu coarnele, când ar fi trebuit să-l străpungă – nu, era mai mult decât puteam suporta.

Din două în două zile, veneam s-o aştept pe juna primă la ieşirea de pe platouri. De fiecare dată, mă întâmpina cu un zâmbet:

— Epiphane! Eşti aici.

Părea încântată, iar eu eram pe cale să leşin de bucurie. Ne duceam să bem ceva. Îmi povestea noile psihoze ale lui Pierre şi evoluţia lungmetrajului. Conchidea mereu la fel:

— O să fie cel mai mare ghiveci din istoria cinematografiei.

Pe la opt, o conduceam acasă la ea. Aş fi vrut să ramânem

împreună mai multă vreme, dar nu voiam să am aerul că vreau să o seduc.

— Ştii că înainte de tine nu-mi spunea nimeni Epiphane?

— Cum ţi se spunea?

— Quasimodo.

— De ce? Eşti cocoşat, eşti clopotar?

— Nu. Sunt urât.

Râse cu o sinceritate care m-a încântat. Nu încercă să nege prosteşte: „Nu, nu eşti urât” – asta m-ar fi făcut să sar în sus. Apoi spuse:

— Îmi place numele tău. Îţi seamănă.

— E la fel de urât?

— Nu. E ciudat.

— Eu sunt ciudat? În ce fel?

Îşi luă un răgaz înainte de a răspunde:

— Nu spui niciodată lucruri care rănesc sau idioţenii.

— Şi asta e ciudat?

— E foarte ciudat.

Îmi venea să-i sărut picioarele. Nu mi s-a spus niciodată ceva care să-mi facă atâta plăcere. Noaptea, în patul meu, am băgat de seamă că frântura asta de conversaţie îmi revenea mereu în minte. Ca o muzică adorată, o programasem la nesfârşit.

„Frumosul este întotdeauna bizar”, spune Baudelaire. Fireşte, logica nu-mi dădea dreptul să inversez fraza: ceea ce este bizar nu este întotdeauna frumos. Dar simplul fapt că eram asociat cu principala trăsătură a frumuseţii, adică ciudăţenia, mă purta pe culmile exaltării.

Am avut parte de prima mea insomnie din exces de dragoste.

Era pe vremea când terminam de risipit moştenirea mea greacă. Avusesem un unchi care nu era mai grec decât dumneavoastră şi decât mine, dar care strânsese o avere considerabilă în obscure împrejurări elenice. La moartea sa, o cascadă de drahme se revărsă asupra mea. În ciuda taxelor pe care a trebuit să le plătesc, îmi rămase destul cât să mă scape de griji pentru câteva anotimpuri.

Când am primit banii aceştia pe nepusă masă, prima tentaţie a fost chirurgia estetică. Ar fi însemnat să-mi pierd toţi banii dintr-un foc, desigur; doar că era suficientă o privire fugară în oglindă ca să înţeleg că n-ar fi fost o extravaganţă.

Interveni Virgiliu: *Timeo Danaos et dona ferentes*[{2}]. Trebuia să

recunosc că originea grecească a acestei mane cereşti o făcea suspectă: fără îndoială că era cazul să văd în ea un avertisment al zeilor din Olimp.

M-am contemplat în pielea goală în oglinda cea mare. Problema era cât se poate de limpede: nu exista nimic care să nu necesite schimbări. Un chip normal în vârful acestui trup monstruos ar fi fost deplasat şi ar fi exagerat impactul său teratogen. În virtutea unei logici identice, o anatomie armonioasă mi-ar fi făcut chipul şi mai imund. Urâţenia mea, oricât de ieşită din comun ar fi fost, era distribuită oarecum echilibrat.

Pe scurt, operaţia trebuia să fie totală sau să nu fie deloc. Or, în zadar te urăşti din cap până-n picioare, că tot eziţi înainte de a renunţa la întregul tău înveliş. Locuisem totuşi în această piele vreme de douăzeci şi nouă de ani: asta crease legături între ea şi mine. Dacă nu-mi mai rămâne nimic de la origine, acest trup ar mai putea fi oare considerat ca fiind al meu? Escamotarea celor mai neînsemnate pliuri n-ar echivala oare cu moartea mea?

Nu vedeam în asta o problemă de morală, ci una metafizică: până la ce nivel de metamorfoză rămâi tu însuţi? Singura certitudine pe care o avem vizavi de moarte este dispariţia învelişului carnal. Probabil că lucrurile stau la fel, indiferent dacă se ocupă de asta bisturiul sau viermii.

Era un risc afurisit. Şi dacă mi-aş fi dat seama, a doua zi după operaţie, că, renunţând la trupul meu, l-am asasinat pe Epiphane Otos? Spiritualistul care mă încăpăţânam să fiu se temea că va avea de înfruntat o probă atât de elocventă a supremaţiei materiei asupra spiritului.

La aceste temeri ontologice se adăugau consideraţii triviale: aveam propriile obiceiuri. Urâţenia mea era confortabilă ca o pereche de papuci, şi asta pentru simplul motiv că ea se mulase pe sufletul meu aşa cum pantofii se mulează pe picioare. Revii mereu la vechile încălţări, chiar dacă s-au urâţit, pentru că te simţi mai bine în ele.

Aici se oprea metafora mea cizmărească, pentru că dacă putem să ne păstrăm vechii pantofi uzaţi ascunzându-i în fundul unui dulap, nu putem să ne conservăm fosta înfăţişare într-o debara. Şi dacă sufletul meu ar fi prost încălţat până la moarte?

În plus, exista în mine o oarecare fatalitate care mă reţinea, doar dacă nu cumva era lene deghizată. Era ceva înrudit atât cu deznădejdea, cât şi cu dezinvoltura: „Dizgraţia aceasta este destinul

meu. Este aşadar ineluctabilă: trebuie să te supui voinţei zeilor. Din moment ce nu voi putea scăpa cu nici un chip, e mai bine să-mi îndrept oribilii mei umeri şi să trăiesc în nonşalanţa acceptării".

Astfel că am renunţat la operaţia plastică. Bieţii chirurgi nu ştiu ce au pierdut. Nu am regretat niciodată această hotărâre. Economia pe care o făcusem mi-a permis să nu lucrez câţiva ani buni.

Într-o zi, Ethel m-a întrebat care era ocupaţia mea. Fără să mă gândesc, am răspuns că eram în căutarea unei slujbe.

La scurtă vreme după aceea, am băgat de seamă că moştenirea era pe sfârşite şi că într-adevăr aş avea nevoie în curând de un loc de muncă.

Care? Aceasta era întrebarea. Nu aveam nici o pregătire, nici o calitate, nici un talent. Nu aveam altă ambiţie decât cea amoroasă. Nu făceam parte dintre oamenii care au nevoie de o slujbă ca să se simtă echilibraţi: trândăvia îmi venea ca o mănuşă.

După liceu, frecventasem pasager cursuri de nu-ştiu-ce: nu mint, nu am înţeles niciodată despre ce vorbeau profesorii. Mai grav: oricare ar fi fost titlul cursului, aveam impresia că aud acelaşi bla bla. O ştiinţă atât de nediferenţiată îmi păru suspectă şi mai cu seamă plicticoasă: mă săturai repede, aşa cum te saturi de mere pădureţe.

Apoi a venit moştenirea de la unchiul meu. Mă instalai într-o prodigioasă inacţiune. Lectura şi cinematograful constituiau principalele activităţi ale programului meu. Dacă ar fi fost nevoie să-mi concep acel document de autopromovare care poartă numele pompos de *curriculum vitae*, ar fi fost foarte scurt:

Epiphane Otos
născut în 1967
experienţă: lectură, săli întunecate.

Cu siguranţă că angajatorii vor da năvală! Mai ales când o să-mi vadă mutra.

Aveam noroc: vremurile erau făcute pentru cei buni de nimic, de teapa mea. Supradotaţii înarmaţi cu diplome stârneau spaimă; truditorii care acumulaseră experienţă profesională erau de-a dreptul indezirabili. Pe când eu aveam un cazier universitar virgin şi o minunată lipsă de antecedente în domeniul muncii: aveau, prin urmare, dreptul să mă plătească prost.

Într-adevăr, toate porţile mi-ar fi fost deschise dacă n-aş fi fost aşa de urât.

Am avut un interviu de angajare într-o mare societate financiară. Postul pentru care mă prezentasem era cel de curier: trebuia să parcurgi imobilul de jos până sus, de-a lungul şi de-a latul, cu un cărucior plin cu scrisori şi s-o dai pe fiecare celui în drept. Eram singurul care venise să-şi ofere serviciile pentru această sarcină pe cât de nobilă, pe atât de strălucită; mi-a fost, cu toate acestea, refuzată.

Am avut îndrăzneala să-i întreb de ce nu mă vor.

— Credem că nu sunteţi calificat pentru post, îmi răspunseră.

— Nu cere nici o calificare.

— Nu ne putem permite să angajăm pe cineva care nu-şi va putea îndeplini sarcinile.

— Şi ce anume vă face să credeţi că eu nu voi fi în stare să le îndeplinesc?

Tăcere stînjenitoare. Unul dintre ei găsi de cuviinţă să spună:

— Aveţi douăzeci şi nouă de ani şi nu aveţi nici o calificare profesională.

— Cu atât mai bine pentru dumneavoastră: asta vă va permite să mă plătiţi mai puţin.

— Nu asta e problema; vi se pare normal ca la vârsta dumneavoastră să nu fi lucrat niciodată?

Nu voiam să vorbesc despre moştenire.

— Mă ocupam de bătrâna mea mamă (minciună: murise cu zece ani în urmă). Care-i problema?

— Veţi fi cu siguranţă mai greu de format decât cineva care a început de tânăr.

Am izbucnit în râs:

— Ce fel de formare? Este vorba despre a distribui corespondenţă, nu-i aşa?

— De ce vreţi slujba asta, domnule Otos?

— Pentru că trebuie să-mi câştig existenţa.

— Trebuie să înţelegeţi că nu putem angaja pe cineva al cărui scop declarat este acela de a-şi câştiga existenţa. Avem nevoie de oameni care să aibă un ideal.

— E nevoie de un ideal ca să distribui corespondenţa?

— Nu ne place cinismul, domnule Otos.

— Cinici sunteţi dumneavoastră. Îmi refuzaţi o slujbă sub pretextul cel mai neverosimil. Măcar dacă mi-aţi spune adevăratul motiv.

— Şi care ar fi, după dumneavoastră, adevăratul motiv? mă

întrebă unul dintre ei pe un ton didactic.

— E în afara oricărei discuţii ca eu să îmi fac autocritica. Vreau ca unul dintre dumneavoastră să aibă curajul de a-mi vorbi sincer şi de a-mi spune motivul acestui refuz.

Tăcere.

— Sunteţi conştienţi că, nerăspunzându-mi nimic, sunteţi de o remarcabilă cruzime? Dacă nu îndrăzniţi nici măcar să-mi numiţi problema, înseamnă că recunoaşteţi cât este de gravă.

— Despre ce problemă vorbiţi, domnule?

— Dacă vă prefaceţi că nu vedeţi, e şi mai rău.

Tăcere.

— Lăsaţi-mă să ghicesc. Dacă vă scapă cuvântul, aş avea dreptul să mă adresez justiţiei, aşa să fie? De asta tăceţi?

— Nu înţelegem despre ce vorbiţi, domnule.

— Îmi şi imaginez scandalul: „Candidatură respinsă din pricina fizicului ingrat”.

— Dumneavoastră aţi spus-o. Noi nu am spus nimic.

M-am ridicat să plec. Când să ies, m-am întors pentru o mică răzbunare:

— De fapt, Otos nu vă spune nimic?

— Ascensoarele?

— Da.

— Sunteţi rude?

— Da, am minţit. Şi e nostim. Ascensoarele din clădirea aceasta sunt fabricate de Otos.

Am zâmbit şi am plecat. Speram din toată inima că în viitor nu vor mai lua liftul fără teama vreunei răzbunări tehnologice puse la cale de ruda mea ofensată.

După care îmi veni o idee genială. Fizicul meu şi cu mine aveam nişte socoteli de încheiat: îmi fusese ghiuleaua de la picior vreme de douăzeci şi nouă de ani, îmi datora ceva în compensaţie.

Proiectul meu era cu atât mai formidabil, cu cât necesita cooperarea iubitei mele. I l-am expus.

— Eşti nebun, îmi spuse.

— Poate. Dar nu crezi c-ar fi moral?

— Scopul tău este să fii moral sau să ai o slujbă?

— Nu au fost niciodată atât de conciliabile, din punctul meu de vedere. Doar că, dacă nu mă ajuţi, n-am nici o şansă.

— Mai sunt şi alte fete frumoase pe pământ.

— De ce ai refuza?

— Detest lumea manechinelor.

— Un motiv în plus ca să colaborezi. Sfârşi prin a accepta.

Câteva zile mai tîrziu, Ethel si cu mine stăteam în sala de aşteptare a agenţiei Prosélyte. În jurul nostru şedeau creaturi cu picioare lungi şi privirea goală. Sărea în ochi că „a mea" era cea mai frumoasă: la cererea mea, ea purta ca pe o diademă coarnele de taur care îmi pecetluiseră pasiunea. Zâmbea, ceea ce ar fi fost suficient pentru a o deosebi de toate celelalte care aşteptau – dacă n-ar fi existat o diferenţă şi mai gravă încă: era singura care exista.

Prosélyte era cea mai bine cotată agenţie de manechine din lume: ea era cea care recrutase top modelele cele mai mediatizate din ultimii cinci ani – Francesca Vernienko, Melba Momotaro, Antigone Spring, Amy Mac Donaldova.

Nu exista vreun oraş mare al universului civilizat care să nu-şi fi avut sucursala Prosélyte: în felul acesta, fetele din cele mai neînsemnate sate puteau, dacă nu să-şi încerce norocul, măcar să viseze.

Tinerele aşezate în jurul nostru în sala de aşteptare nu erau urâte. Într-adevăr, ceea ce mă izbi la ele fu asemănarea lor: nu era vorba neapărat de o similitudine fizică, – ci despre o identitate de expresie. Aveau cu toatele aerul că-şi petrecuseră viaţa plictisindu-se, şi probabil că exact aşa stăteau lucrurile.

Ethel le depăşea. Chiar şi numai din unghiul strict al frumuseţii canonice, le surclasa. Nu m-aş hazarda să detaliez celelalte calităţi superioare ale fetei. Le-aş putea rezuma într-o frază: Ethel nu părea să aibă nici cea mai mică ambiţie de a fi recrutată de Prosélyte.

Oamenii de la agenţie trebuie să fi observat lucrul acesta, căci a fost prima convocată: nu voiau s-o lase să-şi ia tălpăşiţa.

Nimeni nu se îndoia de calitatea mea de agent, aşa că mi se permise să o însoţesc în biroul celor responsabili.

Se aflau acolo doi bărbaţi şi o femeie. O priviră mai întâi în amănunţime din cap până-n picioare: păreau atât de consternaţi, de parcă ar fi avut în faţă un caltaboş.

— Nu eşti foarte înaltă, se fandosi una dintre cele trei brute.

Mă întrebai cu ce drept o tutuiau.

— Un metru şaptezeci şi trei, răspunse frumuseţea.

— Limita, spuse femeia. Din fericire, eşti foarte subţire.

Urmă o listă de întrebări despre greutate, măsuri: toate astea îmi păreau atît de pornografice, încât mi-am acoperit urechile cu

pleoape imaginare. Aş fi fost dezgustat să descopăr, în prezenţa acestor trei măcelari, care era circumferinţa pieptului iubitei mele. Ea însăşi habar n-avea.

— Şi când îţi cumperi sutiene, cum te descurci?

— Nu port.

Se apropiara să o măsoare cu un metru de croitorie. Fierbeam de mânie să o văd atinsă de oamenii aceia. Rezultatele provocara dezaprobare:

— Eşti slabă, nu ai sâni. Nu e deloc ceea ce place.

Eram dezgustat: fără mine, Ethel n-ar fi avut de suportat genul acesta de afront. Părea să se distreze totuşi de minune, ceea ce îi descumpăni pe cei trei ticăloşi.

A fost un moment în care era cât pe ce să explodez.

— Ar trebui să-ţi schimbi prenumele. Nu e prea grozav, Ethel: e vulgar.

Nu m-am putut abţine să nu intervin:

— E adevărat. Amy ori Melba e mult mai distins.

Mă fulgerară cu privirea, dar nu mai pomeniră despre schimbarea numelui muzei mele. În schimb, vorbiră despre a-i umfla buzele cu silicon. La aceste cuvinte, actriţa se ridică si anunţă, cu un zâmbet de madonă:

— Bine. Nu înţeleg de ce sunt aici.

După o clipă de groază, reacţionară ca nişte rachete:

— Nu, nu. N-ai înţeles. Eşti bine. Foarte bine. N-o să ne atingem de buzele tale, ne-am înţeles.

— Ai un chip, un adevărat chip. Nu ca fufele care erau cu tine în sala de aşteptare.

O întrebară dacă are deja o experienţă profesională. Povesti despre cariera sa din cinematografie, despre filmul în care tocmai juca rolul principal. Cele trei brute se extaziară:

— Şi pe deasupra eşti artistă! Adorăm fetele cu personalitate.

— Graţie coarnelor tale de taur am înţeles numaidecât că eşti unică.

Entuziasmul lor servea planurilor mele. Lucrurile decurgeau chiar mai bine decît prevăzusem. Juisam la gândul răzbunării.

— În orice caz, eşti prima care se prezintă fără portofoliu. Câtă îndrăzneală!

— Normal, manechinele la sfârşit de carieră se îndreaptă către cinema. Tu, dimpotrivă.

Ethel îşi aplecă frumosul cap cu un aer intrigat.

— Nu. Nu voi renunţa la cinema.

— Visezi, draga mea. Nu poţi fi în acelaşi timp topmodel şi actriţă. Nu e o jumătate de normă, o să-ţi dai repede seama.

— Vă cred pe cuvânt. Şi tocmai de-asta n-am deloc chef să fiu manechin.

Izbucniră în râs.

— Eşti genială!

— S-ar părea că e vorba despre o neînţelegere. Nu eu vreau să lucrez pentru dumneavoastră, ci domnul acesta, spuse ea, arătând spre mine.

Se lăsă o tăcere uluită. Reluă:

— Credeaţi, fără îndoială, că domnul este agentul meu. Dar eu sunt agentul domnului. Am încercat să vă spun, dar nu a fost uşor: îmi puneaţi întruna întrebări.

Doamna vru să salveze situaţia:

— Domnul este fotograf, nu-i aşa? E o greşeală: nu angajăm fotografi.

— Clientul meu nu este fotograf, continuă actriţa. Este manechin.

Nu râseră.

— Să ştiţi că soiul ăsta de glumă nu are nici un haz. Afară!

Luai cuvântul pe un ton grav:

— Nu e o glumă.

— V-aţi privit vreodată într-o oglindă, domnule?

— Credeţi că aş mai fi venit aici dacă nu mi-aş cunoaşte configuraţia trăsăturilor?

— Şi-atunci vă prezentaţi pentru a ne provoca?

— Şi de asta. De fapt, aş putea să pun provocarea aceasta în serviciul dumneavoastră, dacă aţi avea puţin curaj.

— Domnule, să fim serioşi! înţelegeţi că în nici un caz nu puteţi fi manechin.

— Aş putea fi un manechin de tip nou: voi fi contrastul.

— Prostia asta s-a făcut deja. Acum câţiva ani s-au organizat parade de modă cu femei obeze.

Ethel interveni:

— Nu are nici o legătură. Le-am văzut pe femeile acelea grase: erau frumoase, clădite armonios, fermecătoare, generoase. Scopul jocului era de a arăta că şi o grăsană poate să fie şic.

— Situaţia mea este total diferită. Nu o să apelez la sloganuri de genul Ugly is beautiful[3]. Uitaţi-vă la mine: chiar acordându-mi

toate îngrijirile, nu veţi putea îndrepta ireparabilul. Este vorba de a mă arăta lumii aşa cum sunt.

— Domnule, lumea nu se duce la o paradă a modei ca să se cutremure de oroare. Şi, de altfel, oroarea a devenit banală, într-adevăr, nu e nimic mai banal ca asta.

— Dar nu în gradul de concentraţie pe care îl incarnez. Priviţi-mă cel puţin, fiţi sinceri, aţi văzut pe cineva mai urât?

— Nu cumva sunteţi vanitos ?

— Păi am şi de ce. Şi mai e ceva: nu m-aţi văzut încă în pielea goală, am hohotit cu o voce sadică.

Am devenit brusc conştient că posed un mijloc de presiune eficace.

— Vă credem pe cuvânt, domnule. Problema este că o paradă a modei se organizează pentru a vinde haine, şi nu pentru a-i dezgusta pe oameni.

— Haide! Scopul dumneavoastră este să şocaţi privirea! Şi cu mine nu aveţi cum să treceţi neobservaţi.

— Aveţi de gând să ne învăţaţi meserie?

— Am de gând să vă învăţ meseria mea: ea constă în a fi urât. Voi fi primul element de contrast profesionist.

— Dar nu noi vom fi primii dumneavoastră angajatori.

— Reflectaţi înainte de a mă lăsa să plec. Am un fizic de excepţie care va produce două efecte considerabile: primul este un şoc emoţional fără precedent care va permite paradelor dumneavoastră să nu cadă în uitare; cel de-al doilea va consta în înzecirea frumuseţii fetelor pe care le voi acompania.

— Nu m-aţi fi găsit la fel de frumoasă dacă nu l-aş fi avut pe Epiphane alături, zâmbi iubita mea.

— Ethel este prea modestă, continuai. Însă un lucru este sigur, acela că estetica se supune regulilor misticii: nimic nu exaltă mai mult extrema splendoare ca extrema urâţenie. Întrucât nu există un mijloc de a defini Absolutul, el trebuie exprimat prin opusul său: este ceea ce se numeşte teologie negativă. Spiritul omenesc suferă de o carenţă intelectuală fundamentală: ca să înţeleagă cineva valoarea unui lucru, trebuie să fie privat de el. Absenţa îi vorbeşte în limba maternă; prezenţa e chineză pentru el.

— Povestiţi toate astea creatorilor de modă, domnule. Vor fi entuziasmaţi.

— Şi încă cum! Pentru ei, eu sunt afacerea secolului. Ei ştiu prea bine că există o problemă: clienţii lor au ochiul la fel de sătul

ca un stomac occidental. Pentru a reuşi să-i emoţionezi, trebuie să faci uz de o supralicitare tot mai smintită, fie prin minimalism, fie prin exces, ceea ce înseamnă cam acelaşi lucru. Cum să-i redai candoarea acestui spectator supraalimentat? Are nevoie de un purgativ: eu voi fi acela. Voi fi un vomitorium al privirii.

— Nu numai al privirii: cu cât vă privesc mai mult, cu atât îmi este mai greaţă, adăugă femeia.

— Nu vă oblig să o spuneţi. Pe dumneavoastră, care aţi văzut totul, pe care nimic nu vă mai impresionează, reuşesc să vă îmbolnăvesc. Închipuiţi-vă o paradă a modei în care aş merge printre manechine: ca un ritm abject, aş scanda frumuseţea lor, a cărei necesitate ar apărea, în sfârşit, într-o lumină perfectă. Cu cât sacrul este dezvăluit mai mult, cu atât devine mai trivial: sunt supremul antidot împotriva acestui fenomen. Dumneavoastră şi cei asemenea dumneavoastră nu aţi încetat să profanaţi frumuseţea de zeci de ani încoace – dar v-ar fi de ajuns o singură expunere a ororii mele pentru a-i restitui puritatea originală.

— Este ceea ce se numeşte o sacrificare, murmură Ethel.

— Exact. Iar biata privire a omului chiar are nevoie de un sacrificiu! mă înflăcărai eu.

— Ştiţi ce păreţi voi doi? O sectă! spuse unul dintre tipi.

— Mda. Vestala cu coarne de taur şi un guru respingător care propovăduieşte mântuirea, comentă celălalt.

Am râs.

— Un motiv în plus ca să mă angajaţi. Scopul dumneavoastră este să faceţi bani, nu-i aşa? Iar sectele sunt rentabile. Dacă asta vă poate linişti, să ştiţi că eu nu cred în nimic, poate doar în frumuseţe. Cred în ea aşa cum primul creştin credea în Dumnezeu: nu am decât motive să mă îndoiesc de ea, pentru că se pare că ea m-a dat uitării. Or, această privaţiune este atât de puternică, încât produce efectul opus: sunt campionul credinţei – ceea ce se numeşte un martir, adică un martor privilegiat. Ştiţi ce înseamnă să crezi în frumuseţe? Înseamnă să crezi că ea va salva lumea.

— În ceea ce ne priveşte, credem că o luaţi razna, domnule.

— Un motiv în plus. Glorificaţi la tot pasul nebunia ca supremă virtute. Cutare creator este formidabil pentru că e „ţicnit”, cutare film este ridicat în slăvi pentru că e „dementţial”. De data asta aveţi de-a face cu un nebun adevărat, veţi avea inconştienţa de a-l lăsa să plece?

— Nu e suficient să fii nebun; mai e nevoie ca nebunia să fie

şi interesantă.

— Ce vă mai trebuie? Sunt atins de hyeronimus-boschism, numit şi paranoia cathartică.

Până şi Ethel mă privi îngrijorată. Formula mea dăduse rod. Ceva deconcertant se strecurase în siguranţa celor trei examinatori. Femeia spuse:

— E drept că amândoi păreţi să fi ieşit din vreun tablou de Hyeronimus Bosch.

Era pe drumul cel bun, aşa că o urmai:

— Bravo! Vi s-au deschis ochii şi aţi văzut frumuseţea pură, zveltă şi palidă, fecioara cu plete ca pana corbului aşezată alături de contrastul ei, eu, monstrul cu chip hirsut, a cărui figură nu mai are nimic uman pentru că a încetat să reflecte prezenţa lui Dumnezeu.

— Problema este că sunteţi cu mult mai frapanţi împreună. Or, domnişoara nu pare dispusă să lucreze pentru noi.

— Nu sunt singura de soiul ăsta, interveni Ethel, care nu mai ştia ce spune. Orice tânără drăguţă cu un aer puţin vetust sau virginal va fi potrivită.

Îi eram recunoscător că îmi pledează cauza spunând o asemenea enormitate: într-adevăr, graţia sa era la fel de neîntrecută pe cât îmi era diformitatea.

Cei trei agenţi de recrutare păreau perplecşi. Se retraseră în încăperea de alături pentru a se sfătui. Am profitat ca să sărut mâna iubitei mele care dădu frâu liber unei explozii de râs:

— M-ai dat gata cu hyeronimus-boschismul tău!

— Cuvântul îi aparţine lui Dali. Inovaţia mea a fost să-l transform într-o patologie.

— Dacă nu te angajează, sunt nişte cretini.

— Chiar dacă mă angajează, tot nişte cretini sunt. Te-au tutuit şi ţi-au spus „draga mea”, mi-au vorbit cu dumneavoastră şi mi-au spus „domnule”. Au mai mult respect pentru urâţenie decât pentru frumuseţe. Au început să-ţi spună domnişoară abia când au aflat că eşti asociata mea. Mă scoate din fire faptul că a trebuit să le suporţi grosolănia din vina mea.

— Dac-ai şti ce puţin îmi pasă!

— Nu şi mie.

Cei trei zbiri reveniră, se aşezară şi spuseră apăsat:

— Felicitări, domnule Otos! Nu vă mai rămâne decât să îndepliniţi formalităţile.

Suspinai mai mult de uşurare decât de bucurie. Ethel nu se

deranjase degeaba, căci asistase la triumful meu.

Răzbunarea mea putea începe.

Îmi ieşise norocul în cale. Cele şaizeci de kilograme ale mele fură târâte de-a lungul şi de-a latul lumii.

Numele de Quasimodo mi se întoarse ca un bumerang, dacă nu cumva nu m-o fi părăsit niciodată. Nu te poţi bucura de celebritate cu un nume ca Epiphane. Şi-apoi, mai cu seamă, nu trebuia să las altcuiva privilegiul onomastic al unui asemenea mit.

Căci au vrut destui să mă imite. De-abia ce explodase succesul meu, că hoarde întregi de pociţi ieşiră din ascunziş. Nu-mi era frică: ştiam că sunt cel mai urât. Descoperisem meseria de element de contrast şi o exersam cu o artă pe care ar fi fost imposibil să mi-o uzurpe cineva.

Nu era suficient să apar: trebuia să-mi compun un personaj. În această privinţă, eram imbatabil. Eram întrebat adesea care-mi fusese parcursul. Răspunsurile mele variau în funcţie de chef, interlocutor şi înclinaţia mea crescândă pentru fabulaţie.

— Când mama a văzut cât eram de urât, m-a aruncat la gunoi. Un gunoier milostiv m-a pescuit de acolo. Omul acesta cumsecade nu avea deloc cultură şi m-a numit Pubelă, după numele locului unde mă găsise. Când am crescut, am devenit susceptibil şi n-am mai suportat să fiu numit aşa. Am fugit de acasă şi am fost crescut de artiştii ambulanţi, care m-au expus prin iarmaroace: nici o atracţie nu aducea atâţia bani ca mine.

Sau:

— Mama era străină. În 1963, cucerise titlul de Miss Peloponezia. Era, fără doar şi poate, o femeie de o mare frumuseţe. În timpul unui turneu european, a întâlnit un manager cu dinţi lungi care a convins-o să concureze la titlul de Miss Cazino care se desfăşura la Monaco. Nu numai că nu a cucerit titlul, dar a contractat şi o indigestie spectaculoasă ca urmare a ingestiei unei tocăniţe monegasce. A murit în suferinţe pe cât de lente, pe atât de atroce: vreme de câteva luni, viscerele sale se goliră de tot ce conţinuseră, inclusiv un embrion prematur a cărui identitate vă las pe dumneavoastră să o ghiciţi, urât ca diareea care îl zămislise. Tatăl nu s-a arătat niciodată.

Ori:

— Părinţii mei erau frate şi soră, la fel ca părinţii lor. În familia mea, toţi suntem atinşi de cretinism[{4}], de generaţii întregi. Această consangvinitate va lua sfârşit odată cu mine: chiar şi sora

mea mă găseşte prea urât.

Sau:

— Ştiţi filmul Elephant Man: femeia însărcinată, traumatizată de un elefant, ce dă naştere unui monstru al cărui aspect aminteşte de pachiderm. Este ceea ce mi s-a întâmplat, cu deosebirea că mama era otorinolaringolog. Din cauză că a consultat atâtea cavităţi auriculare, s-a ales cu o psihoză legată de această parte a capului. Şi a sfârşit prin a naşte un copil al cărui chip reproduce această obsesie fatală: eu.

Mă distram de minune.

Am devenit pentru urâţenie ceea ce luptătorul sumo este pentru obezitate: un campion, un erou mitologic. Tot aşa cum cele mai fermecătoare japoneze îi râvnesc pe luptătorii de sumo, eram şi eu înconjurat în permanenţă de un areopag de creaturi de vis.

Foarte curând, paradele de modă în care nu apăream fură abandonate: lumea le găsea fade, plictisitoare, neatractive. Atunci când un creator obţinea participarea mea, mă punea să apar tot la zece minute, de fiecare dată într-o ţinută inedită care îmi sublinia dizgraţia. În privinţa aceasta, nu le acord merite prea mari: nu era nevoie de nici un talent pentru a pune în evidenţă contururile pe care şi le permisese natura în ceea ce mă privea.

Unul dintre ei vru să îmi creeze un costum cu o falsă cocoaşă la ceafă. M-am opus cu violenţă: era prea facil. Cum el insista, am încheiat prin a-i spune că purtam şi eu, pe omoplaţi, un blestem: mi-am ridicat cămaşa şi am scos la lumină plaga acneică. Cum nu fusese avertizat, fu cuprins de o greaţă magnifică.

Nici măcar cei mai agresivi croitori nu îndrăzniră să exhibe infecţia de pe umerii mei. Mă aflam acolo pentru a şoca, iar nu pentru a servi drept vomitiv. În schimb, exploatară excesul meu de piele: „Quasimodo, omul-Shar Pei”, se spunea, după modelul Tarzan, omul-maimuţă. Mi se confecţionaseră tricouri din latex care se mulau pe pliurile mele sau ţinute transparente care le lăsau la vedere.

În dosarul meu de presă, care atinse foarte curând dimensiunile romanului Mizerabilii, se găseau articole cu titlu evocator: „Napalmul urâţeniei”, „Eroarea e umană”, „Gustă dezgustul, copile!”, sau „Aberaţia devenită om”. Aveam în comun cu prinţesele monegasce faptul că era de neconceput să mi se consacre un articol fără a-l împodobi cu una sau mai multe fotografii ale persoanei mele. Deosebirea era că, în cazul meu,

clişeele nu erau niciodată false: toate erau reuşite pentru că eu eram invariabil dezgustător.

Eu, care nu-mi părăsisem niciodată oraşul natal, am început să călătoresc fără răgaz, dacă pot numi călătorii acele raiduri legând aeroporturi de alte aeroporturi şi hoteluri de patru stele de săli în care aveau loc prezentările. În felul acesta, am reuşit câteva isprăvi care sfidează bunul-simţ: am fost la Geneva fără să fi văzut lacul Leman, la New York fără să zăresc statuia Libertăţii, la Singapore fără să remarc că puloverul meu cu guler nu era adecvat climei ecuatoriale, şi chiar – asta va rămâne isprava pe cât de neîntrecută, pe atât de neînţeles – la Luxemburg fără să văd luxemburghezi.

Dacă, în definitiv, eu nu distingeam mare lucru, lumea nu pierdea niciodată prilejul să mă distingă. Figura mea nu întârzie să devină la fel de celebră ca aceea a lui Amy, Melba şi alte Cindy care erau muzele a trei sferturi din omenire. Mă prezentam ca fiind cel care le pune în valoare pe aceste frumuseţi, dar, la vederea succesului meu crescând, am ajuns să mă întreb dacă nu cumva ele erau cele care mă puneau în valoare pe mine.

Bărbaţii îmi spuneau că mă invidiază: „Trăiţi în apropierea celor mai frumoase şi mai inaccesibile fete de pe planetă. Ce mult mi-ar plăcea să fiu în locul dumneavoastră!”. Nu ştiau ce vorbesc. Mai întâi, nici unul dintre ei n-ar fi acceptat să plătească preţul, adică să fie urât ca un neg. Apoi, ceea ce este dezolant cînd trăieşti în intimitatea fetelor „celor mai frumoase şi mai inaccesibile de pe planetă” este să descoperi că nu erau chiar aşa de frumoase şi mai ales că nu erau inaccesibile. Ba chiar erau atât de accesibile, încât te cuprindea disperarea.

Trebuia să văd în asta un fenomen comparabil cu acela al atracţiei japonezelor drăguţe pentru luptătorii de sumo? Top modelele exercitau asupra persoanei mele o adevărată hărţuire sexuală.

În culisele paradelor de modă, era normal ca ele să se dezbrace de faţă cu mine fără vreo umbră de pudoare. Dar exagerau. Plecând de la principiul că le văzusem deja în pielea goală, ele îmi arătau nuditatea cu cele mai neînsemnate pretexte:

— Quasimodo, priveşte-mi tatuajul!

— Tatuajul e pe burta ta. E neapărată nevoie să-mi arăţi sânii?

— Îi ştii prea bine, Tartuffe.

— Un motiv în plus ca să-i ascunzi de mine.

— De ce? Te tulbură?

— Nu, mă obosesc.

— O, elementul meu de contrast mă respinge.

În realitate, eu eram cel inaccesibil, din care ele făcuseră miza unui pariu: care se va culca prima cu mine.

Cea mai dezgheţată dintre ele, Francesca Vernienko, reuşi să mă invite la cină într-o seară când, obosit să opun rezistenţă, n-am mai avut puterea să-i dau o replică usturătoare. Se întâmpla la Montreal, dar raţiunea cosmopolitismului o făcu să aleagă un restaurant japonez.

Francesca era o brună cărnoasă care se mândrea că are un tată rus şi o mamă italiancă. Avea, ca toate consoartele ei, laturi foarte simpatice. Din păcate, avea ceva înclinaţie pentru alcool – este cel mai blând lucru care se poate spune – care nu o prea aranja. Îmi amintesc de o seară de gală la Johannesburg când, ghiftuită de gin, repeta convulsiv: „îmi plac florile, nu-mi plac copacii". Când a căzut sub masă, patru ore mai târziu, mugea: „îmi plac florile, nu-mi plac copacii".

În seara cinei noastre, a fost sobră, cel puţin la început. Bucătăria japoneză din Montreal este ireproşabilă, mai cu seamă în ceea ce priveşte dimensiunile porţiilor: în loc să ne fie prezentată în proporţii nipone, ne era servită în porţii ca pentru tăietorii de lemne din Quebec. Sushi-ul era gros ca o chiflă.

— Nu mă lăsa să beau prea mult sake, îmi spuse Francesca.

— Ţi-e teamă că o s-o dai iar pe botanică?

— Mai degrabă mi-e teamă c-o să mă piş pe scaun. Asta mi s-a întâmplat ultima oară. Sake-ul e diuretic.

„Foarte îmbietor, ca tentativă de seducţie", am gândit.

Francesca mă întrebă pe şleau:

— E vreo femeie în viaţa ta?

Reflectai: Ethel era în viaţa mea? N-o atinsesem niciodată. De la ce stadiu începând poţi considera că o femeie este în viaţa ta? De altfel, Ethel era oare o femeie? Nu, era „păzitorul înger, şi muza, şi madona" despre care vorbea Baudelaire. De când lucram în domeniul modei, cuvântul „femeie" îmi părea obscen. Şi-apoi, Ethel nu va fi niciodată „în viaţa mea": ea era viaţa mea. Am sfârşit aşadar prin a răspunde:

— Nu.

— Ţi-a luat ceva timp! Preferi bărbaţii?

Am izbucnit în rîs.

— Crezi că arăt gay?

— Nu arăţi nici gay, nici hetero, bietul meu Quasimodo.

— Şi-atunci, de ce vrei să te culci cu mine?

Râse ţărănos.

— Vreau să câştig un pariu.

— Ei, haide, Francesca. Aici nu trebuie să epatezi pe nimeni. Eşti singură cu mine, îţi poţi permite să fii sinceră. Nu ai impresia că pariul vostru e idiot?

— Nu.

— Să te culci cu cineva care îţi repugnă, doar ca să faci o vitejie, e cam prostesc, nu?

— Nu e vorba numai de vitejie. E mai ales pentru că ne provoci repulsie. Sunt lucruri care dezgustă atât de tare, încât ajungi să îi invidiezi pe cei care le au. Am vorbit despre asta şi cu celelalte fete, toate am trăit acest sentiment. Începe în copilărie, cu fascinaţia pe care o simţi privind câinii striviţi pe drum. Se pare că nu e nimic nesănătos în asta. Se numeşte atracţie-repulsie şi este ceva absolut normal.

— Drace. Ei bine, va trebui să vă exersaţi normalitatea cu altcineva.

— De ce? Care este problema ta?

— Problema mea? Nu eu sunt cel care are o problemă, Francesca.

— Cel mai bine cotate patru modele din lume ţi se oferă, iar tu le refuzi: eu numesc asta a avea o problemă.

— Iar pe o fată care găseşte de neconceput faptul că nu e dorită eu o numesc nimfomană narcisistă.

— Nu ne doreşti?

— Nu.

— Cum e posibil?

— Nu eşti genul meu.

— Şi care e genul tău? Caltaboşii? Fetele care seamănă cu tine?

— Nu. Genul meu e frumuseţea sublimă.

— Şi ce ai în faţa ta, mitocanule?

— O plantă superbă care nu e genul meu.

— Ce-ţi trebuie?

— Sublimul.

— Mojicule, nu te-ai văzut în oglindă?

— Nu asta e problema. Sunt îndrăgostit nebuneşte.

Se îmblânzi brusc.

— Trebuia să spui de la început. De ce m-ai minţit când te-am întrebat dacă e vreo femeie în viaţa ta?

— N-aveam chef să-ţi vorbesc despre ea.

— Ce are în plus faţă de mine? întrebă râzând.

— Coarne de taur.

— Eşti masochist?

— Nu, estet.

— Când se culcă cu tine îşi scoate coarnele?

— Nu m-am culcat niciodată cu ea.

— Cât poţi fi de decadent! M-am înveselit.

— Nu am atins-o şi nici n-am sărutat-o.

— A refuzat?

— Nu i-am spus că o iubesc.

— De ce?

— Prefer să nu ştie.

— O să-i spui într-o bună zi?

— Sper că nu.

— Dacă înţeleg bine, n-o să faci niciodată dragoste cu ea?

— Înţelegi bine.

— Bun. Atunci ce te împiedică să te culci cu mine?

Eram consternat.

— Şi ăsta e un motiv să mă culc cu tine?

— Da.

— Îmi scapă logica ta.

— Doar trebuie să te culci cu cineva, nu?

— Nu. De ce?

— Toată lumea face sex.

— Eu nu.

— Ţi s-a întîmplat totuşi?

— Nu.

Se înecă cu ghimbirul murat.

— Cum? Eşti virgin?

— Da.

— La douăzeci şi nouă de ani? De câtă vreme o iubeşti pe fata asta?

— De şase luni.

— Şi înainte de ea iubeai pe cineva?

— Nu.

— Şi ce te împiedica să faci sex pe atunci?

— Nu ştiu nici eu prea bine.

— Nu te voiau fetele?

— Habar n-am, nu le propuneam nimic.

— Şi nu ai fost niciodată la târfe?

— Nici asta.

— Îţi interzice religia?

— Nu am religie.

— Dar trebuie să faci ceva, Quasimodo. Nu poţi rămâne virgin.

— De ce?

— Trebuie să ştii cel puţin de ce te lipseşti! Este cea mai mare plăcere a vieţii.

— Şi eu cred la fel.

— În cazul acesta, ce te reţine?

— Am aşteptări prea mari.

— Ai dreptate. Vei fi copleşit!

— Nu cred.

— De ce?

— Pentru o sută de motive. Mai întâi pentru că sunt estet.

— N-ai decât să te culci cu frumuseţea ta fatală. Nu e foarte sigur că te va refuza.

— Cum ar putea să tolereze un estet ca un trup hidos să se amestece cu un trup sublim?

— În plan estetic, poate că e şocant, dar în plan erotic e al dracului de picant.

— Cum ar putea să tolereze un mistic ca impurul să se amestece cu puritatea?

— Mai eşti şi mistic, pe deasupra? spuse ea, scuturându-se de râs.

Fiecare pasiune îşi are locul precis în corpul omenesc: iubirea cuprinde inima, dorinţa răsuceşte viscerele, mânia înzeceşte forţa braţelor. Răutatea pură se localizează în maxilare: le simţeam pe ale mele umflânduse sub presiunea răului.

— Vrei să-ţi arăt un secret? am întrebat-o cu o voce răguşită.

— Da, da! zise ea, bătând din palme ca o fetiţă.

— Nu ţi-e frică? am spus în timp ce începeam deja să mă bucur.

Ultimele bastioane ale bunului meu gust îmi urlau că un restaurant japonez nu era un loc potrivit pentru demonstraţia mea.

Mă ridicai, lăsai să-mi cadă haina, îmi scosei puloverul cu

guler şi mă întorsei cu spatele, pentru ca Francesca să aibă o vedere panoramică asupra omoplaţilor mei. Când am auzit-o ţipând de oroare, un soi de orgasm îmi străbătu vintrele.

Fata leşină. Toţi clienţii veniră să privească, în curând, restaurantul se umplu de urlete.

Două namile din Quebec, îmbrăcate în kimonouri, mă azvârliră afară, apoi îmi aruncară şi hainele. Eram mulţumit ca un puştan obraznic.

Pentru că sunt un gentleman, i-am trimis Francescăi cincizeci de trandafiri galbeni însoţiţi de un bileţel: „Iartă-mă. A fost ceva mai puternic decât mine. Când mi se vorbeşte despre virginitatea mea, simt că-mi pierd capul. Să rămână între noi".

Fată de ispravă, îmi telefonă de la hotel:

— Bine, nu mai vorbim despre asta. Dar toate acestea confirmă legenda conform căreia castitatea excesivă agravează acneea. Ar trebui să te culci cu cineva, bătrâne, n-ar fi decât ca să te îngrijeşti.

— Bine. Mai eşti disponibilă?

Îmi trânti telefonul.

Când nu eram în turneu, îmi consacram timpul lui Ethel. Era încântată de succesul meu. Iar ceea ce ea numea prietenia noastră mergea de minune. Colaborarea noastră în vremea afacerii Prosélyte crease între noi o complicitate de viţă nobilă. Îi povesteam aventurile mele cu mândria unui cavaler curtenitor. Doamna gândurilor mele dispreţuia mediul modei şi nu scăpa niciodată prilejul să mă aprobe.

— Eşti singurul soi de terorist pe care îl admir, îmi spuse într-o zi.

— Ce ai împotriva manechinelor?

— Nu am nimic împotriva lor ca indivizi. Doar că urăsc sistemul acesta care e o insultă la adresa frumuseţii.

— Faci aluzie la biştarii pe care-i câştigă?

— Nu asta mă şochează cel mai tare. Ceea ce urăsc este autoritatea cu care ni se vâră pe gât norma frumosului. Dacă frumuseţea încetează să mai fie subiectivă, atunci ea nu mai valorează nimic.

Era şi mai idealistă decât mine. O adoram.

Între timp, faimosul film experimental de artă ajunsese la montaj. Trebuia să i se găsească un titlu. Fiecare veni cu câte o sugestie. Ca şi mine:

— De ce nu *Să iei taurul de coarne*?

— Nu, spuse regizorul dând din cap. Prea aluziv.

— *Confesiunile unei măşti*, propuse iubita mea.

— Ridicol, refuză Pierre.

— Cum ridicol? am intervenit. Expresia îi aparţine lui Mishima{5}.

— Mishima e ridicol, lăsă să-i scape marele artist, foarte mulţumit de sine.

A doua zi, am aflat că-şi intitulase filmul *Condiţia umană este un tropism evanescent*. Pronunţa „tropizm”. În felul acesta, reuşise performanţa de a cuprinde în şase cuvinte un titlu ridicol, o frază pretenţioasă, o aserţiune golită de sens şi o greşeală de limbă.

Nimeni nu a priceput de ce alesese acest titlu care, prin caracterul lui vid, s-ar fi potrivit oricărei opere din univers, ceea ce înseamnă că nu s-ar fi potrivit nici uneia. Poate că de asta era cineastul nostru aşa de mândru.

Într-o dimineaţă, m-am trezit cu temperatură. Febra a avut întotdeauna pentru mine un caracter sacru: găseşti în ea caracteristicile transei mistice – efervescenţă interioară, viziuni, torpoare, anorexie, discurs incoerent. Eram aşa de mulţumit de boala mea, încât i-am telefonat de îndată iubirii mele ca să mă las admirat.

— Vin la tine, spuse ea, înainte să ajung să-i vorbesc despre virtuţile purificatoare ale temperaturii mele în creştere.

Cum simţeam că sunt pe punctul să adorm la loc, m-am dus să deschid larg uşa, apoi am căzut inert pe pat.

Undeva, o zână era îngenuncheată lângă mine şi îmi mângâia mâna: asta simţisem în cea dintâi zi a pasiunii mele. Iubita prin excelenţă nu este oare acest înger care se apleacă deasupra voastră şi vă alină cu vorbe blânde?

— Eşti nebun, Epiphane. Dormi cu uşa deschisă.

— Era pentru tine.

— Şi hoţii, te-ai gândit la asta ?

— M-ar fi văzut şi-ar fi plecat urlând de oroare. Urâţenia mea e mai eficace decît un câine rău.

— Delirezi. E febra. Ţi-am adus aspirine.

— Nu, nu vreau să mă fac bine. Boala mea e sfântă, vreau s-o păstrez.

— Asta e. Delirezi serios, amice.

Se duse să-mi aducă un pahar cu apă şi o aspirină. În vremea

asta, creierul meu ticlui planuri: „Am febră, aşadar pot spune tot ce vreau. Fie va crede, fie va pune cele spuse pe seama bolii. Nu risc nimic”.

Reveni cu aspirina şi îmi sprijini ceafa ca să pot bea. Era delicios: ştiam prea puţine despre savorile acidului acetilsalicilic care ţi se scurg până la glezne.

— N-ar trebui să te vadă un medic?

— Nu. Sufletul îmi este bolnav, nu trupul.

— Asta nu te împiedică să mergi la doctor.

— Numai tu singură mă poţi îngriji. Eşti cauza şi remediul în acelaşi timp. Am nevoie de tine aşa cum pustiul are nevoie de apă. Când plouă în Sahara, solul se acoperă de îndată cu flori minunate.

Plouă asupra mea şi mă vei vedea înflorind. Am creat pentru tine acest imperativ care nu există. Plouă! Plouă peste mine, Ethel!

— Bietul de tine, nu ştii ce vorbeşti. Apropo de ploaie, n-ai deloc nevoie de ea. Eşti ud tot. Patul tău e ca o supieră. Şi ghicesc cât eşti de bolnav doar după miros.

— Put?

— E cel mai blând lucru care se poate spune.

Mi-a tăiat macaroana. Nu poţi face o declaraţie de dragoste când puţi. M-am cantonat, prin urmare, în deliruri mai clasice: i-am explicat iubitei mele că eram un con care încerca să se transforme în cilindru, că peste mine trecea tramvaiul, că pătratul ipotenuzei mele era egal cu suma unghiurilor mele drepte, că eram un dromader, şi că pe sub podul Mirabeau curge Sena, aşa cum a remarcat un poet cu simţul observaţiei.

Minunata mă asculta cu o răbdare de arhanghel. Doar pentru atâta, şi merita să fiu bolnav. A doua zi dimineaţa, am găsit-o adormită pe canapea. Sănătatea îmi revenise, la fel şi mirosul: eram incomodat de propria-mi duhoare.

Mă închisei în baie, speriat la gândul că iubita mea trebuise să suporte asemenea miasme. Boala mă slăbise, iar pielea îmi atârna mai mult ca oricând. Nu m-am simţit niciodată mai demn de milă şi mai ridicol. Şi pentru prima oară în viaţă am început să plâng de mila mea.

Existase o vreme în care să fii virgin la douăzeci şi nouă de ani constituia un act de credinţă. Astăzi, nimeni n-ar vedea în asta altceva decât o patologie de nemărturisit, datorată unor serioase tulburări de personalitate.

Sunt mistic sau ţicnit? Nu ştiu. Singurul lucru de care sunt

sigur este că am ales să fiu virgin. Fireşte, dacă n-aş avea trupul acesta, fără îndoială că n-aş mai fi virgin. Dar chiar şi cu o asemenea înfăţişare, aş putea avea o viaţă sexuală. Din punct de vedere moral, să mă duc la târfe nu ar fi fost o problemă. De ce n-am făcut-o?

Cred că e latura mea Eugenie Grandet: iluziile mele valorează pentru mine tot aurul din lume. Fiecare îşi creează ceea ce îi lipseşte: hidoşenia mea avea nevoie de un ideal din beton armat pentru a fi suportabilă. Mi-am inventat o viziune a sexului care mi-l face inaccesibil: Graalul.

Cu siguranţă că am dreptate. Pentru câţiva aleşi, a face dragoste trebuie să însemne absolutul, suprema experienţă, binele suveran. Dar când ai drept trup o caricatură ca a mea, actul sexual trebuie că seamănă cu o viermuiala de larve, cu o frământare de cărnuri flasce. Să mă imaginez în pântecele unei femei îmi provoacă greaţă.

Cel mai frumos dar pe care-l poate oferi o fiinţă de teapa mea sexului este pur şi simplu abstinenţa.

Viaţa mea de vedetă mă făcu, de asemenea, să iau un număr considerabil de trenuri. Este cel mai pedagogic mijloc de transport pe care îl cunosc: n-am urcat niciodată în vreun tren fără să învăţ ceva, fie din gura vreunui călător cu chef de confidenţe, fie din propriile mele observaţii.

S-au dus vremurile faimoase ale vagoanelor-restaurant. Azi, trenurile se cred avioane. La clasa întâi, o stewardesă vine să-ţi ofere ceva de mâncare. Două meniuri, la alegere.

Eu unul am refuzat întotdeauna cu oroare aşa ceva. Nu era şi cazul vecinilor mei care, cel mai adesea, acceptau cu un aer mulţumit, ca şi cum masa asta ar fi fost o recompensă. O vagă tradiţie s-a păstrat totuşi: bucătăria feroviară rămâne superioară celei de avion. Pateul de gâscă ori fileul de raţă fac parte din călătorie.

Cu coada ochilor mei gelatinoşi, despre care nimeni nu a putut niciodată să spună la ce se uitau, îi observam pe cei care mâncau. Chipul lor, departe de a exprima delectarea sau cel puţin satisfacţia, transpira dezgustul. N-ar fi arătat altfel dacă ar fi fost siliţi să mănânce gunoaie. Cu toate acestea, nu calitatea mâncării era cauza. Nu, era limpede că detestau să mănânce.

Am crezut mai întâi că prezenţa mea îi împiedica să simtă plăcere. Dar nu, căci călătoream incognito: cu pălăria trasă până pe

sprâncene, fularul acoperind restul. Nimeni n-ar fi putut bănui că eram eu: ai fi zis că e unul care suferă de guturai.

Era un mister în asta. Oamenilor nu le plăcea să mănânce şi totuşi mâncau. De ce? De foame? În societatea noastră supraalimentată, nimănui nu îi este foame. Şi-atunci, de ce? Nu-i obliga nimeni. Am ajuns la următoarea concluzie: oamenii se îndopau din masochism.

Constatarea mă azvîrli într-un abis de perplexitate. Aşadar masochismul juca un rol atât de important în cele mai neînsemnate comportamente umane? Gândindu-mă mai bine, propriul meu succes nu era oare o dovadă? Urâţenia mea era de aşa natură, încât nu o puteai privi fără să suferi: or, eram plătit cu bani grei ca să mă exhib. Mi se dădeau averi ca să le ofer mulţimilor durere.

Zguduit de descoperire, mi-am invitat iubita la restaurantul său preferat. Când era servită, o priveam cu o atenţie sporită. Foarte curând, am aflat că ea constituia excepţia.

— Mănânci cu plăcere.

— Sigur. E delicios.

— Eşti singura. Priveşte în jurul tău. Ia te uită la tipul de colo, cu homarul. I-ai văzut strâmbăturile când înfulecă? El este un caz extrem, dar priveşte-i pe toţi. Există un cuvânt pentru a le numi expresia: par să regrete.

— Cel mai rău este că-i adevărat, râse ea.

— Oamenii ăştia plătesc ca să vină aici. Nimeni nu-i obligă. Asta înseamnă că îşi cumpără suferinţa. Lumea noastră e guvernată de masochism.

— Nu crezi că exagerezi puţin?

— Eu sunt în afara realităţii. Succesul meu este o dovadă zdrobitoare.

— Nu eşti singurul care ai succes. Frumoasele plante cu care lucrezi n-au avut nevoie de nici un fel de masochism planetar ca să triumfe.

— Situaţia lor este mai subtilă: alegi fete frumoase şi le ridici în slăvi. În principiu, nu am nimic împotrivă: asta s-a făcut în toate epocile. Dar astăzi nu este vorba de a onora frumuseţea, nici măcar de a oferi mulţimilor un spectacol agreabil. Este vorba de a ni se freca ridichea cu ameninţări: „Aveţi tot interesul să găsiţi chestia asta pe gustul vostru. Dacă nu, tăceţi din gură!”. Frumosul care ar trebui să-i ajute pe oameni să se înţeleagă întru admiraţie este folosit ca să excludă. Faţă de un asemenea totalitarism, în loc să se

revolte, oamenii sunt obedienţi şi entuziaşti. Aplaudă, vor mai mult. Eu numesc asta masochism.

— Poate.

— Rezultatul este că, pentru a te simţi bine în lumea actuală, e preferabil să fii masochist. Or, există întotdeauna persoane ireductibile: tu şi cu mine, de pildă. Nu simţim nici o plăcere în suferinţă. Suntem, care va să zică, nişte invalizi. Ei bine, ar trebui să cerem despăgubiri.

Îmi amintesc de o femeie pe care am văzut-o într-o gară: fără a fi la fel de urâtă ca mine – căci nu seamănă nimeni cu imposibilul –, era îngrozitoare. Nu încerca să ascundă acest lucru şi părea indiferentă la felul în care arăta. Din cap până-n picioare, era oribilă.

O priveam cu atenţie şi cu consternare, când mă frapă un amănunt: doamna avea ojă pe unghii. Era de un roşu închis şi fusese aplicată cu mare artă.

Rămăsei perplex: lacul acesta, care era frumos în sine, nu era în stare nicidecum să înfrumuseţeze degetele dezagreabile ale acelei persoane care, de altfel, nu era îmbrăcată deloc pretenţios. Totuşi, le acordase o mare grijă. Nu se putea spune că încercase să „se aranjeze”: mai întâi că nu încercase, şi-apoi, era „de nearanjat”. Cu ce se potrivea lacul acela atât de elegant?

De atunci, am observat fenomene comparabile la aproape toate femeile hidoase. Nu am găsit vreo explicaţie. Această absurdă cochetărie a pocitaniilor are ceva reconfortant.

Nu am un reper de paradox echivalent la bărbatul urât, începând chiar cu mine. În general, masculul oribil este mai puţin comic de privit decât femeia respingătoare: aceasta din urmă poartă adesea rochii cu flori mari, ochelari de vedetă şi pantofi cu sclipici. Lenjeria sa e de vis. În afară de cazurile excepţionale, nu poartă barbă şi prin urmare nu poate să-şi ascundă negii sau râtul în spatele unui smoc de păr. Femeia urâtă este cumplită şi caraghioasă, bărbatul urât este sinistru şi cenuşiu.

Nu există niciodată decât răspunsuri diferite la aceeaşi teribilă întrebare: cum să-ţi locuiască sufletul într-un corp de rebut? Cum să trăieşti genul acesta de impostură ? Eu unul am ieşit din încurcătură cu oarecare strălucire, dar ceilalţi?

I-am observat îndelung. Admir şi sunt indignat totodată să constat că majoritatea dintre ei îşi acceptă soarta. Cel mai adesea, se căsătoresc între ei. Asta mă depăşeşte: e ca şi cum şi-ar dubla

urâţenia. Au de gând să aducă pe lume propriile lor portrete ?

Nu simt şi ei, la fel ca mine, această sete de frumuseţe de nepotolit? Noi avem nevoie de ea mai mult decât orice altă fiinţă umană, noi care am fost spoliaţi de ea încă de la naştere. Dacă pe pământ ar domni dreptatea, am fi căsătoriţi din start cu vreo Venus ori cu vreun Apolo, pentru ca să ne curăţim în contact cu splendoarea lor.

Era în preajma Crăciunului când mi s-a făcut o propunere de un tip nou: să fiu unul dintre cei doisprezece membri ai juriului la alegerea lui Miss Internaţional. Festivităţile urmau să aibă loc la începutul lui ianuarie, în Japonia, în orăşelul Kanazawa.

Îi telefonai agentului meu:

— Pe bune, eu să arbitrez un premiu de frumuseţe, n-ar fi asta o glumă de prost gust?

— Dimpotrivă, ideea mi se pare excelentă. Urâtul pasionat de estetică, dă bine pentru imaginea ta.

Nu foarte convins, i-am vorbit despre asta iubitei mele.

— Nu e nimic mai rău decât aceste concursuri de frumuseţe, îmi spuse ea. Aceste biete fete aproape goale care vin să zâmbească, înşirate în rând, în faţa unor moşi abjecţi.

— Bine. Nu mă duc.

— Ba da, dimpotrivă, du-te! Du-te să stârneşti neliniştea în muşuroiul ăsta de cârtiţe. E mare nevoie de un terorist de felul tău.

— Mă însoţeşti?

— Ce să fac acolo?

— Să vezi Japonia. Te invit.

— Eşti drăguţ, dar nu pot.

— De ce?

— Sunt îndrăgostită.

Lovitură de pumnal otrăvit în pieptul meu.

— De cine? întrebai.

— Nu-l cunoşti.

Foarte entuziasmată, îmi spuse că se numeşte Xavier (prenume care mi se păru detestabil) şi că era frumos.

— Ia te uită! Credeam că eşti deasupra acestor considerente fizice, am scrâşnit.

— Nu şi atunci când este vorba despre adevărata frumuseţe.

— Şi ce face, în viaţă, frumuşelul tău?

— Este un geniu. E pictor, artist.

— Lasă-mă să ghicesc: o să te picteze goală, nu-i aşa?

— Opreşte-te, încă nici n-a observat că exist.

— Ce cretin!

— Ajută-mă, te rog.

Iubea pe un altul şi voia să o mai şi ajut. Asta era culmea.

— Vrei să mă duc să-i declar iubirea în locul tău?

— Nu. Vreau să mă însoţeşti la vernisaj.

— Detest vernisajele.

— Şi eu. Aşa cum detestam agenţiile pentru manechine. Ceea ce nu m-a împiedicat să te însoţesc acolo pentru a-ţi face un serviciu.

— Fie. Şi în ce fel va servi prezenţa mea planurilor tale?

— Peste tot unde mergi, lumea nu te vede decât pe tine. La braţul tău, nu aş trece neobservată.

— Îţi dai seama că vrei să te foloseşti de urâţenia mea ca să agăţi?

— N-am intenţia să agăţ. Sunt îndrăgostită, vreau să mă vadă.

— Explică-mi de ce te îndrăgosteşti de un pictor suficient de tâmpit ca să nu te remarce.

Râse.

— Ia-mă drept idioată, dacă vrei. E aşa multă vreme de când n-am mai fost îndrăgostită.

Era adevărat: de unsprezece luni de când mă consumam pentru ea, nu-i cunoscusem nici cel mai neînsemnat amorez. Fără îndoială, nu-mi povestea totul: puteam să bănuiesc câteva aventuri de o noapte, dar nimic mai important.

Ajunsesem să cred că aşa era normal şi că îmi aparţinea. Ar fi trebuit să mă îngrijoreze această situaţie: dacă ar fi fost o fluşturatică, n-aş fi avut de ce să mă tem de prezenta catastrofă – Ethel îndrăgostită, poate că în mod serios!

Ce măgar fusesem! Aş fi putut profita de aceste unsprezece luni nesperate, dacă nu pentru a-i revela seducţia persoanei mele, atunci cel puţin pentru a o dezgusta de bărbaţi, fără excepţie. Ar fi trebuit să-i vorbesc despre fudulia grotescă de la care nici un mascul nu se abate, despre mitocănia în care cad până şi cei mai politicoşi. Ar fi trebuit să-i arăt în sfârşit urâţenia lor, căci bărbaţii sunt urâţi, întotdeauna urâţi, chiar dacă la ceilalţi se vede mai puţin decât în cazul meu.

În loc de asta, ce am făcut? Nimic. Mi-am irosit timpul, m-am lăsat să alunec pe panta mea naturală şi fatală, contemplarea tâmpă şi extatică a iubitei mele. Voi plăti pentru asta.

Veni şi vernisajul. Ca de obicei, am regăsit multiplele motive pe care le aveam pentru a urî acest gen de ceremonie: ridicolul comentariilor, falsa mulţumire a chipurilor, deriziunea vorbelor mondene, adevărurile sinistre ascunse în spatele acestor atitudini.

Vernisajul acesta era cel mai detestabil din cariera mea. Fireşte, cea pe care venisem s-o ajut era în întârziere. „Este o lege a naturii", m-am gândit: „femeia îndrăgostită întârzie. E de două ori mai enervant pentru mine: mai întâi pentru că sunt singur, şi-apoi pentru că nu a întârziat niciodată pentru mine. Şi înţeleg prea bine ce înseamnă asta." În acelaşi timp, îmi spuneam că exactitatea este politeţea regilor şi găseam că este ciudat ca femeile să-şi exprime dragostea printr-o impolitеţe: „Cu mine, cel puţin, a fost mereu politicoasă". Slabă consolare.

Am căutat din priviri obiectul pasiunii sale. Acesta sosi şi el cu întârziere, dar totuşi înaintea ei. Nu eram în posesia semnalmentelor lui, dar, de cum a intrat, am ştiut că era el. Degaja o siguranţă de sine şi o dezinvoltură formidabile: când bărbatul acesta intra într-o bancă, într-un muzeu, într-un restaurant, lumea era convinsă că este proprietarul băncii, al muzeului, al restaurantului.

În seara aceea odioasă, avea aerul că este proprietarul galeriei de artă. Oamenii se îngrămădeau în jurul lui pentru a-i debita platitudini nu prea diferite de cele pe care le spuseseră înainte de sosirea maestrului. Eram indignat: cum se putea îndrăgosti o fată aşa de aleasă ca Ethel de un asemenea individ? Eram de rea-credinţă, fireşte: tipul era frumos, zâmbetul lui scotea la vedere dinţi sănătoşi. Iubita mea era normală, avea poftă prin urmare de un animal frumos cu o dentiţie sănătoasă.

Cea în întârziere sosi, în sfârşit. Purta o rochie neagră asortată cu pletele răvăşite : dezarmant de graţioasă, se lipi de mine, neîndrăznind să privească pe nimeni.

— E aici? mă întrebă îmbrăţişându-mă.

— Da. La zece metri de tine, lângă bar.

— M-a văzut?

— Nu ştiu. Vrei să te prezint?

— Nu, nu, fie-ţi milă!

— Vrei să te vadă, da ori ba?

— Da. Nu. Nu acum.

— Crezi că merită să te ambalezi în asemenea hal?

— Se vede că n-ai fost niciodată îndrăgostit.

Şi îmi spunea asta mie!

— De ce m-ai lăsat să înţepenesc aşteptându-te patruzeci şi cinci de minute?

— Eram nebună. Nici o ţinută nu mi se potrivea. Am sfârşit prin a-mi pune rochia asta veche. Îmi vine bine?

Şi mă întreba pe mine una ca asta!

— Eşti sublimă. Nu te merită.

— Mulţumesc.

— Sincer, ce găseşti la el?

— Ei, haide, e magnific! Şi ce artist! Mărturiseşte că pânzele sale îţi taie respiraţia.

— Le-am privit, aşteptându-te. N-am simţit absolut nimic. Sunt nepăsător în ceea ce priveşte pictura modernă.

— Mi-e poftă de o cupă de şampanie, dar el e lângă bar. Cum să facem?

Brusc exasperat, am apucat-o de braţ şi am târât-o pînă în faţa lui Xavier.

— Maestre, aţi putea să-i oferiţi o cupă de şampanie acestei tinere care vă admiră talentul?

— Fireşte. Aş putea să vă ofer una şi dumneavoastră? Sunt onorat de prezenţa dumneavoastră la vernisajul meu. Vă consider un mare anarhist. Sunteţi grozav. V-am zărit de îndată, dar n-am îndrăznit să vin să vă vorbesc. Pentru că m-aţi abordat, vă destăinui visul meu: mi-ar plăcea să vă pictez.

— Pe mine? Ce idee bizară. Ar trebui s-o pictaţi mai degrabă pe Ethel, care este o actriţă de excepţie.

— Desigur, desigur. Dar mai întâi pe dumneavoastră.

— Eu sunt foarte ocupat. Trebuie să plec în Japonia.

— Înţeleg. O să mă adaptez programului dumneavoastră. Pot să vă întreb pe dumneavoastră, în care admir artistul total, ce credeţi despre mâzgălelile mele?

Iubita mea mă privi cu un aer rugător. Enervat, am răspuns:

— Nu trebuie să-mi puneţi asemenea întrebări. Sunt insensibil.

— Insensibil la ochi ?

— Nu, insensibil la pictură. E destul să mi se pună în faţă vreo pânză, fie ea şi genială, că imediat nu mai simt nimic, absolut nimic.

Minţeam pentru Ethel, căci frigiditatea mea se limita la pictura modernă.

— E uimitor. Nu mi s-a spus niciodată ceva atât de frumos despre tablourile mele. Ce fericit sunt să produc în dumneavoastră neantul acesta absolut!

Ostrogotul! Se făcea stăpân pe frigiditatea mea, făcea din ea o reacţie exclusivă la arta lui. Găseam că întrece măsura şi mă pregăteam să-i fac cunoscut modul meu de a gândi când interveni Ethel. Se atârnase de braţul meu ca şi când eu aş fi fost singura ei şansă pentru a merita atenţia maestrului. Patetică, începu prin a se scuza pentru că îi lipseşte indiferenţa faţă de tablourile lui, apoi descrise cei mai neînsemnaţi fiori pe care opera lui îi trezeau în ea. Era somptuoasă în stângăcia şi emoţia ei; în locul lui Xavier, aş fi fost pe cale să leşin de bucurie şi de dragoste. M-am uitat la chipul bărbatului: studia în amănunt, prin rochie, ce avea de oferit descreierata asta.

— Perle pentru porci, am scrâşnit printre dinţi.

Aş fi vrut s-o apuc de guler pe lepădătura asta, s-o scutur şi să-i strig: „În genunchi! În genunchi când îţi vorbeşte madona!”. Dezgustat, l-am văzut luându-şi agenda şi notând coordonatele îngerului. „Iar tu, gâsco, cum poţi tremura în halul ăsta? Sare în ochi că nu-l interesează decât fundul tău. Explică-mi de ce o muză sfântă se îndrăgosteşte de un burduf umflat de mulţumire. Chiar dacă sunt urât de-ţi vine să urli, mă consider de o mie de ori mai seducător decât monumentul ăsta de înfumurare.”

Eram îngrozitor de prost dispus când fericitul ales se întoarse din nou spre mine cu un aer complice („După acest interludiu a cărui natură vă este limpede, am nevoie de un interlocutor adevărat.”). Îmi adresă o întrebare pe care n-am auzit-o, cufundat în gândurile mele furibunde şi în acest postulat de profundă nedreptate împotriva căruia orice luptă este zadarnică. O tăcere inchizitorială îmi semnală că îmi aştepta răspunsul. Am vorbit la întâmplare, lăsînd să-mi curgă din gură, ca saliva, primele cuvinte care-mi trecură prin minte:

— Este pornografie. Pornografia este excelentă pentru că ea constituie o explicaţie globală a epocii noastre. Ce este pornografia? Este un răspuns la anorexia generalizată pe care o trăim cu toţii. Nu ne mai este foame de nimic, şi nu greşim deloc, căci nu văd ce am mai putea pofti. Ochii şi urechile noastre sunt şi mai ghiftuite decât stomacul. Pornografia este cea care reuşeşte să trezească un simulacru de dorinţă în cei care au avut prea mult din toate. Iată de ce, astăzi, arta dominantă este pornografică: este singura care

izbuteşte să atragă atenţia, trezind un fals apetit. Iar noi, noi cum vom reacţiona? Eu am ales o formă de asceză, respectiv frigiditatea asumată. Nu am poftă de nimic pentru că nu simt nimic. Căci publicul are o responsabilitate în această pornografie: dacă n-ar fi simulat atâta orgasmul, artiştii nu ar continua să se prefacă a crede că asta place publicului.

La sfârşitul predicii mele, mi-am dat seama că Ethel şi Xavier mă priveau cu cea mai mare perplexitate. Am presupus că răspunsul meu se potrivea ca nuca-n perete cu întrebarea care-mi fusese pusă. Plictisit, am mizat pe rapiditate, pe happening: mi-am luat scurt rămas-bun şi am ieşit, luând-o cu mine pe iubita mea.

— Ce te-a apucat să te lansezi într-o discuţie filosofică despre pornografie?

— Ce mă întrebase?

— Ne propunea să mergem cu el la restaurant, să mâncăm stridii.

Câteva zile mai târziu, frumoasa mă sună la telefon, răvăşită:

— Ghici cu cine iau cina diseară?

— Cu marele nostru pictor.

— Da. Tocmai mi-a telefonat. Sunt aşa de fericită! Ţie îti datorez asta. Mi-a vorbit întruna despre tine.

— E clar că e nebun. Ar fi trebuit să-l întrebi dacă nu cumva ar prefera să ia cina cu mine.

— Cu siguranţă că ar prefera. Dar a spus că a fost uluit de maniera ta atât de fină şi de aiuritoare de a-i refuza invitatia: te admiră!

— Nu e un tip prea dificil.

— Dimpotrivă! făcu ea, vexată.

— De fapt, tu nu eşti dificilă, dacă te interesează părerea mea.

— Opreşte-te. Cum ar putea să-ţi placă ? Nu eşti homosexual, din câte ştiu.

— Nu îl judec ca pe un obiect sexual, îmi displace ca fiinţă umană.

— Te rog, nu strica totul. Sunt aşa de fericită!

— Pentru că o să te culci cu el?

— Ce-i cu tine ? Nu mi-ai vorbit niciodată în felul acesta.

— De ce eşti aşa de ipocrită? Tremuri la gândul c-o să faceţi amor!

— Nu e nevoie să fii vulgar.

— Aşadar nu vezi că tipul te invită la cină doar pentru asta?

— Ce ştii tu?

— Îţi închipui că o face pentru conversaţia ta?

— Din ce în ce mai fermecător.

— Te rog să mă înţelegi bine. Conversaţia ta e strălucită, doar că lui puţin îi pasă de asta! La vernisaj, nu asculta nici o vorbă din ce spuneai. Te dezbrăca din priviri, se lingea pe buze.

— Sunt destul de mare ca să mă apăr fără ajutorul tău.

A doua zi, îmi telefona din norul în care plutea. Se declară gata să moară de beatitudine. Xavier era cel mai minunat dintre bărbaţi.

— Te-ai culcat cu el? am întrebat cu o voce glacială. Râs jenat.

— Da. Ne iubim. Este magnific. Mi-a spus lucruri atât de frumoase. Sunt nebună după el.

Auzind-o debitând asemenea nerozii, mi-am ieşit din fire. I-am urat multă fericire şi am trântit receptorul.

Imediat după asta, am telefonat la organizatorii concursului pentru Miss Internaţional. Le-am spus că accept să fac parte din juriu. S-au bucurat. I-am întrebat dacă e posibil să plec în Japonia de îndată.

— Dar, domnule, suntem la sfârşitul lui decembrie. Nu sunteţi aşteptat acolo înainte de 10 ianuarie.

— O să plătesc camera de hotel.

— Nu asta e problema. Kanazawa este un orăşel la nord de Honshu, unde nu se întâmplă nimic. Ce-o să faceţi acolo de unul singur?

— Am visat mereu să devin ermit în Japonia. De altfel, nu s-ar putea organiza concursul ăsta undeva şi mai departe? În Tasmania?

Era limpede că îi deranjam. Am sfârşit prin a accepta să plec pe 9 ianuarie. Eram în 28 decembrie. Ce coşmar! Să trec dintr-un an în altul mi s-a părut întotdeauna o dramă. De data asta, urma să fie şi mai rău: 1996 fusese anul esenţial al urâtei mele existenţe, care mă surprinsese îndrăgostindu-mă ca un nebun şi, în plus, devenind celebru. Şi trebuia să părăsesc epoca aceasta admirabilă pentru a trăi o alta care nu prevestea nimic bun.

Culmea ororii, bineînţeles, era că Ethel urma să mă sune în fiecare zi ca să-mi povestească. Ea ar plânge, iar eu ar trebui s-o consolez. Ea ar fi fericită, iar eu va trebui să-i împărtăşesc fericirea. O, nu!

Am încercat să apelez la raţiune. Ce mă privea asta pe mine?

Ea nu era la prima poveste de dragoste. Virginitatea şi-o pierduse deja cu multă vreme în urmă. Nu ar fi decât o aventură în plus, la capătul căreia iubita mea va fi niţel zdruncinată, de bună seamă, şi totuşi neschimbată.

N-aş fi avut dreptul să fiu gelos decât dacă aş fi conceput planul de a-i mărturisi iubirea mea frumoasei şi de a-i inspira o iubire pe măsură. Ar fi trebuit să fiu nebun pentru una ca asta, iar eu nu eram nebun.

Mă gândeam de asemenea că n-o să mai am cu Ethel acele conversaţii fără şir, în care eu abordam cele mai diverse subiecte şi pe parcursul cărora ea îmi aparţinea. Acum, când ne-am întâlni, ar trebui să vorbim despre iubire – iubirea ei. O să-mi povestească cele mai mărunte fapte şi gesturi ale lui Xavier, o să le disece şi o să-mi explice cât sunt de miraculoase, de excepţionale, etc. Nu că iubita mea ar fi fost proastă: era normală.

Această perspectivă mă copleşi în asemenea măsură, încât telefonai din nou organizatorilor concursului pentru Miss Internaţional pentru a le cere să-mi facă o rezervare simplă şi nu una dus-întors:

— Vreau să-mi petrec viaţa la Kanazawa. Îmi place locul acesta.

— N-aţi fost niciodată acolo!

— Tocmai. De asta îmi place oraşul ăsta. Îmi explicară că îmi vor face totuşi o rezervare dus-întors: i-ar costa mai puţin.

— Aveţi posibilitatea să nu folosiţi biletul de retur. Dar permisul de şedere este foarte greu de obţinut în Japonia.

Am închis telefonul detestând lumea aceasta în care exilul inimilor frânte nu mai era posibil.

Ultimele zile ale lui 1996 au fost abjecte. Iubita mea se scălda într-o fericire respingătoare şi ţinea cu tot dinadinsul ca eu să aflu cele mai neînsemnate detalii. Departe de mine gândul de a o judeca: era în faza aceea hipnotică a începuturilor amoroase, în care prostia pare sublimă, iar indecenţa triumfă. Măcar să nu fi fost cel mai bun prieten al ei!

Nu ştiam, de altfel, că acesta era titlul meu. Înainte, nu mă numea nicicum, nu aveam în ochii ei un loc determinat sau, dacă aveam unul, nu mi-l precizase. Era mult mai bine aşa: visele cele mai nesăbuite rămâneau permise.

Nu încape nici o îndoială că a fost din cauza lui Xavier. Îmi imaginez scena: pesemne că el o întrebase despre natura exactă a

relaţiilor dintre noi doi, ea şi cu mine. Cu siguranţă că ea reflectase înainte de a răspunde: „Epiphane este cel mai bun prieten al meu”. Aserţiune care avea dublul merit de a păstra inocentă tandreţea noastră mutuală (m-aş fi lipsit de asta) şi de a face să se răsfrângă asupra ei admiraţia pe care fudulul ăsta o nutrea pentru mine.

În 29 decembrie am avut parte de declaraţia asta pe nepusă masă. Ethel tocmai îmi povestise extaziată că marele artist nu purta lenjerie intimă.

— Niciodată, pricepi, niciodată!

— E respingător!

— Nu! E fabulos.

— Ethel, de ce-mi spui asta? Nu mă priveşte.

Telefonul rămase tăcut cîteva secunde înainte ca ea să răspundă:

— Pentru că eşti prietenul meu cel mai bun.

Rostise fraza asta oribilă cu solemnitate. Dacă n-aş fi fost aşa de manierat, i-aş fi semnalat că nu voiam prietenia ei, mai cu seamă dacă asta trebuia să mă condamne la a nu rata nimic din intimitatea rivalului meu. Dar ceva m-a împiedicat mereu să fiu mitocan cu madona şi am adoptat atitudinea pe care o aştepta.

— Mi-ai închis gura, am spus cu tulburare în glas.

— Bănuiai, nu? continuă ea cu o tandreţe atroce.

— Nicidecum, am răspuns – şi nu minţeam.

— Eşti orb! Asta pentru că eşti prea umil. Eşti incapabil să-ţi imaginezi pasiunile pe care le stârneşti.

— Dimpotrivă, pentru că sunt prea vanitos, îmi închipuiam că mă iubeşti cu o dragoste nebună, i-am spus scrâşnind.

Ea izbucni în râs:

— Eşti minunat!

Era limpede: când un bărbat prea urât îşi declară ardoarea unei femei prea frumoase, asta nu poate fi decât o glumă.

— Da’ ştiu că am noroc: am amantul cel mai fabulos şi prietenul cel mai senzaţional de pe Terra!

— Asta atrage răzbunarea cerului, strecurai cu perfidie.

— Îmi dau seama. Sper ca acest exces de fericire să nu prevestească o dramă.

— Ba da, în mod necesar. Drama e că plec în Japonia pe 9 ianuarie, fără tine. Cât o să-ţi mai lipsesc! Cui o să-i mai vorbeşti despre izmenele tânărului zeu?

Nu înţelese ironia.

— În 9 ianuarie? Perfect. Prin urmare vei putea asista la premiera filmului.

— Tropismul evanescent?

— Da. O să fie o seară de gală pe 7 ianuarie. Vino să mă ajuţi să suport mizeria asta.

— Îmi închipui c-o să vină şi Xavier.

— Da, murmură ea.

Exista un spectru în vocea sa. Brusc, mi s-a făcut milă de ea şi am formulat sus şi tare contrariul spaimei sale:

— Doar dacă n-o să-i dai papucii între timp.

Avu un rîs bizar. Ţintisem bine.

A doua zi, îmi telefona iar:

— Nu, Ethel, m-am săturat de telefoanele tale. Vreau să te văd. De cînd eşti cu Xavier, mă copleşeşti cu vocea ta şi mă privezi de prezenţă. Sunt prietenul tău cel mai bun, am nişte drepturi: pretind să te văd.

— Vin.

Înainte, mă făceam „frumos” pentru ea: mă îmbrăcam îngrijit, mă dichiseam. Acum, eram descurajat: nu m-am spălat, am rămas în halatul meu ponosit şi, culme a lipsei de eleganţă, am lăsat televizorul deschis.

Intră, sublimă şi lividă.

— Ai o mină proastă.

— N-am dormit, spuse. Ramaserăm câteva clipe pleoştiţi în faţa televizorului. Publicitatea pentru tampoane incredibil de absorbante ne smulse din amorţeală. Iubita mea închise televizorul.

— Când văd aşa ceva, mi-e ruşine că sunt femeie.

Izbucni în lacrimi.

— O să le scriu ăstora cu tampoanele. O să-i avertizez că publicitatea lor te face să plângi.

Jalnică, râse printre lacrimi. Am avut dreptul la relatarea dramei. În ajun, îl întrebase pe fudul dacă o va însoţi la premiera filmului; acesta îi răspunsese că era împotriva principiilor sale să-şi dea acordul cu atâta vreme înainte.

— Îţi dai seama? Numeşte asta „cu atâta vreme înainte”! E limpede, asta înseamnă că nu e sigur că vom mai fi împreună peste o săptămână.

M-am gândit că individul ăsta e un ţopârlan dublat de un imbecil: căci, la urma urmei, chiar dacă îşi plănuise să o părăsească pe iubita mea înainte de 7, ce l-ar fi costat să-i accepte invitaţia

care, în cazul unei despărţiri, ar fi fost anulată *ipso facto*{6}? Ce dracu' făcea cu bădăranul ăsta? A fost cât pe ce să o întreb. În loc de asta, compasiunea şi prostia îmi inspirară acest comentariu:

— Ei, haide, Ethel, delirezi! N-a vrut să spună una ca asta. Pasiunea te tulbură.

— Şi-atunci, ce-a vrut să spună ?

— Ei bine, exact ce a spus. Nu-i place să facă planuri. Este genul de bărbat căruia îi place să trăiască clipa.

Nu-mi venea să cred: nu numai că îmi apărasem rivalul, dar pe deasupra mai şi debitam nişte lucruri comune îngrozitoare.

— Şi cu ce-l împiedică asta să mă însoţească la premiera unui film în care joc unul din rolurile principale? mă întrebă cu pertinenţă.

— E artist. Nu-i place să se simtă legat de angajamente, de date.

— Ce tot spui acolo? Doar şi-a fixat data vernisajului şi îşi onorează întâlnirile.

— Tocmai asta spun, este egocentric, ca toţi creatorii.

— Şi ţi se pare că asta e o scuză?

— Nu. Numai că, dacă îl iubeşti, trebuie să-i accepţi defectele.

Mă privi împietrită.

— Din solidaritate masculină spui asemenea prostii, ca să-l aperi?

Voisem să o consolez: culegeam roadele. Eu, acuzat că sunt solidar cu încrezutul ăsta, în numele virilităţii! Era cam prea mult.

— Ascultă, încercam doar să fiu drăguţ.

— Nu îţi cer să fii drăguţ, îţi cer să mă ajuţi să văd limpede.

— Pentru asta ar trebui să existe un mister. Nu e nici unul.

— Crezi că mă iubeşte?

— Crezi că sunt individul cel mai în măsură să răspundă la această întrebare? Pe el trebuie să-l întrebi.

— Nu pot.

— Atunci, pe tine.

— Mi-am pierdut judecata. Tu eşti obiectiv. Cunoşti toate detaliile poveştii noastre.

— Nu, e ridicol. Nu mai vreau asemenea conversaţii. Nu mă priveşte.

Hohotele ei, care încetaseră, se porniră din nou, şi mai şi. Să o văd plângând pe femeia pe care o iubesc – s-o văd plângând pentru altul! – era peste puterile mele. Cedai laşităţii şi o luai pe Ethel în

braţe.

— Da, te iubeşte! Sare în ochi! De-ar da Domnul ca ea să priceapă cine e acest „el”.

— Crezi? îmi răspunse cu o voce gâtuită.

— Sunt absolut sigur.

O strângeam gata s-o înăbuş. Îmi fusese dat să-i declar iubitei mele pasiunea mea înflăcărată într-o manieră mascată, dar divin de eliberatoare. Lăsai să curgă conţinutul sufletului meu; era destul să vorbesc despre mine la persoana a treia, asemenea lui Iulius Cezar. Cum „eu este un altul”, această nouă conjugare nu îmi crea nici o problemă.

— Te iubeşte, e bolnav după tine, e îmbătat de frumuseţea ta, nu mai simte nevoia să bea şi să mănânce, nu se gândeşte decât la tine, nu trăieşte decât pentru tine, nu e niciodată mai fericit ca atunci când te strânge în braţe, iar când e departe de tine, are impresia că o ghiulea de tun i-a golit toracele.

Aş fi putut continua încă multă vreme în felul acesta. Îmi venea aşa de uşor: era destul să deschid gura pentru a da frâu liber unui potop de vorbe care nu aşteptau decât să iasă.

Am auzit glasul extatic al celei pe care o strângeam în braţe:

— Cum de ştii toate astea?

— Pentru că sare în ochi. În ochi şi în timpane!

Rămase cuibărită în braţele mele, buimacă de zăpăceală – şi asta era opera mea.

— Spune-mi... mai spune-mi lucruri care sar în ochi. E aşa de bine.

Şi mai voia! O să-i mai dau. Am asmuţit din nou câinii:

— Este sfâşiat între două nevoi contradictorii, cea de a se arunca la picioarele tale ca să te adore şi să-ţi mărturisească toată dragostea lui, şi cea de a te răni, de a-ţi face rău pentru a lupta împotriva a ceea ce îi inspiri. Iubirea îl îngenunchează şi îl face să-şi scoată ghearele în acelaşi timp. Acesta este motivul pentru care tu îl torturezi şi îl obsedezi în cel mai înalt grad.

Amintindu-mi brusc că vorbeam în numele altuia, am tăcut. Cu atât mai bine, căci eram pe punctul să trec dincolo de marja de manevră.

În braţele mele, Ethel îşi ieşise din minţi.

— Ce mult mă iubeşte! murmură ea. Ce oarbă pot fi!

Oh, da!

Se desprinse din braţele mele şi mă lăsă golit.

— Am ştiut mereu că eşti un mag, spuse ea. Nu ai un chip ca al tău dacă nu eşti radical diferit de ceilalţi. Vezi prin oameni. Nu l-ai întâlnit pe Xavier decât o singură dată şi ai înţeles cine este. Ai simţit ce sentimente nutreşte pentru mine.

Nu-şi dădea seama cât era de adevărat. Uitase aşadar ce i-am spus cu privire la frumuşelul ăsta, a doua zi după vernisaj? Invidiez această capacitate de amnezie voluntară pe care o posedă anumite persoane. Nici măcar struţii nu au asemenea resurse de orbire.

Tolănită pe canapea, iubita mea era în al nouălea cer.

— N-am fost în viaţa mea mai fericită.

Şi eu te adusesem în starea aceasta! Cel care se culca cu tine nu te-ar fi făcut să te bucuri aşa cum am făcut-o eu. Glorie cuvintelor, cuvintelor mele care se descurcau mai bine decât sexul rivalului meu!

— Fără tine, Epiphane, aş fi trecut pe lângă toate astea. Mai ştii în ce hal eram când am ajuns la tine? Şi vezi cum sunt acum? Ţie ţi-o datorez. Eşti mai mult decât cel mai bun prieten al meu: eşti fratele meu.

Uite că asta îmi plăcea şi mai mult. Cu un frate, cel puţin, incestul devenea posibil.

Bucuria mi-a fost de scurtă durată. Ethel dădu fuga să-şi întîlnească amantul. Un altul va beneficia de înflăcărarea pe care o aţâţasem în ea. *Margaritas ante porcos*{7}.

Mi-am îngropat ultimele două zile ale anului 1996 în televizor, pentru a nu fi nevoit să le trăiesc. Erau emisiuni atroce : ni se ofereau compilaţii ale evenimentelor de peste an. Cadavre de fetiţe, refugiaţi zairezi murind cu miile, scandaluri sordide: trebuia să fii nebun ca să te uiţi la aşa ceva. Am sfârşit prin a înţelege că aşa ajunsesem.

Primisem două mii de invitaţii pentru noaptea de revelion: le-am refuzat pe toate, pretextând că acceptasem altele.

Voiam să fiu singur ca să-mi ofer un cadou pe care-l visasem încă din copilărie: dopuri de urechi Quies. În după-amiaza zilei de 31 decembrie, m-am dus la farmacie să îmi cumpăr. M-am minunat de frumuseţea cutiei, de misterul hieroglifelor sale. Întors acasă, am deschis-o. Erau destule pentru a asurzi un regiment întreg.

Cînd a sosit ora, am desfăcut două din învelişul protector şi am descoperit nişte bulgăraşi din ceară de culoare roz. Am respectat întocmai modul de utilizare: le-am încălzit între degete şi le-am rulat în formă de cilindru. Apoi, le-am privit aşa cum disperatul

contemplă un revolver: când eşti om-ureche, să-ţi pui dopuri de urechi Quies echivalează cu o sinucidere.

Solemn, mi le-am înfundat în conductele auditive. Se produse un miracol: lumea din jurul meu dispăru. Am devenit unica realitate existentă. La început, senzaţia era neplăcută; zece minute mai târziu, nu a mai rămas nici urmă din durerea aceea vagă. Nu mai era decât singurătatea mea fastuoasă de pustnic.

M-am întins pe pat cu *Mânăstirea din Parma*, una dintre cărţile mele preferate. Foarte repede, mi-am dat seama că eram incapabil să citesc: zgomotele trupului meu acopereau glasul textului iubit. Într-adevăr, anatomia mea producea atâta zgomot, încât ar fi fost imposibil să-mi îndrept atenţia către un obiect exterior.

Eram zidit în mine. Am avut parte de o senzaţie extraordinară: am stins lumina pentru a mă bucura şi mai mult de ea, blindându-mi surditatea prin adăugarea cecităţii. Cearşaful deveni linţoliu. Fusesem îngropat de viu. Eram în cavou.

O excitaţie fără seamăn puse stăpânire pe spiritul meu: am analizat cu pasiune tumultul stomacului meu, cadenţa circulaţiei sanguine şi alte sunete de neînţeles, la fel de insolite ca nişte uşi trântite. Îmi bătea inima ca o bombă cu ceas. Cred că niciodată n-am trăit nimic atât de interesant ca această încarcerare voluntară.

Mă întrebai brusc cu groază dacă nu cumva dopurile de urechi Quies o uciseseră pe Ethel în creierul meu: dar nu, o puteam zări prin fisurile temniţei mele, asemenea lui Fabrice în închisoare zărind-o pe Clelia. Hotărât lucru, nu-mi lipsea nimic în noua mea locuinţă.

N-am putut detalia prea multă vreme luxoasele enigme ale acestui Olimp, căci o somnolenţă de plumb mă cuprinse de îndată. Eu, insomniacul cu acte, am adormit, m-am cufundat într-un somn de o profunzime necunoscută. Cocoloaşele de ceară roz mă izolaseră aşa de bine, că eram astupat, impermeabil la univers. Nu ştiam că starea de comă poate fi atât de voluptuoasă. Am rămas în ea timp de douăsprezece ore.

Când m-am trezit, avusese loc o catastrofă: nu mai eram în 1996. Cu cât părea mai frumos soţul defunct decât tinerelul ce credea că i-a luat locul! 1997 voia să fie proaspăt: nu era decât lipsit de consistenţă.

Am tras la o parte draperiile ca să-l văd la faţă: nici măcar nu avea privire. Străzile erau pustii, puţinii trecători purtau doliu după

cel de care lumea va fi veşnic văduvă.

Acest dezgust pentru întâi ianuarie mă cuprinsese în fiecare an, fireşte; dar de data asta era cu mult mai rău. 1996 fusese în toate privinţele un *annus horribilis*, dar pentru mine, şi numai pentru mine, el va avea mereu trăsăturile iubitei mele.

Pe frontul telefonic, situaţia era îngrijorătoare. Nu e nimic mai greu decât să faci faţă unui adversar fără talent: duşmanul meu nu avea nici unul. Corespondenta de război mă suna din ce în ce mai des. Îmi reproducea diverse cuvinte ale arătosului: nu erau atât mitocănii, cât vorbe goale, a căror interpretare lăsa loc mitocăniei. Xavier al nostru nu avea stofa unui Costals: nici urmă de geniu în necuviinţele lui, în care simţeai că nu e nici una voită ori conştientă. Toate purtau pecetea unui spirit greoi şi incapabil de atenţii, tipic celor care nu au fost niciodată nevoiţi să-şi dea osteneala ca să placă – tipic, de asemenea, pentru o fiinţă străină de dragoste.

Eu, în schimb, aveam nevoie de comori de fineţe pentru a reuşi să inventez un sens vorbelor lui goale şi, dacă era cazul, să le găsesc o scuză.

Aveam deseori impresia că sunt un traducător dublat de un profesor de maniere elegante; nu era lucru rar ca iubita să mă întrebe de ce marele artist putuse să-i spună cutare sau cutare lucru regretabil, împrumutam atunci tonul celui care cunoaşte uzanţele lumii şi răspundeam: „Aşa se face”.

Ea mă admira: „Tu înţelegi aşa de bine viaţa în societate. În ce mă priveşte, ai crede că vin de pe o insulă pustie”. Oare nu ştia că fizicul meu mă izolase pe o insulă pustie vreme de douăzeci de ani? Dar era exact faptul că această dizgraţie îmi permisese să văd limpede natura raporturilor umane. Nu e nevoie de nimic altceva decât să fii profund indezirabil pentru a şti în ce măsură nu le pasă oamenilor de tine. Ethel, frumoasă ca o fecioară de Hyeronimus Bosch, nu era la curent cu totala indiferenţă pe care omul o are pentru semenul său.

Bunătatea sa o izola şi mai mult. Se apropia premiera filmului: actriţa era obligată să aibă întâlniri cu câţiva jurnalişti. Trebuia s-o vezi cu câtă generozitate vorbea despre această operă pe care ştiam totuşi cât o detestă. Se entuziasma pentru „talentul” cineastului şi califica drept o „imensă şansă” faptul de a fi lucrat cu el. Dacă ar fi fost plătită în procente, aş fi bănuit-o că minte din interes, pe când ea minţea pur şi simplu din amabilitate – căci nu

avea nimic de câştigat din asta, ba chiar foarte mult de pierdut: era compromiţător să ridici în slăvi o asemenea porcărie.

Eu eram nerăbdător să fug de povestea ei de dragoste. Primisem biletul de avion pentru Japonia şi mă desfătam contemplându-l.

În seara de 7 ianuarie, frumuşelul catadicsi să-şi însoţească amanta la premiera *Condiţia umană este un tropism evanescent*. Am avut, prin urmare, fericirea de a-l revedea. Se aruncă asupra mea ca pentru a face lumea să creadă că noi doi eram cei mai buni prieteni din lume. Purta ochelari negri şi se miră că eu nu aveam aşa ceva în dotare.

— Mie mi-ar trebui cel puţin o cagulă, îi răspunsei pe un ton răutăcios.

Râse zgomotos şi se extazie de „vorba mea de duh". Băgai de seamă că mă tutuia, îmi păru odios. M-am hotărât să nu-i acord reciprocitate.

— Nu ţi-e teamă că lumea o să te recunoască?

Ridicai din umeri.

— O să mă recunoască. Este problema lor, nu a mea. Nu-mi pasă.

— În fond, ai dreptate. E suficient să nu-ţi pese. Fac şi eu ca tine.

Şi îşi scoase ochelarii negri. Dar nu-l recunoscu nimeni toată seara, spre marea lui uimire.

Drapată în tracul său, Ethel era magnifică. Era singura care părea îngrozită: cât despre regizor, el îi privea dispreţuitor pe viitorii spectatori, părând a gândi că publicul era un rău necesar.

— Mă simt uşurat că nu te-am angajat, îmi spuse el. Când te-am cunoscut, erai un nimeni. Acum eşti vedetă internaţională. Dacă ai fi jucat în filmul meu, ai fi fost luat drept o găselniţă comercială. S-ar fi dus să te vadă toţi ţărănoii.

Avea cel puţin meritul că era sincer. Xavier se aşeză de-a dreapta iubitei mele, iar eu la stânga ei. Începu proiecţia: juna primă se agăţă de mâinile noastre. Marele artist şi-o retrase pe a sa, părând incomodat. Eu însă profitai pentru a ţine prizonieră palma lui Ethel.

— Cât durează filmul? îi susurai la ureche.

— Două ore patruzeci şi cinci.

„Oroare", m-am gîndit.

În cursul vieţii mele de spectator, m-am îndopat cu o mulţime

de porcării doar pentru a vedea vreo actriţă care îmi plăcea. Oricât de prost ar putea să fie un scenariu, nu mă plictisesc niciodată când văd o fată frumoasă. Mă concentrez asupra ei, nu mă uit la nimic altceva.

În cazul de faţă, „tropizmul evanescent" dispunea de un argument sfânt pentru a mă seduce: două ore şi patruzeci şi cinci de minute de imagini cu madona mea, acesta ar fi paradisul. Nu a fost.

Mai întâi, din o sută şaizeci şi cinci de minute, doar în cincizeci o vedeai pe eroină: asta făcea o sută cincisprezece minute în plus. Aproape două ore de deşeuri: era mult.

Apoi, din cele cincizeci de minute cu Ethel, doar în zece era de recunoscut: timp de alte patruzeci de minute, regizorul o maimuţărise până la desfigurare, ca şi cum s-ar fi jenat de frumuseţea ei. Era ridicol: ar fi fost cu mult mai bine să fi ales din start o actriţă urâtă.

În sfîrşit, cele zece minute pe parcursul cărora cineastul nu reuşise să ascundă graţia iubitei mele sufereau de o gravă problemă de montaj; o întrebai în şoaptă pe vecina mea dacă nu cumva cel de la montaj suferea de un sughiţ cronic: îmi răspunse că persoana de la montaj avea maladia Parkinson şi că acesta fusese motivul pentru care regizorul o voise tocmai pe această tehniciană. Am început să mă amuz de-a binelea: oamenii se întoarseră spre mine indignaţi, căci era o scenă deosebit de tragică; arătosul găsi că reacţia mea era mai degrabă sofisticată şi mă imită.

Ca urmare, rămase treaz câteva clipe. Restul timpului, dormea ca un mârlan: i se auzea sforăitul în toată sala. Asta părea să o întristeze pe Ethel.

Fidel personajului meu, am murmurat:

— Nu fi supărată pe el. Filmul e groaznic de plictisitor, nu e vina lui.

— E drept, filmul e groaznic de plictisitor, repetă ea cu o strâmbătură.

Aşa era, într-adevăr. Scenariul era o absenţă de scenariu, iar autorul încercase să ascundă acest lucru îndărătul unor scene absconse şi ifose narative, aşa încît spectatorul naiv să se simtă prost că nu înţelege subtilitatea intrigii.

Dialogurile erau puţine, şi asta din fericire, căci erau de o nulitate care nu era egalată decât de afectarea lor.

Muzica avea o latură ciudat de ademenitoare şi ar fi putut să-mi placă dacă nu s-ar fi potrivit aşa de puţin cu filmul. Dacă e să

fii plicticos, măcar să fii până la capăt: opera poate fi atunci calificată drept ascetică, ceea ce este nobil. Or, cu piesele de succes care îl însoţeau, *Tropismul evanescent* lăsa impresia că ieşise la agăţat, fapt care îi anula până şi ultimele posibilităţi de stimă pe care le-ai fi putut concepe cu privire la el.

În sfârşit, lucrul cel mai grav erau imaginile. Că un cineast nu vrea să facă frumos, asta pricep. Că vrea să fie respingător, sau vulgar, sau excesiv, sau tern, pricep şi asta. Că vrea să facă „nimic” – atipic, fără nici o calitate, fără stil, grad zero –, până şi asta pricep. Dar să nu vrea să facă nimic, asta nu mai pricep. N-ar fi mai logic, dacă tot nu vrea să facă nimic, să nu mai filmeze?

Pentru genul de imagine al operei sale, o cameră video pentru cina aniversară ar fi fost la fel de potrivită. A priori, acest tip de simplitate nu îmi displace. Dar atunci de ce nu a folosit camera video? L-ar fi costat mai puţin şi-ar fi ieşit ceva simpatic. Şi-apoi, de ce umbrele acestea zugrăvite, aceste decoruri alambicate, aceste optzeci de unghiuri pentru fiecare plan, aceste mijloace abracadabrante, dacă era doar pentru a ajunge la imagini atât de nesemnificative?

Oricum o luai, acest lungmetraj nu putea fi apărat. Cu toate acestea, nu mi-a displăcut, din motive care nu mă priveau decât pe mine. Era scena taurului, care a coincis cu momentul când o descoperisem pe Ethel: chiar dacă autorul o ratase, scena nu mă impresiona mai puţin. Am strâns mâna iubitei mele ca şi când ar fi fost vorba de un moment măreţ al istoriei cinematografului. Ea mi-a zâmbit.

Au fost şi momente în care, în pofida eforturilor maestrului, frumuseţea ei trecea dincolo de ecran. Lumina filmului era aşa de proastă, că până şi în scena coridei, care era de presupus că se petrece într-o arenă sevillana, te-ai fi crezut în sala de operaţii. Tubul de neon nu avantajează pe nimeni. Or, chipul actriţei care juca rolul principal poseda propria sa lumină interioară care o acoperea pe cea a proiectoarelor: găsea modalitatea să strălucească printre atîtea atrocităţi, ca aureolat de o splendoare autonomă, asemenea unei fecioare de Memling{8}.

Clipele acestea de graţie fură fulgerătoare. Puse cap la cap, nu însumau niciodată mai mult de câteva secunde, dar în ochii mei întreaga porcărie îşi găsea justificarea în secundele acelea. O sută şaizeci şi cinci de minute găunoase şi nasoale pentru zece secunde de splendoare, asta corespunde proporţiilor existenţei umane:

şaptezeci şi cinci de ani de viaţă pentru o săptămână de extaz.

Fără îndoială că intenţia autorului nu fusese în nici un caz să reproducă acest contrast. Îmi arogai totuşi dreptul de a nu ţine cont de directivele sale şi de a extrage propria mea operă din opera sa. Prin urmare, *Condiţia umană este un tropism evanescent* declanşa în mine un oarecare entuziasm.

Când proiecţia luă sfârşit, am aplaudat pe rupte. Eram singurul.

— Îţi ador atitudinea, îmi spuse Xavier, pe care ovaţia mea îl trezise.

În sală se lăsă o tăcere pătrunzătoare. Ethel îmi aruncă o privire uluită. Nu îndrăznea să se întoarcă spre arătos.

În jurul nostru, oamenii se ridicau, obosiţi. Filmul îi secase de puteri, erau goliţi şi urâţi. Încercai să le analizez reacţiile; băgai de seamă că aerul lor blazat disimula o angoasă fără nume. Nu ştiau dacă erau obligaţi să le placă sau nu ceea ce tocmai văzuseră, căci regizorul era bine cotat printre cinefili. Mureau de spaimă că se vor înşela, că vor afişa o opinie contrară celei pe care s-ar fi cuvenit să o aibă. Esenţial era să nu rostească vreo frază ireparabilă. În felul acesta, peste câteva săptămâni, când criticii se vor fi pronunţat, ei nu s-ar fi compromis.

Într-o situaţie incertă a fost întotdeauna mai primejdios să admiri un artist, decât să ai rezerve cu privire la el. Nu e numai o problemă de curaj: ai nevoie de mai multă pricepere pentru a fi capabil să apreciezi un creator, *a fortiori* pentru a determina fără „ajutorul” cuiva dacă este demn de preţuire. Or, majoritatea oamenilor deţin puţină pricepere sau deloc. Iată de ce există atâţia fani şi aşa de puţini admiratori, atâţia denigratori şi aşa de puţini interlocutori.

În seara aceea nu s-a produs nici un miracol: publicul virgin nu avea talent, în afară de mine care mi-am afirmat cu tărie admiraţia excesivă, şi de Xavier, care şi-a declarat antipatia sus şi tare, nimeni nu a emis nimic care să semene cu o părere.

M-am gândit reconfortat că regizorul şi spectatorii lui erau egali în nulitate.

Oamenii plecară fără a mai zăbovi, pentru a masca panica provocată de lipsa lor de opinie. Ramaserăm în sală toată echipa în păr, amantul iubitei mele şi eu. I-am strâns mâna cineastului şi am izbutit să fiu elogios fără să mint:

— Felicitări. E mult mai bine decât mă aşteptam. În opera ta

există o viziune asupra lumii: ai stabilit propria ta proporţie a frumosului şi a urâtului, a stângăciei şi a graţiei. Raportul tău este pesimist: sunt de acord cu el. Din film se desprind fulgerări de sens şi de splendoare care dispar de îndată, ca în viaţă. Titlul îşi găseşte justificarea: da, tropismele noastre sunt evanescente.

— Măi, măi, măi, făcu Pierre, prefăcându-se că nu îi pasă.

— Bravo, zâmbi Ethel îmbrăţişându-l.

— Publicul mi-a confirmat că a fost bun, continuă Pierre. Aţi văzut? Era dat gata, neutralizat. Tocmai asta voiam.

— Bun. Halim? căscă fudulul.

Ne repezirăm la fursecuri. Nimic nu îţi provoacă o asemenea foame ca un film găunos.

— Eşti regele mincinoşilor, îmi spuse juna primă.

— Ce ipocrit eşti, amice, se amuză amantul ei.

— Nu am minţit, protestai.

— În timpul proiecţiei, mi-ai şoptit că e îngrozitor de plictisitor, răspunse ea.

— A fost un rahat! adăugă mitocanul.

— Nu e nici o contradicţie, îl asigurai. O interpretare a lumii este adesea ucigător de plictisitoare, aşa cum e de altminteri lumea însăşi.

— Cui îi pasă de asta? emise pictorul, în cinema, ca şi în teatru, nu există păcat mai mare decât plictisul.

— Într-adevăr. Dar nu a fost plicticos tot timpul, spusei eu gândindu-mă la clipele în care apărea Ethel.

— Oh, ba da, a fost un rahat de la cap la coadă, susţinu acest delicat personaj, incapabil să priceapă că părerea sa ar putea-o răni pe amanta lui.

— Ce ştiţi dumneavoastră? i-am întors-o. Doar aţi dormit tot timpul.

— Am văzut destule ca să ştiu că a fost nul de la un capăt la altul.

— Aţi început să sforăiţi de la sfârşitul genericului. Nu aveţi dreptul să vă spuneţi părerea. Aţi ratat scene în care Ethel era frumoasă de-ţi tăia respiraţia.

— Nu te duci la cinema ca să vezi fete frumoase.

— Aici nu e vorba despre fete frumoase, ci despre iubita dumneavoastră.

— N-am nevoie să mă duc să mă plictisesc dracului într-o sală întunecată ca s-o văd.

— E de presupus că aţi venit ca să-i vedeţi munca de actriţă. La vernisaj, vi s-a părut normal să fim interesaţi de opera dumneavoastră. Ei bine, eu unul găsesc că ar fi fost normal să vă arătaţi interesat de interpretarea sa.

— Mi-a spus ea însăşi că filmul o să fie o porcărie!

— Asta nu a împiedicat-o să i se dedice cu trup şi suflet.

— De unde scoţi asemenea tâmpenii, amice ?

— Nu sunt amicul dumneavoastră şi nu am păzit porcii împreună, din câte ştiu.

— Că veni vorba de porci, ai într-adevăr un caracter de porc, îmi spuse arătosul.

— Nu există porc mai rău decât acela care nu ştie că e porc, i-am întors vorba.

— La dracu', da' ce ţi-am făcut?

— Mie, nimic.

— Îţi dai seama că mă ocărăşti pentru cel mai prost film din lume? Crezi că merită osteneala?

— Nu e cel mai prost film din lume.

— Fiecare cu gusturile lui, nu-i aşa? Ai dreptul să-ţi placă, am dreptul să nu-mi placă.

— Nu aveaţi dreptul să nu vă uitaţi la film.

— Bun. Ethel, plecăm. Prietenul tău face o criză de nervi.

O luă de braţ. Madona îşi întoarse spre mine privirea disperată. Până să ajungă la uşă, am avut timp să strig:

— Nu sunt prietenul lui Ethel! Cuplul dispăru în beznă.

M-am întors acasă, turbat rău. Îmi era ciudă pe întreaga lume: pe iubita mea, că era îndrăgostită de imbecilul ăla mulţumit, pe Xavier, că era aşa de nedemn de iubita mea; pe cineast, pentru că era aşa de nul; pe public, pentru că nici măcar n-a avut curajul să nu-i placă, pe mine, că m-am aprins aşa de tare în numele unei porcării, câtă vreme existau motive cu mult mai bune pentru a mă lua la harţă cu golanul.

Mi-am petrecut noaptea plângând de mânie.

A doua zi era 8 ianuarie, ajunul plecării mele la Kanazawa.

Sună telefonul. Ştiam cine era. Avea un glas firav.

— Nu am intenţia să mă scuz, i-am spus, prost dispus.

— Nici nu trebuie. Aveai dreptate. Îl dispreţuiesc. O să termin cu el.

Preţ de-o clipă, am simţit că fierb de bucurie. A fost de scurtă durată, căci ea continuă:

— Numai de n-aş fi îndrăgostită de el!

— Dar tocmai mi-ai spus că îl dispreţuieşti, că ai de gând să termini cu el!

— Asta nu mă împiedică să-l iubesc.

— O să-ţi treacă.

— O să-mi ia ceva vreme. Mă cunosc, o să sufăr cumplit.

Îmi sfâşia inima. Ea continuă:

— Şi-apoi, mai trebuie să am curaj ca să-l părăsesc.

— O să-l ai.

— O să-l am dacă mă ajuţi, Epiphane. O să am nevoie de tine.

— Păi... mâine plec în Japonia.

— Cum? Uitasem. Oh, nu, nu-i adevărat ! Fără tine, o să fie de o mie de ori mai rău.

Şi începu să plângă. Eram pe cât de flatat, pe atât de răvăşit.

— Anulez călătoria!

— Nu. Te bucurai aşa de mult c-o să te duci în Japonia. Îţi interzic s-o anulezi.

— Tu eşti mai importantă decît Ţara Soarelui Răsare. Rămân.

— Nici vorbă. Când te întorci ?

— În 12.

— O să rezist trei zile fără tine. Nu mi-aş ierta până la moarte dacă nu ai pleca din pricina mea. Îţi ordon să te duci.

— Acum trei zile a fost Boboteaza: onomastica şi aniversarea mea. Cum nu mi-ai făcut nici o urare, nici pentru una, nici pentru cealaltă, îţi cer, cu titlu de favoare retroactivă, să mă sustrag ordinului tău. Simt că dacă te las singură, o să comiţi vreo prostie.

— Ce prostie vrei să comit? Sunt persoana cea mai puţin suicidară de pe pământ.

— Nu mă gândeam la asta. Nu, mi-e teamă că n-o să-l părăseşti. Tu însăţi te temi că nu vei avea forţa necesară pentru asta.

— O să aştept întoarcerea ta ca s-o fac.

— Nu! Dacă laşi să treacă patru zile, n-o să-l părăseşti niciodată.

— O să-l părăsesc. Nu-l mai pot suporta.

— El ştie asta?

— Dacă şi-ar face griji pentru mine, ar şti. Dar lui puţin îi pasă de ceea ce gândesc eu.

— Sper că n-o să dai uitării strălucitele vorbe de azi.

— Nici un risc. Ia spune, e o nebunie cum ţii cu tot dinadinsul

să mă despart de el. Cu toate acestea, nu cu multă vreme în urmă îl apărai pe Xavier împotriva celor mai mărunte critici ale mele.

— Cred că aseară i-am descoperit adevăratul caracter.

— Şi eu. N-ar fi trebuit niciodată să-l invit la premieră.

— Dimpotrivă! Ai fi preferat să te scalzi în iluzii?

— Da.

Tot mai plângea. Lacrimile sale erau foarte tăcute: trebuia să fii om-ureche ca să le auzi la celălalt capăt al firului. Aşa hohoteşte zăpada când se topeşte.

— Vino cu mine la Kanazawa.

— Nu.

— E foarte frumos acolo.

— Nu mă îndoiesc. Nu pot să plec. Dacă aş lua avionul cu tine, ar fi o minciună: toată fiinţa mea ar rămâne aici.

— Nu ştii că în dragoste cea mai bună apărare e fuga?

— Încă nu sunt în stadiul în care trebuie să mă apăr.

— Ai spus „încă”: asta înseamnă că vei fi în curând. Cum aş putea să plec şi să te las singură dacă te ştiu ameninţată?

— Ameninţată cu suferinţa, punct. Nu va fi pentru prima oară când o să sufăr. Nu risc nimic altceva.

— Mi-ar plăcea să te scutesc de asta.

— Epiphane, eşti fratele meu, dar chiar dacă rămâi, eu tot voi suferi. Aşadar, pleacă.

— Pun o condiţie formală.

— Ţi-o acord.

— Astăzi îţi cumperi un fax.

— Poftim?

— O să mergem împreună, dacă vrei. O să te ajut să-l instalezi.

— De ce vrei să am un fax?

— Ca să pot comunica oricând cu tine. Telefonul, mai ales la mare distanţă, otrăveşte confidenţele. Mergem?

Trebuie să fii în pas cu vremea. În Evul Mediu, n-aş fi plecat aşa departe fără să o închid pe iubita mea într-un turn sau cu o centură de castitate, în secolul al XIX-lea i-aş fi cumpărat o cămaşă de forţă. Acum, în numele idioatei libertăţi individuale, nu mai poţi recurge la aceste procedee înţelepte şi sigure. Dacă vrei să-i controlezi pe oameni de la distanţă, trebuie să-i bombardezi cu telecomunicaţii.

Am cumpărat un fax de producţie niponă, bineînţeles. L-am

instalat la ea acasă.

— Poţi să-mi garantezi că Xavier n-o să ne intercepteze mesajele?

— Nici un pericol. N-a acceptat niciodată să petreacă la mine o noapte sau măcar o clipă. Mi-a spus mereu că apartamentul meu e îngrozitor.

— Îi recunosc delicateţea proverbială. Nu râse la vorbele mele. Momentul de bun rămas a fost solemn cât cuprinde. Am strâns-o în braţe:

— S-ar zice că pleci la război, spuse ea.

— Tu eşti cea care pleacă la război.

Pe 9 ianuarie, am priceput ce înţeles are expresia „a pleca având moartea în suflet". Eu, care aşteptasem atât de mult plecarea încât am vrut s-o anticipez, aş fi dat oricât ca să rămân.

Nu era pentru prima dată când plecam departe. Cu toate acestea, ai fi zis că plec pentru prima oară în viaţa mea. Niciodată până atunci nu mai fusesem cuprins de senzaţia aceasta: ceva îmi sfâşia măruntaiele, muream de frică fără să ştiu de ce. Paul Bowles{9} scrie că adevăratul călător este acela care nu e sigur că se va întoarce: fără îndoială că era prima mea călătorie adevărată.

Era absurd: ştiam că voi reveni în 12, aveam în mână biletul de întoarcere, şi, cu toate acestea, nu-mi venea să cred. Aveam strania convingere de nezdruncinat că voi muri. Nu că „o să mor puţin", cum zice proverbul, ci că o să mor de-a binelea. Nu aveam nici o idee precisă despre ceea ce va însemna acest deces: ciocnire în văzduh, asasinat de un yakuza, cutremurul secolului sau deturnare de avion. Faptul că eram conştient de ridicolul angoasei mele nu schimba cu nimic lucrurile.

Un fir invizibil mă ţinea legat de acest continent, ca acela al plecărilor de odinioară pe marile pacheboturi, care îi lega pe emigranţi de familiile îndurerate şi care se tot întindea până când se rupea, tăiat de sadica Parcă a despărţirilor, şi-apoi cădea în mare, plutind, rămăşiţă atroce a inimii.

O părăseam pe Ethel în momentul în care avea cel mai mult nevoie de mine: era abject. Dacă doamna gândurilor mele nu mi-ar fi ordonat, n-aş fi fost niciodată de acord. Era ca şi cum i-ai cere grădinarului îndrăgostit de trandafirul lui să părăsească ţinutul în vreme de secetă.

Mi se părea, de asemenea, că era singurul prilej în care aş fi avut şansa de a-i vorbi despre pasiunea mea: pentru moment, ea era

vulnerabilă în ultimul hal, se afla, poate, în punctul în care nu mi-ar mai fi văzut urâţenia. Nu voi mai avea niciodată o asemenea ocazie, asta e cât se poate de sigur. Trandafirul care moare de sete are nevoie de grădinar, dar grădinarul are şi mai mare nevoie de trandafirul însetat: fără setea florii sale, el nu există.

Cînd mă voi întoarce din Kanazawa, setea florii se va fi potolit, cu siguranţă. Ethel era o femeie tânără perfect sănătoasă: rănile sale se vor fi cicatrizat, ar putea să se descurce fără mine. La gândul ăsta revoltător, un plan ruşinos se ivi într-un ungher al minţii mele: îi voi întreţine boala de la distanţă ca să-i culeg roadele la înapoiere.

Această mârşăvie se dovedea indispensabilă, căci minunata prostuţă ar fi fost încă în stare să nu-şi mai amintească dorinţa de a-l părăsi şi să se înnămolească în legătura sa cu golanul acesta chipeş. Fusesem foarte inspirat să-i instalez faxul acela: n-o s-o las să dea uitării excelentele ei decizii.

Avionul decola, firul se rupse. Lipit de hubloul meu, priveam ceea ce lăsam în urmă. Totul era Ethel: hangarele aeroportului, drumurile, pământul urât al lui ianuarie, uzinele, totul era Ethel.

Dincolo de nori, nu se mai vedea Europa. Eliberat de sol, am putut începe redactarea faxurilor pe care i le voi trimite iubitei mele imediat după sosire.

În avion, 9/1/97.

Dragă Ethel,

Abia am decolat şi deja îţi scriu: te-am prevenit, n-o să te slăbesc deloc. Poate voi fi mai mult cu tine în timpul acestor câteva zile decât am fost ieri şi alaltăieri.

În Boeing există un ecran care, la fiecare sfert de ceas, ne indică unde suntem: se vede o hartă şi aparatul nostru care se leagănă deasupra ei ca o jucărie. În momentul acesta, survolăm Germania; apoi vor fi Polonia, Rusia, Siberia, marea Japoniei şi, în sfârşit, Tokio.

Este pentru prima oară când o călătorie mă lasă cu gura căscată: lista aceasta de locuri pe care tocmai ţi le-am înşirat mă răvăşeşte ca tot atâtea mituri. N-aş fi mai emoţionat nici dacă m-aş pregăti să le traversez într-o sanie trasă de o haită de câini. De obicei, călătoriile cu avionul înseamnă pentru mine formalităţi plictisitoare şi abstracte: astăzi simt cu trup şi suflet realitatea zborului şi asta îmi provoacă ameţeli.

De bună seamă că gândul la suferinţa ta m-a cufundat în starea aceasta de hiperestezie. Din solidaritate cu tine, spiritul meu şi-a pierdut sistemul imunitar. Mi-ai spus că sunt fratele tău: nu ştii cât este de adevărat. Sunt legat de tine în permanenţă. Aş fi vrut să nu plec, să rămân lângă tine: ai hotărât altfel. De aceea am decis să-mi trimit vorbele în urmărirea ta.

În ceea ce mă priveşte, lucrul acesta este de o eficacitate redutabilă: e destul să-ţi scriu pentru a-ţi simţi prezenţa. Stiloul meu te convoacă, iar tu eşti aici de îndată. Mă întreb cum pot să-i epateze prestidigitatorii pe gogomani: ce înseamnă scamatoriile lor în comparaţie cu irefutabila magie a scrisului?

Chestia asta funcţionează şi în ceea ce te priveşte? Îţi dai seama că eşti cu mine? Dacă lucrurile nu stau încă aşa, cu siguranţă că aşa vor sta peste vreo douăsprezece ore, presupunând că aparatul nu se prăbuşeşte.

Stewardesa a distribuit tăviţele cu mâncare: în meniu, să nu te mire, era carton cu sos de carton. Nu m-am atins de a mea. Împrejurul meu, oamenii o înfulecă lacomi. Au aerul că mâncarea le pare infectă, şi din motive întemeiate: aşa şi este. Şi-atunci, de ce înghit ei furajul acesta? Nu înţeleg nimic din specia asta şi cred că tu şi eu nu facem parte din ea.

Suntem din rasa celor care vor ce este mai bun şi refuză restul: avem, fără îndoială, puţine şanse de a obţine tot ce dorim, dar asta nu schimbă nimic din dorinţa noastră. Aspirăm la sublim şi cu atât mai rău pentru cei care ne cred slabi.

Tu aspiri la sublim prin dragoste, iar Xavier crede că asta e o bagatelă: vezi tu ce prăpastie te desparte de el? Este mândru că are picioarele înfipte în glod: aparţine rasei celor care îşi înfulecă mîncarea din tăviţă pentru că este comestibilă, pentru că este solidă, pentru că este dreptul lor şi pentru că ar trebui să fii tâmpit să nu iei lucrul la care ai dreptul.

Înţelegi unde vreau să ajung? Pentru asta te-a luat Xavier: pentru că erai comestibilă, pentru că te ofereai, pentru că asta îi era suficient ca să se creadă demn de tine, pentru că ar trebui să fii tâmpit să nu iei ceea ce ţi se oferă. Nu te compar nici o clipă cu hrana asta fadă: pe el îl asociez cu mâncăii aceştia respingători. Ghicesc că te ofensez. Nu acesta mi-a fost scopul; ca să mă exprim ca bruta care nu sunt, îţi provoc durere, dar e spre binele tău.

Mă îngrozesc la gândul că îţi vei schimba părerea. Eşti blândă şi ai vocaţia compasiunii: ar fi destul ca Xavier să-ţi arunce o privire languroasă ca să-l ierţi. Îmi dau seama că nici măcar nu ştiu până unde a mers în seara premierei; habar n-am ce măgării ţi-a mai putut spune după ce m-aţi lăsat baltă. Poate că după aceea nu a mai spus nimic urât, dar asta nu schimbă cu nimic situaţia.

Totuşi, trebuie că s-a întâmplat ceva şi mai rău. Stă mărturie faptul că tu, aşa de puţin zgârcită în confidenţe în ultima vreme, nu mi-ai povestit nimic. Pesemne că te gândeşti: „Asta să fie faxul său de încurajare? Asta e sadism!”. Ethel, aş prefera de o mie de ori să-ţi spun lucruri drăguţe. Dar vai, simt că ai nevoie mai degrabă să fii scuturată. Ar fi culmea să suferi şi să nu ajungi la nimic. Dacă nu o rupi cu el, atunci durerea ta va fi fost sterilă. În clipa asta, tu eşti toxicomana care a hotărât să nu se mai înţepe. Primele zile sunt atroce, suferi îngrozitor. Rezistă şi vei ieşi din asta, dacă nu eliberată, cel puţin întărită împotriva drogului. Dacă te dai bătută, vei fi trecut prin infern în zadar.

Metafora mea nu e gratuită: tipul ăsta e un stupefiant. Prima oară, ţi-a procurat o plăcere fulgurantă, care n-a încetat să se diminueze până la totala dispariţie. Crezi că îl iubeşti, dar de fapt eşti doar dependentă de el. Este un sentiment mizerabil, după chipul celui care ţi-l inspiră. Da, ştiu, l-am vorbit de bine în ultimele zile: mă înşelam. Eşti în măsură să ştii cât este de seducător. M-am lăsat eu însumi prins în mrejele lui, cu atât mai mult cu cât desfăşurase faţă de mine un

adevărat flirt. Eram flatat.

La premieră, ne-a arătat adevăratul lui chip. Ai remarcat în ce măsură s-a estompat calitatea sa cea mai remarcabilă? Nici măcar nu mai era frumos, ci doar comun şi vulgar. O mutră de mic-burghez nemulţumit că nu i-a plăcut programul de la televizor.

M-am oprit din scris o vreme ca să privesc prin hublou: nu era nimic de văzut şi tocmai asta era interesant. Nu e de mirare, zburam deasupra Poloniei. Alfred Jarry scrie această indicaţie scenică pentru Ubu: „Povestea se petrece în Polonia, adică nicăieri". Ce mult mi-ar plăcea să trăiesc în Polonia!

În avion se difuzează un film american. Nu vreau să ştiu ce este, văd doar că actriţa principală, la fel de fadă ca un terci, poartă o rochie din şerveţele Kleenex. Nu mint: ţesătura are aspectul şi culoarea rozalie a şerveţelelor Kleenex. Îţi vine să-ţi sufli nasul în ea. Mă pricep de când mă învârt în mediul modei. Totuşi, nu pare să fie un film comic. S-ar părea că e o poveste de dragoste. Chiar şi fără sonor, îţi vine să verşi.

Ei bine, în jurul meu, oamenii şi-au pus căştile şi s-au scufundat în această capodoperă cinematografică. Nu par entuziasmaţi şi au motive întemeiate. Asta nu-i împiedică să se uite. E chestia cu tăviţele cu mâncare, în versiune spectacol. Sunt convins că Xavier ar face la fel ca ei. Tropismul evanescent nu era destul de bun pentru el, pe cînd terciul îmbrăcat în Kleenex, asta ar înfuleca.

O să-ţi las o clipă de răgaz. Am luat cu mine Critica raţiunii pure*, vei înţelege că ard de nerăbdare s-o recitesc.*

Cu drag, al tău,

Epiphane.

Nu luasem cu mine *Critica raţiunii pure*. Aveam nevoie să mă recitesc şi să mă gândesc. Neantul de la fereastra mea mă invita. Mă simţeam contrariul peisajului: dens ca un ou. Ce rafinată era plenitudinea acestei sfâşieri amoroase pe care o luam drept suferinţă, în vreme ce ar fi trebuit să mă bucur de tensiunea ce mă însufleţea.

Într-adevăr, nu am fost capabil nici de cea mai neînsemnată reflecţie: e nevoie de un minimum de vid în tine însuţi pentru a reuşi să muţi ideile şi să le găseşti locul potrivit. Eram prea plin. Habar n-am câte ore m-am pierdut în această scufundare interioară.

În felul acesta, scrisul nu-mi servea doar ca să mă aducă în prezenţa lui Ethel, ci şi să mă aducă în prezenţa sinelui meu. Redactai un nou fax.

În avion, 10/1/1997

Dragă Ethel,

Am terminat Critica raţiunii pure. *O carte bună, ţi-o recomand. Să nu te mire caligrafia mea bizară, nu mă uit la ce am scris: am ochii lipiţi de hublou. Survolăm Siberia de mai bine de o oră şi încă nu am văzut nimic. Să fim bine înţeleşi: asta nu are nimic de-a face cu neantul polonez. Aici nu e neant: există o lume dedesubtul avionului, dar ai putea să juri că omul nu a trecut niciodată pe acolo. În zadar cauţi orice ar putea semăna cu un drum, o casă sau chiar o potecă. Nimic altceva decât dealuri împădurite şi ninse, cât vezi cu ochii.*

Totuşi, dacă ar fi să-l cred pe Soljeniţân, au existat fiinţe umane pe-aici. Oare gulagurile or fi fost subterane? Sau poate că zăpada ascunde urmele omului. Nu, e imposibil: am survolat Polonia şi Rusia, la fel de înzăpezite, iar drumurile şi casele se vedeau foarte bine. Cu atât mai mult cu cât suntem în 10 ianuarie: plapuma albă nu s-a aşternut de ieri. Or, aici, omătul pare pur şi simplu neatins. Este aiuritor.

Privesc localizarea aparatului pe ecran: abia am pătruns în această enormă Siberie, mai avem vreo cinci ore de zbor, pe puţin, pe deasupra ei. De îndată ce voi zări un semn de civilizaţie voi începe să-ţi scriu din nou.

O oră mai târziu: tot nimic. Mi se pare că ar fi trebuit să văd măcar şine de cale ferată: unde este faimosul Transsiberian? În fond, sunt încântat de această situaţie; literaţii l-au considerat pe tânărul Cendrars un farsor: Proza Transsiberianului ar fi pura fantasmagorie a unui adolescent, pentru că acea faimoasă fugă spre Est n-ar fi avut loc. Iar eu le dau replica: evident, ochelarişti premiaţi ce sunteţi, că Cendrars nu s-a inspirat din Transsiberian. Şi asta din pricină că trenul acesta nu există. Decât să-l faceţi mincinos pe poet, de ce nu l-aţi admira mai bine, pentru că a scris unul dintre cele mai frumoase texte din lume, consacrat unui drum de fier inexistent?

Din cauză că mă uit pe fereastră, sfârşesc prin a mă crede Cendrars fugind de Europa cu o fată în minte, el, cu o târfă sifilitică pe care o numeşte micuţa Jehanne de France, eu, cu tine. La începutul poemului, ai impresia că ea îl însoţeşte de-adevăratelea. Încetul cu încetul, înţelegi că ea este doar un gând. Iar tu, care nu ai nimic dintr-o târfă sifilitică, mă însoţeşti cu gândul – şi această evocare este atât de puternică încât, uneori, eşti aici de-adevăratelea.

O oră mai târziu: tot nimic. Câte mii de kilometri am zburat fără să văd măcar o urmă de om? Eu, care am angoasa suprapopulării

planetare, nu pot decât să mă bucur de un asemenea spectacol. Peisajul este de o monotonie admirabilă; aceste dealuri perpetuu depopulate constituie viziunea cea mai reconfortantă din câte ar putea exista. Îţi regăseşti credinţa în Apocalipsă: ce bine se poate lipsi Pământul de noi! Cât va fi de nobil şi de calm atunci când noi vom fi dispărut!

O oră mai târziu: tot nimic. Voi câştiga pariul. Dacă amintirile mele şcolare sunt exacte, fluviul Amur s-ar afla cam în această zonă. Toate astea sunt pline de înţeles: fluviul Amur nu şi-a ales drept albie o regiune suprapopulată ca Bangladeshul sau Belgia; a ales teritoriul cel mai puţin frecventat. Amurul nu şi-a ales drept albie o zonă caldă ori temperată; îi place acolo unde gheţurile au făcut viaţa dacă nu imposibilă, atunci măcar aspră şi grea. Dintre ţinuturile reci, a optat pentru cel mai puţin ospitalier, pentru ca zăpada lui să rămână intactă. Cînd spui „Siberia", nimănui nu-i vine să zâmbească: este un cuvânt care te duce cu gândul la închisoare şi moarte. Oamenii normali nu simt nevoia să exploreze Siberia: trebuie să fii nebun ca să-ţi doreşti să mergi să vezi pe unde curge fluviul Amur.

Şi-apoi, nu este semnificativ că Amurul este un fluviu şi nu un munte, o câmpie sau un podiş? Nu este oare fluviul, prin excelenţă, ceea ce curge, ceea ce se schimbă necontenit? Iubirea nu este oare sentimentul cel mai heraclitean din câte există? Nu te scalzi de două ori în aceeaşi iubire.

Fluviul este cel care uneşte pământul cu marea, stabilul cu instabilul, cunoscutul cu necunoscutul. Fluviul este cel care colectează cele mai mici pâraie din împrejurimi, aşa cum iubirea uneşte simpatiile din debitul inferior pentru a forma un şuvoi torenţial. Fluviul este cel care e, rând pe rând, calm şi navigabil, se grăbeşte apoi spre cascadă sau, mai curând, spre prăbuşire.

Analogia cea mai frapantă este că fluviul e nesecat. În perioada de secetă scade şi lasă uneori impresia că a dispărut: totuşi, e mereu acolo. Îi înţeleg pe cei din Antichitate că au zeificat fluviile. Când eram mic, rămâneam uluit în faţa capacităţii lor de a se adăpa la nesfârşit. Mă întrebam de unde venea toată apa aceea şi unde avea de gând să se ducă: marea n-o să dea în cele din urmă pe dinafară? Am fost foarte dezamăgit când am aflat despre condensare, despre pânza freatică şi alte explicaţii ale acestui mister. Există şi oameni care îţi explică iubirea prin activitatea hormonală şi instinctul de reproducere.

Ar trebui să încetez să-ţi mai vorbesc despre iubire: în situaţia ta, poate că nu e tocmai ce-ţi trebuie. De altfel, tu n-ai nimic de-a face cu Siberia.

O oră mai tîrziu: Thalassa! Thalassa! *Zăresc marea Japoniei. Dar ceea ce-mi pare de o mie de ori mai extraordinar este faptul că am văzut un drum: un drum amărât, drept, ducând la un soi de hangar lipit de ţărm. Este prima urmă de fiinţă omenească pe care o văd de mii şi mii de kilometri. N-ai idee ce efect are.*

Patruzeci de minute mai târziu: pământ! Iată împărăţia Soarelui Răsare. Dacă este pentru prima oară în viaţa mea că am cu adevărat senzaţia că întreprind o călătorie, este fără îndoială din pricina prestigiului acestei destinaţii: în imaginarul meu, nu există ceva mai îndepărtat, mai „în afara lumii", cum spunea Baudelaire, decât Japonia. Este iraţional, ştiu. Trebuie să cad pradă numeroaselor locuri comune, ca să am despre ţara aceasta o asemenea mitologie. Nu doresc de altfel să le reconsider: am, dimpotrivă, intenţia să le confirm prin observaţie, chiar cu riscul de a denatura. Astăzi, toată lumea vrea să distrugă miturile: mi se pare că este vulgar şi prostesc. Este cu mult mai uşor să distrugi o legendă decât să construieşti una – iar când ai distrus-o, mă întreb ce ai de câştigat. În schimb, ştiu ce pierzi. Este vorba tot despre latura mea Eugenie Grandet.

Ca pentru a-mi da dreptate, iată că la fereastra mea se iveşte muntele Fuji. Ce privelişte! Stă atârnat deasupra norilor, este alb şi perfect: corespunde punct cu punct ideii pe care mi-o făcusem despre el. Trăiască locurile comune!

În avionul Tokio-Kanazawa, aceeaşi zi

M-am dus de la aeroportul internaţional Narita la aeroportul naţional Haneda, unde am făcut scandal ca să-ţi trimit faxurile. N-a ţinut. M-am dat drept şef de stat, dar m-au recunoscut: nu ştiam că moaca mea e aşa de celebră. Vrând să-mi spună Quasimodo, mă numeau „Kajimoto". Aveam probleme de comunicare: nu înţelegeam engleza lor şi nu ştiu dacă ei o înţelegeau pe-a mea. Din schimburile noastre de cuvinte, reieşea doar că numai personalul aeroportului are acces la fax.

În afară de asta, Japonia pe care am văzut-o între două aeroporturi nu corespundea imaginilor mele naive : hotărăsc, aşadar, că nu am văzut nimic. În compensaţie, imediat ce a decolat avionul, am zărit iar lucruri pe placul meu: munţi înzăpeziţi şi pustii, nori sublimi, şi mereu muntele Fuji, care este în mod hotărât o invenţie grozavă, căci îl zăreşti de pretutindeni în această ţară. Poate că e o hologramă.

Kanazawa este oraşul nipon cel mai înzăpezit: un curent îl leagă

de Vladivostok, de unde îi vin vânturile şi clima. Cum mă mai readuce călătoria aceasta mereu la Siberia. Nici o şansă, frumoasa mea, mă întorc la fluviul Amur: asta seamănă foarte bine cu „harta îndrăgostitului”. Aterizăm. Pe curând. Cu drag, al tău,

Epiphane.

Un taxi mă conduse la luxosul hotel rezervat membrilor juriului pentru desemnarea lui Miss Internaţional. Prima mea grijă a fost să trimit faxurile: am cerut să mi se remită confirmarea de primire. Era esenţial ca bombardamentul meu să ajungă la destinaţie.

De îndată ce m-am instalat în camera mea, am început să scriu din nou: focul meu trebuia hrănit.

Hotelul din Kanazawa, aceeaşi zi.

Dragă Ethel,

Tocmai ţi-am trimis o sumedenie de faxuri. Să nu crezi că ai scăpat numai cu atâta. Organizatorii s-au îndurat de noi şi ne-au dat liber până mîine: presupun că ceilalţi membri ai juriului profită de asta ca să doarmă sau să viziteze oraşul. Eu am hotărât să te hărţuiesc.

Crezi pesemne că sunt idiot, că ar fi fost de preferat să văd Kanazawa. Să ştii că-l vizitez, în felul meu: pentru mine, să stau închis în camera de hotel şi să scriu pagină după pagină prietenei mele de suflet nu este cel mai prost mod de a cunoaşte un oraş. Oricum ar fi, cred că am văzut deja esenţialul acestui loc pe parcursul drumului de la aeroport până aici: zăpada. N-am văzut niciodată aşa de multă: nămeţi, cât vezi cu ochii. Nu am fost minţit.

Să vezi atâta zăpadă pe ţărmul mării nu e un lucru obişnuit. Dar încă şi mai extraordinar este aspectul copacilor: simpli pini maritimi, care n-ar fi niciodată capabili să suporte povara acestei mase albe. Japonezilor, cărora le place să tortureze natura atunci când ea este perfect sănătoasă, le place să o şi salveze când îi merge prost: dotează fiecare copac cu câte un catarg imens pe post de tutore, din vârful căruia se desprinde o reţea de corzi care vin în ajutorul câte unei ramuri şi o împiedică să se năruie. În felul acesta, încărcătura de nea este suportată de catarg. Rezultatul este unic : pinii făcuţi gigea seamănă cu nişte veliere. E frumos. Se pare că este emblema oraşului Kanazawa.

Încep să mă simt vlăguit. N-am mai dormit din Europa. Ştii de ce nu îndrăznesc să cedez acestei oboseli? Pentru că mă simt răspunzător de purtarea ta. Atâta vreme cât voi fi treaz şi îţi voi scrie, nu vei putea comite neghiobii. Mă consider Şeherezada faxului.

Camera mea e grozavă. Mai ales baia, ermetică asemenea unui poem de Mallarmé. Cînd te aşezi pe veceu, colacul se încălzeşte; cînd tragi de lanţ, primeşti un jet de apă în rect. Vana este aşa de vastă, că aş putea să invit cîţiva prieteni, dacă aş avea aşa ceva. Există cel puţin patruzeci de întrerupătoare indicate cu ideograme: aş vrea să le aprind, ca să înţeleg la ce servesc, dar nu îndrăznesc, totuşi, de frică să nu fie cumva scaunul ejectabil sau harakiri automat.

Asta e, îţi povestesc bazaconii: sunt epuizat. Mă duc la recepţie să-ţi trimit faxul acesta, apoi mă întorc să dorm puţin. Să fii cuminte.

Cu drag, al tău,

Epiphane.

Hotelul din Kanazawa, 11/1/97

Dragă Ethel,

„Să dorm puţin": ce vorbeşti! Mica mea siestă a durat până la miezul nopţii. M-am trezit buimac. Cât timp pierdut! M-am încotoşmănat zdravăn şi am plecat să mă plimb: nopţile nebune din Kanazawa, asta zău că e ceva! Nici ţipenie pe străzi, tăcerea cea mai adâncă. Ai crede că au murit cu toţii. Stratul de zăpadă intensifică această impresie.

Am mers până la malul mării: noaptea era atât de întunecată, că nu vedeam apa. În depărtare, cîteva luminiţe ale vapoarelor plutind spre Vladivostok: gândul acesta m-a tulburat. Câtă nebunie în puterea evocatoare a unui cuvânt: acolo unde mă aflam, nu era nimic de văzut. Or, era suficient să contemplu neantul orizontului, murmurând „Siberia", că tremuram de emoţie.

N-am putut rămâne acolo prea multă vreme: frigul era insuportabil. M-am înapoiat străbătând vechile cartiere ale oraşului: nu e nimic mai frumos decât aceste acoperişuri nipone îngropate sub omătul care îmi amortiza zgomotul paşilor până într-atât, că mă făcea să cred că eu însumi sunt absent. De n-ar fi decât plimbarea aceasta nocturnă, şi tot merita să vin în Japonia.

Sunt aşa de obosit, că nu mă mai pot ţine pe picioare: ar trebui să fiu susţinut cu un catarg şi cu funii, ca pinul local. Faxul acesta va trebui să aştepte dimineaţa ca să plece. Dorm.

Cu drag, al tău,

Epiphane.

Camera de hotel, 11/1/97

Dragă Ethel,

Este ora douăzeci şi trei. Ai avut dreptul la un lung răgaz între faxurile mele. În ceea ce mă priveşte, am avut parte de cea mai supărătoare zi din viaţa mea.

La ora zece dimineaţa, m-am întâlnit cu ceilalţi unsprezece membri ai juriului, fiecare de altă naţionalitate. Nu e mare lucru de spus despre ei, în afară de faptul că m-am împrietenit cu o simpatică ambasadoare europeană. Ne întrebam cum fuseserăm aleşi pentru acest juriu în care mai figurează un dentist peruvian, un restaurator togolez şi nunţiul papal: organizatorii par să fi avut criterii de selecţie dintre cele mai ciudate.

Dar mai cu seamă în ceea ce priveşte alegerea tinerelor fete criteriile de selecţie sunt greu de înţeles: treizeci şi cinci de miss, cu vârste cuprinse între şaptesprezece şi douăzeci şi trei de ani. Cele mai multe sunt de-a dreptul hidoase. Mă aşteptam ca demoazelele astea să fie fade şi nesemnificative, dar nu respingătoare. Dacă ar fi măcar de o urâţenie interesantă! Oi fi nimerit la desemnarea unei miss respingătoare?

As fi crezut că e un exerciţiu de zeflemea, dacă n-ar exista în turmă câteva creaturi drăguţe. Aproximativ cinci fete îşi merită titlul: sunt, dacă nu frumoase, cel puţin foarte plăcute. Prezenţa lor încurcă şi mai mult lucrurile.

Am pus ochii pe Miss Liban, care corespunde ideii pe care mi-o făcusem despre Şeherezada. Ambasadoarea europeană îmi împărtăşea opinia.

Pe parcursul întregii zile, am avut parte de discursuri interminabile despre „Adevărata Frumuseţe, care este cea a sufletului": discurs cel puţin comic în gura acestor oameni care le selecţionează pe miss în funcţie de măsurile lor.

Domnişoarele ne-au fost prezentate în grup, apoi una câte una: se preciza, pentru fiecare, felul de mâncare preferat, talentul personal şi ambiţia sa. Mă tulbură să aflu că Miss Uruguay adoră lasagna, că Miss Ucraina are talent la dansuri folclorice şi că Miss Papua-Noua-Guinee aspiră (citez) „să reuşească în viaţă".

Cel mai rău era tonul binevoitor al doamnelor patroane cu care organizatorii comentau pedigriul acestor june. Acestea fiind zise, duducile păreau încântate de faptul că cineva vorbeşte despre ele cu glas mieros. Într-adevăr, toată lumea părea copleşită, în special nunţiul papal, care era la un pas de leşin.

Printre juraţi se afla şi o doamnă în vârstă, cu faciesul strâmb. Nu i-am reţinut identitatea. Am înţeles că este vorba despre Miss

Internaţional 1960. Îmi făceam socoteala că avea cel mult şaizeci de ani: părea să aibă cu douăzeci mai mult. Ai fi zis că e Baba Cloanţa. De fiecare dată când o candidată era considerată drăguţă, ea striga: „Arătam mai bine decât ea când eram tânără". Era pe cât de caraghios, pe atât de sinistru.

Una dintre concurente, Miss Brazilia, îmi provocă o şi mai mare consternare decât celelalte. De o vulgaritate dezgustătoare, dar nu zeflemitoare şi plină de spirit în maniera unei târfe de la Sala Saint-Martin, nu, avea vulgaritatea searbădă a unei dansatoare de music-hall la primul ei bal.

— E cea mai nasoală, am şoptit la urechea prietenei ambasadoare.

Mă aprobă fără rezerve.

Dar n-o să-ţi vorbesc trei ceasuri despre aspectul obscen al acestei alegeri: când ai văzut un concurs de frumuseţe, ştii la ce să te aştepţi. N-o să fac pe miratul. Dar era de o mie de ori mai dezgustător decât pentru ce mă pregătisem eu. Dacă şi-ar fi afişat fără ipocrizie cinismul, n-aş fi fost şocat: când vinzi carne, cel puţin nu ascunde că eşti măcelar. Îmi pare că am asistat la prostituţie deghizată în operă caritabilă.

La sfârşitul după-amiezii, s-a votat. Nu-mi schimbasem părerea despre mica libaneză. La întrebarea „Care este ambiţia dumneavoastră în viaţă?", ea răspunsese: „Să câştig un concurs de frumuseţe". Am considerat că e un răspuns foarte bun.

Organizatorii au purces la numărătoarea voturilor, apoi au venit să anunţe rezultatul cu mare pompă. Zâmbeau cu gura până la urechi. Au început prin a spune că aprobau sută la sută alegerea juriului, şi-atunci am început să mă tem de ce-i mai rău. Aveam dreptate: premiul l-a luat brazilianca.

Ambasadoarea şi cu mine eram revoltaţi. Am încercat să-i descoasem pe membrii juriului: închipuie-ţi că au votat cu toţii pentru Miss Brazilia. I-am întrebat de ce, şi mi s-a răspuns: „Pentru că e o fată agreabilă, sănătoasă şi cu un zâmbet plăcut".

— Ar fi trebuit să ne avertizeze că era vorba despre alegerea lui Miss Baden-Powell, i-am spus amicei mele.

După fanfară şi aplauze, Miss Internaţional 1960 a fost invitată să rostească un discurs. A profitat de asta ca să precizeze că ea însăşi a votat pentru Miss Brazilia: după ce şi-a motivat alegerea, a precizat totuşi că ea arătase cu mult mai bine în vremea tinereţii sale. A fost cel mai reuşit moment al serii.

Urmă un banchet prezidat de Miss Internaţional 1997, încă

îmbujorată de surpriză. La dreapta sa, organizatorul-şef. La stânga, nunţiul papal. Prefer să nu ştiu ce se întâmpla pe sub masă. Am plecat înainte de sfârşit, era de nesuportat. Mi-ar plăcea să ştiu în virtutea cărei ironii ţara cea mai rafinată de pe planetă este scena celui mai vulgar eveniment monden al anului.

Mă întorc mâine seară. Mă duc să-ţi trimit prin fax asta la recepţie şi-apoi dorm.

Cu drag, al tău,

Epiphane.

Nu am dormit: destinul a vrut să petrec noaptea cea mai grotească din existenţa mea.

M-am culcat cu Ethel în gând. Încetul cu încetul, mi-am dat seama că în cameră era o căldură îngrozitoare. M-am trezit ca să reglez instalaţia de climatizare, dar nu am găsit întrerupătorul adecvat. Am telefonat la recepţie ca să le cer ajutorul: mi se explică politicos că în hotel camerele nu dispuneau de încălzire autonomă şi că, prin urmare, era imposibil să reduc temperatura din camera mea. Am propus atunci să se reducă termostatul pentru întregul hotel.

Mi se răspunse, tot cu o curtoazie extremă, că, din nefericire, ceilalţi clienţi erau foarte mulţumiţi de temperatura din camere.

— Cum pot fi mulţumiţi în etuva asta?

— Noaptea trecută, domnule, a fost aceeaşi temperatură, şi v-a convenit.

— Eram obosit. Epuizarea te face să-ţi fie frig.

— Poate că domnul ar trebui să ia un somnifer.

— Am încercat să deschid o fereastră, dar nu am reuşit. Aţi putea să trimiteţi pe cineva ca s-o deschidă?

— Este imposibil, domnule. Ferestrele sunt blocate. Kanazawa este un oraş măturat de vânturile din Siberia şi...

— Ştiu, ştiu. În sfârşit, trebuie să existe o soluţie! Crăp de cald.

— Ne pare rău, domnule.

Frizam un incident diplomatic: cu cât mă enervam mai tare, cu atât recepţionerul avea o voce mai contorsionată. M-am gândit brusc că, dacă aş continua, tradiţia avea să-l constrângă pe acest nefericit să-şi facă seppuku în faţa mea pentru a spăla onoarea hotelului. Am abandonat partida şi am pus receptorul în furcă.

M-am culcat la loc, gândindu-mă că dacă o sută de clienţi

suportau această căldură, voi fi şi eu în stare s-o suport. Zece minute mai târziu, mă sufocam. Am făcut un duş rece, care avu drept unic efect că-mi făcu sângele să fiarbă. Am încercat atunci metoda mentală: m-am concentrat pe noţiuni reci, îngheţată, Polul Nord, zăpezi veşnice, crivăţ, filmele lui Besson, etc. Eficacitate nulă.

Înnebunit de furie, m-am izbit de fereastră. Nici un rezultat. Furia mea creştea cu fiecare secundă. Am sfârşit prin a mă sălta cu picioarele pe pervaz, pentru a multiplica forţa tracţiunii prin greutatea corpului meu. Am strigat vorbe care evocau violul conjugal.

Mânia trebuie că-mi descătuşase forţele, căci fereastra se deschise brusc, azvârlindu-mă pe covor. Eram buimăcit.

Respiraţia Siberiei nu avu nevoie decât de o clipă ca să umple întreaga încăpere. Extazul meu în faţa acestui suflu de puritate descrescu în mai puţin de o clipă. M-am refugiat în pat: tremuram întruna. Am încercat să închid la loc fereastra: era imposibil. Vântul care se năpustea cu violenţă nu-mi permitea nici măcar să clintesc geamul.

Am îmbrăcat puloverele, paltonul, mănuşile, fularul şi şosete de lână. M-am vârât iarăşi în pat, ascunzându-mi capul sub pături. Impresia că sunt închis într-un frigider nu se diminua.

Baia ar fi putut fi o soluţie, dacă nu aş fi lăsat uşa deschisă: era la fel de frig ca în cameră. M-am gândit să umplu vana cu apă fierbinte şi să-mi petrec noaptea acolo, dar riscam să mă înec dacă adormeam; mi se relataseră mai multe accidente de acest fel. Or, nu puteam muri fără să o fi revăzut pe iubita mea.

Am încercat din nou metoda psihologică, gândindu-mă la ecuator, la metroul în orele de vârf, la gura sobei, la erupţia Vezuviului şi la filme pornografice. Fără nici un rezultat, dacă nu punem la socoteală că visai la plăcerea solitară: poate că m-aş fi putut încălzi făcând din mâna mea femeie. Observasem, vai, că acest tip de practici are un efect identic cu cel al unui pahar de votcă: foarte cald în primele zece minute, după care ţi-e şi mai frig.

Se adăuga la asta un fenomen romantic, prostesc de romantic: de când eram îndrăgostit, acest soi de juisare autonomă mă deprima.

N-aş fi îndrăznit în ruptul capului să telefonez la recepţie şi să cer o altă cameră: asta m-ar fi obligat să mărturisesc atacul asupra ferestrei, de care nu eram prea mândru. Nu numai asiaticii se tem să nu se facă de râs. Socoteam că a doua zi o să părăsesc hotelul

fără o vorbă de explicaţie şi o să las personalul să constate pagubele.

Nu, nu exista nici o soluţie. Eram condamnat să mă transform într-un bloc de gheaţă. Suferinţa nu întârzie să devină insuportabilă. La capătul puterilor, am renunţat la somn: m-am îmbrăcat şi am coborît la barul de la parter.

Cînd am trecut prin faţa recepţionerului, acesta mă privi cu un aer confuz:

— Domnul nu poate dormi? Domnului îi este prea cald?

— Este în regulă, nu mi-e somn, răspunsei, ca nu cumva să se sinucidă.

Dar, de fapt, eram mort de oboseală. Am comandat un espresso ca să mă trezesc. Cum nu mă simţeam mai energic, am mai cerut unul, apoi pe-al treilea şi aşa mai departe. La al optulea, am început să ies din toropeală. Cinci minute mai târziu, deliram.

Îndopat cu cafeină, creierul meu ţinea discursuri în comparaţie cu care Oda bucuriei evoca un marş funebru. Eram omul cel mai fericit de pe pământ: „Lumea îmi aparţine. Urâţenia mea o stăpâneşte veşnic, iar dragostea mea este la înălţimea spaimei pe care ea o trezeşte.

Ethel! Te iubesc! E o bucurie să te iubesc! Frumuseţea este fragilă, nu durează. Hidoşenia mea este solidă şi fiabilă. Biată Ethel, trebuie să te protejez. O să-ţi spun că te iubesc: vei plânge de fericire!”.

Am urcat în cea mai mare viteză în camera mea polară ca să caut ceva de scris. Am coborât la bar şi am redactat un fax la fel de excesiv ca beţia mea. Victoria se afla în vârful stiloului meu.

Kanazawa, 12/1/97

Ethel,

Mă gândisem să nu-ţi mai scriu înainte de întâlnirea noastră din această seară. M-am răzgândit.

Starea mea mentală din clipa aceasta ar putea fi calificată drept bizară; mi se pare totuşi că, pentru prima oară în viaţă, sunt normal. Este ora trei dimineaţa, n-am dormit nici o clipă, în pofida oboselii.

*Ethel, îţi aduci aminte ziua aceea de sfârşit de decembrie când ai venit la mine, disperată, şi când eu ţi-am vorbit despre pasiunea pe care Xavier o avea pentru tine? Te luasem în braţe şi-ţi spuneam fraze consolatoare: „*Te iubeşte, nu trăieşte decât pentru tine, etc*”. Nu se poate să fi uitat. Iar eu, cu atât mai puţin: este singura dată când ţi-am*

spus adevărul.

*Din moment ce ai încetat să fii oarbă în ceea ce-l priveşte pe tipul ăsta care nu te merită, nu poţi oare împinge clarviziunea până la a discerne cine era – cine este – acest „*el*” care îţi declara iubirea sa?*

Nu ai toate cărţile în mână? Ce crezi despre un bărbat care nu te poate părăsi trei zile fără să te bombardeze cu faxuri? Dacă n-aş fi fost aşa de urât, ai fi înţeles de mult, iar eu n-aş fi întârziat atâta să ţi-o spun. Dar eram atins de sindromul lui Cyrano de Bergerac – chiar dacă acesta, în comparaţie cu mine, era frumos ca un astru.

Vezi tu, în noaptea asta am înţeles un lucru important. Mutra mea pocită este un dar al cerului. Nimeni n-a fost mai favorizat ca mine. Dacă n-aş fi fost aşa de hidos, n-aş fi fost cuprins de o iubire atât de măreaţă pentru tine. Cuvântul este lipsit de vigoare: te-am iubit din prima clipă, în ultimul hal.

Tu eşti cea mai frumoasă, iar eu sunt cel mai urât din lume: iată dovada că suntem sortiţi unul altuia. Nimeni nu are nevoie în aceeaşi măsură ca mine de mântuirea frumuseţii tale, nimeni nu are nevoie în aceeaşi măsură ca tine de infamia urâţeniei mele. Fără tine, sunt un gunoi torturat de propria mizerie, fără mine, eşti un înger, victima propriei sale purităţi.

Tu eşti graţia şi, ca atare, eşti la cheremul primului venit. Eu sunt dizgraţia şi, în această calitate, nimeni nu este dispus să se sature cu mine. Asta pică bine: nu mi-a fost niciodată poftă decât de tine.

Pământul nu e populat doar de Xavieri mai mult sau mai puţin plăcuţi privirii, dar care au cu toţii ceva de păgân: ei nu cred în tine, o unică religie revelată. Eu cred în tine şi sorb din cultul tău o putere necunoscută muritorilor.

N-ai idee, dragostea mea, de puterea care îmi vine de la tine! Marx nu era marxist, Isus nu era creştin, iar Ethel nu este etelică: e în firea lucrurilor. Eu sunt etelic, fuziune perfectă între etilic şi eteric : nu e nici un joc de cuvinte, nu e nimic altceva decât devoţiune.

Devoţiunea nu are nimic de-a face cu devotamentul: eu nu-ţi sunt devotat, eu ţie mă închin. Fără ştirea ta, divinitatea a pus ochii pe mine, iar tu îmi eşti sortită aşa cum Fecioara este sortită albului, aşa cum Dumnezeu îi aparţine aceluia care crede în El.

Dar destul cu teologia, te iubesc până la a fi una cu tine. Spuneai că sunt fratele tău: nu greşeai, căci frumuseţea ta şi urâţenia mea sunt consangvine, graţia ta este sora dizgraţiei mele.

Suntem gemeni, dragostea mea. Ne asemănăm aşa cum binele se aseamănă cu răul, aşa cum îngerul se aseamănă cu fiara. Dacă trupul

meu s-ar uni cu al tău, nu ne-am mai putea desface niciodată. Şi tocmai asta vreau.

Îţi voi trimite îndată faxul. Vei observa că nu l-am început cu „Dragă Ethel”; tu ştii, de-acum înaine, că eşti cu mult mai mult de-atât.

Vei remarca de asemenea că nu voi încheia cu „Cu drag, al tău”, căci dragostea mea pentru tine nu se împiedică de o vocabulă.

Al tău,

Epiphane.

Am ordonat ca faxul să fie trimis neîntârziat. Recepţionerul mă privea ca pe unul care şi-a pierdut minţile: avea dreptate. Era ora şase dimineaţa în Japonia şi ora paisprezece acasă la Ethel: peste câteva secunde avea să ştie. La gândul acesta, îmi vâjâia capul. Arboram un orgoliu de neînţeles.

Am urcat în cameră să-mi fac bagajele. Deschizând uşa, am avut un şoc: zăpada invadase interiorul încăperii şi tapisa pereţii şi mobila cu un strat de chiciură, ca în filmul Doctor Jivago. Îmi păru culmea romantismului. În baie mă aştepta o surpriză şi mai ciudată: apa din veceu îngheţase. Trebuia să spargi gheaţa ca să-ţi faci nevoile.

Mi-am încuiat valiza congelată şi am coborât din nou. Recepţionerul îmi întinse hârtia care confirma faptul că ultimul meu fax ajunsese cu bine. Brusc, m-am simţit mai puţin mândru.

Un taxi mă duse la aeroportul din Kanazawa. Răsări soarele, şi acest loc comun îmi aduse aminte că mă aflam în Japonia şi că nu văzusem nimic din ea, ca să spun aşa. Şi în acelaşi timp mă gândeam că e tocmai dimpotrivă: niciodată vreo altă ţară nu exercitase asupra mea o influenţă mai hotărâtoare. Aici, pentru prima oară în viaţa mea, m-am simţit îndreptăţit să-mi rostesc cu voce tare secretul, începeam să mă întreb dacă această iniţiativă fusese chiar atât de admirabilă : declaraţia mea de dragoste n-o fi fost pur şi simplu un gest de kamikaze? Şi odată potolit sentimentul triumfător în legătură cu ceea ce mi se păruse a fi curaj, ce altceva îmi rămânea decât consternarea de a fi trădat cea mai preţioasă dintre tăcerile mele?

Creierul meu îşi revenea din beţie. Efectele cafeinei se inversau: simţeam un amestec toropitor de spaimă şi oboseală. Când avionul decola, stomacul meu coborî mai multe etaje. Nu am avut nici măcar puterea să privesc pe hublou.

La Tokio a trebuit să schimb aeroportul şi mi-a luat o grămadă de timp. Formalităţile sfârşiră prin a-mi scădea moralul. Urcai în Boeing, dorindu-mi să explodeze şi să nu existe supravieţuitori.

Zborul de întoarcere a fost un chin nesfârşit. Mişcarea de rotaţie a Pământului nu lucra în favoarea noastră, aşa încât călătoria dură cu două ore mai mult. Asta-mi era norocul. Starea mea de spirit era la pământ, pe cât fusese la înălţime la zborul în sens invers. Cu cât ne apropiam de Europa, cu atât eram mai îngrozit de mărturisirea mea.

Urma să zburăm deasupra Uralilor când am comis tâmpenia de a reciti faimosul fax: scopul era să mă conving că declaraţiile mele nu fuseseră chiar atât de grave. Dar vai, recitindu-l, a trebuit să admit evidenţa: textul meu era şi mai rău decât în amintirea mea. Era înspăimântător.

Dacă aş fi fost măcar în stare să dorm. Noaptea albă mă epuizase, dar de fiecare dată când mă cuprindea somnul, ajungeam la convingerea că o pierdusem pe Ethel pentru totdeauna.

La capătul puterilor, i-am cerut stewardesei două aspirine; acidul acetilsalicilic are un efect hipnotic asupra mea. Cu o oră înainte de sosire, mă treziră nişte zgomote înfundate; era vecina mea care râgâia. Această amabilă doamnă îmi explică fără urmă de jenă că cea mai mare plăcere a sa este să bea apă gazoasă în avion: presiunea, diferită de cea de pe pământ, declanşa râgâieli uluitoare.

Consternat, am înţeles că eram genul de bărbat căruia femeile îi râgâie în nas. Iubita mea trebuie că se strâmbase de râs citindu-mi faxul.

Ghinionul meu a vrut ca Boeingul să nu se prăbuşească.

La întoarcerea acasă, a trebuit să-mi reglez ceasul după ora locală, în toate sensurile acestui termen. Era duminică, 12 ianuarie, ora nouăsprezece, eram tipul cel mai nasol de pe Pământ şi urma să-mi asum consecinţele celor scrise de mine.

Am format numărul de telefon al lui Ethel aşa cum apeşi pe trăgaciul unui revolver lipit de propria tâmplă.

— Eu sunt.

— Bună seara, îmi răspunse o voce atonă.

— Ai primit faxul meu de azi-dimineaţă? am întrebat prosteşte.

— Da. Tăcere.

— Nu vreau să vorbesc despre asta, Epiphane.

— Nu la telefon, în orice caz. Să vin la tine?

— Nu vreau să te văd.

— Nu e posibil! Trebuie să vorbim despre asta.

— Nu sunt de aceeaşi părere.

— Şi-atunci ? Sunt obligat să-ţi vorbesc ca şi când nu ţi-aş fi scris faxul acesta?

— Nu ştiu.

Avea o voce monocordă şi stinsă ca a unui zombi. Profitai de ceea ce credeam că e slăbiciune:

— Vin la tine.

O jumătate de oră mai târziu, eram la ea. Deschise uşa fără să mă privească. Era îmbrăcată extrem de elegant: desigur că nu pentru mine.

— Pentru Xavier te-ai făcut aşa de frumoasă?

— N-am chef să vorbesc despre asta.

— Dar despre ce ai chef să-mi vorbeşti?

— Despre nimic.

— Nu ai nimic să-mi spui?

— Aşa e.

— Mincinoaso. Eşti furioasă pe mine. Eşti gata să-mi faci accese de mânie.

— Esti vanitos.

— Nu mai sunt prietenul tău cel mai bun?

— Cum ai putea să mai fii?

— Tocmai bine. N-am avut niciodată chef să fiu prietenul tău cel mai bun.

— Trebuia să-mi fi spus din prima zi.

— Asta-mi reproşezi? Poţi să-i porţi sâmbetele cuiva doar pentru că a fost secretos?

— Secretos? Vrei să spui fals, mincinos, trădător?

— Vezi, aveam dreptate: eşti furioasă pe mine.

— Nu. Furia se învecinează cu dragostea. Iar tu îmi inspiri dezgust.

— Nu e nimic dezgustător în atitudinea mea. Te iubesc, iar tu nu mă iubeşti. Nu e vina nimănui. Mi-am ascuns dragostea aşa de multă vreme pentru că o ştiam fără speranţă. Am comis prostia să ţi-o mărturisesc. E limpede că m-am înşelat. Nu crezi că reacţia ta e o pedeapsă suficientă?

— Nu.

— Şi eu care te credeam fiinţa cea mai amabilă din lume.

— Ei, asta-i bună. Spune-mi că e vina mea.

— Tocmai ţi-am spus că nu e vina nimănui. E o poveste tristă. De ce ar trebui să acuzăm pe cineva?

Sună telefonul. Era Xavier. Din puţinul pe care l-am prins, el anula întâlnirea din seara aceea. M-am bucurat. Iubita mea avea chipul descompus.

— Mereu la fel de delicat, băiatul ăsta!

— Are multe defecte. Dar în comparaţie cu tine, e un sfânt.

— Să nu exagerăm. Crezi că e un motiv suficient ca să nu-i dai papucii?

— Asta nu-i treaba ta.

— Vreme de săptămâni întregi, mi-ai povestit despre el cele mai intime detalii, şi-acum nu mai este treaba mea?

— Dac-ai şti ce rău îmi pare!

— Iar eu, nu crezi că am suferit ascultându-ţi confidenţele interminabile?

— Eşti singurul vinovat. Dacă mi-ai fi spus adevărul de la bun început, nu ţi-aş fi povestit niciodată nimic.

— Dacă ai fi avut un pic de fineţe, ai fi putut pricepe acest adevăr fără să ţi-l dezvălui eu. Aveai la dispoziţie trei miliarde de semne ca să te lămureşti ce hram port.

— Iar e vina mea, zâmbi ea, maliţioasă. Expresia aceasta mă făcu să turbez.

— Nu eşti decît o idioată. Îţi ruinezi viaţa cu imbecilul ăsta care te chinuie tot timpul, iar pe mine, a cărui singură crimă este că te iubesc, mă tratezi ca pe-un câine.

Se ridică să caute o oglindă pe care mi-o întinse.

— Crezi că nu ştiu cât sunt de urât?

— Aşa s-ar spune.

— Eşti josnică. Râse.

— Bineînţeles. Eu sunt cea josnică.

— Poţi să-ţi imaginezi cât am suferit, cât sufăr încă?

— Ei, haida-de! În fax scrii că mutra ta pocită e un dar al cerului.

— Noaptea trecută eram nebun de legat. Dac-ai şti cât îmi pare de rău...

— Săracul martir.

— Cum îţi poţi bate joc tu de-un biet nenorocit ca mine? Nu mai înţeleg nimic. Ai inima cea mai împietrită şi mai insensibilă cu putinţă.

Izbucni în râs.

— Fără umbră de îndoială. O să-ţi rezum situaţia. Epiphane este bărbatul cel mai urât de pe faţa pământului. Aşa s-a născut şi este limpede că nu e vina sa: nu există vreun mijloc ca să-l facem mai frumos. Epiphane creşte mare şi se îndrăgosteşte. De cine? De o fată care, după părerea lui, e cea mai frumoasă de pe planetă. Nici o şansă: fata asta, pe nume Ethel, nu îi împărtăşeşte dragostea. De ce? Pentru că este o creatură superficială, incapabilă să vadă sublimele calităţi ale sufletului acestui bărbat. Ce fiinţă mărginită, această Ethel! Ea ar trebui să ştie că nu e permis să te opreşti la aparenţe! Nu vedem bine decât cu inima bla, bla, bla. Bietul Epiphane, batjocorit fără milă în iubirea sa pură ! Ah, dacă ar fi dat măcar peste o fată cu suflet nobil, care să-i fi putut vedea frumuseţea din spatele urâţeniei sale. Nimic nou sub soare: i s-a întâmplat asta şi nefericitului Quasimodo. Această victimă vrednică de milă, victima înnăscută, care nu trăieşte decât cele mai nobile sentimente.

Vorbea cu fulgere în priviri. Nu o văzusem niciodată aşa. Continuă:

— Dar, ca din întâmplare, când Quasimodo-Epiphane al nostru se îndrăgosteşte, el nu iubeşte o fată urâtă cu suflet admirabil căreia el să-i fi descoperit comorile neştiute şi care ar fi fost vrăjită de comuniunea lor spirituală. Nu, eroul nostru nu caută în direcţia asta, ba chiar le dispreţuieşte pe fetele cu un fizic prea puţin avantajos.

— Ascultându-te, ai zice că sunt un criminal.

— Este părerea mea. Făţărnicia este o crimă. Domnul-cu-suflet-frumos care se declară campionul frumuseţii interioare, care face pe martirul înfăţişării sale, care acuză societatea noastră superficială, acest domn ar vrea să fie iubit pentru calităţile lui invizibile. Şi pe mine, pentru ce calităţi nevăzute mă iubeşti?

— Nu duci lipsă de ele.

— Îndrăznesc să o cred. Dar nu pentru aceste virtuţi te-ai aşternut la picioarele mele.

— Ce ştii tu?

— Câtă rea-credinţă! Mi-ai vorbit întruna despre frumuseţea mea.

— Asta nu mă împiedică să-ţi admir alte o mie de calităţi.

— Te rog. Ipocrizia are limitele ei. Înainte de mine, ai iubit pe cineva?

— Niciodată.

— Atunci e şi mai grav. Prima dragoste e crucială. Cum vrei să fii credibil cu toate discursurile tale frumoase despre lupta împotriva aparenţelor când tu ai aşteptat s-o întâlneşti pe cea pe care o consideri cea mai frumoasă din lume ca să te îndrăgosteşti? Cel mai rău este că pe mine mă faci să par o târâtură. Dar ticălosul eşti tu! Tu pretinzi de la mine o nobleţe a sufletului de care tu însuţi eşti incapabil. Aştepţi de la mine să fiu oarbă la fizicul tău, iar tu joci rolul victimei pentru că eu nu consimt una ca asta. În vreme ce, dacă aş fi fost nasoală ca tine, nu te-ai fi uitat niciodată la mine!

— Absolut convingător. A existat o ruptură în comportamentul meu. Sunt incoerent, dar asta nu-i o crimă.

— În această situaţie, este o crimă. Este îngrozitor să primeşti o scrisoare aşa de frumoasă de la cineva pe care nu-l poţi iubi.

— În sfârşit, o vorbă bună!

— Nu e o vorbă bună, e o vorbă de dezgust. Mi-aş fi vândut sufletul ca să primesc o asemenea scrisoare, dar nu de la tine.

— Xavier al tău ar fi incapabil să ţi-o scrie, dacă la el te gândeşti.

— Ştiu. Şi mai ştiu că tu eşti singurul în stare de o asemenea iubire.

— Nu înţeleg. Acum două secunde, mă insultai, spuneai că te iubesc pentru cele mai rele motive, iar acum spui că iubirea mea este fără egal.

— Nu e, vai, o contradicţie. Iubirea ta îşi are rădăcinile în bălegar: poate că din pricina asta florile ei sunt aşa de frumoase. Şi de-asta îmi repugnă. Dacă declaraţia ta de dragoste nu m-ar fi tulburat, aş fi găsit-o demnă de milă; or, nu am găsit-o demnă de milă, ci dezgustătoare. Cum să nu fiu dezgustată, descoperind că unicul bărbat care ar putea să mă iubească aşa cum mi-aş dori să fiu iubită este un monstru respingător?

— Vorbele tale mă încântă şi mă aduc la disperare.

— Nu e cazul să fii încântat, Epiphane.

— Să aflu că vorbele mele te-au emoţionat, este deja magnific.

— Emoţionat? N-ai înţeles nimic. M-au întors pe dos. La sfârşitul faxului tău, vorbeşti despre ce ar însemna să faci dragoste cu mine. Dar ca să fiu în stare să mă culc cu tine, ar trebui să fiu într-o ureche.

— Poţi fi şi pur, şi într-o ureche în acelaşi timp. Este cazul meu.

— Nu e nimic pur în tine.

— Bine. Să admitem, nu e nimic pur în mine. N-aş putea să sper, totuşi?

— Nimic ! Nimic!

— Dar din moment ce vorbele mele îţi plac, am putea trăi o iubire în scris.

— Eşti nebun. Nimic nu e mai fizic decât cuvintele. Nu mai insista, Epiphane. Între tine şi mine nu e posibil nimic. Mi-aş dori să nu te fi întâlnit niciodată.

Tăcere. Am jucat totul pe-o singură carte:

— Ba da. Între tine şi mine rămâne o legătură pe care o ignori.

— Care?

— Coarnele. Ai păstrat diadema din film?

— Deghizarea mea în taur? Da.

— Poţi să mi-o dai mie? N-ai idee ce preţioasă e pentru mine.

— Cu condiţia ca după aceea să dispari din viaţa mea.

— Jur.

Se duse să o caute şi mi-o dădu.

— Nu te ştiam fetişist.

— Nu ai fost nicicând mai frumoasă ca atunci când purtai coarnele astea pe cap.

Le atinsei vârful cu un deget care sângeră.

— Atenţie. Sunt primejdioase. Când jucam rolul taurului, de o mie de ori a fost cât pe ce să-l străpung de-a binelea pe matador.

N-ar fi trebuit să-mi spună asta. Era o provocare.

— Nu simţi pentru mine nici măcar tandreţe, Ethel?

Mă privi cu tristeţe.

— Mi-ar plăcea să simt tandreţe pentru tine, Epiphane. Mi-ar plăcea să fiu într-atât de perversă ori de nebună, încât să răspund iubirii tale. Dacă te-aş fi iubit, cred că aş fi fost nespus de fericită. Am ajuns să mă blestem că nu am fost în stare să te iubesc. Iar pe tine te blestem că m-ai încântat cu promisiunea unei iubiri atât de frumoase. Nimic nu va mai fi posibil între tine şi mine.

— Ba da.

— Ce anume? întrebă cu un suspin dezamăgit.

— Un sărut de adio.

— Grozavă afacere! zâmbi ea.

Îşi regăsise blândeţea. S-a apropiat de mine. Am desfăcut larg braţele şi le-am împreunat în jurul ei. Mă simţeam plin cum nu mai fusesem niciodată. Ea închise ochii ca să nu vadă gura mea

sărutând-o pe a ei. Nu-mi văzu nici mâinile apucând diadema de taur şi înfigându-i coarnele în şale. Scoase un ţipăt. Murmurai, cu glasul cel mai iubitor din lume:

— Uite: totul este posibil între tine şi mine. Şi pentru eternitate.

În prezent, mă aflu în arest pentru asasinat. Având în vedere încetineala justiţiei, procesul nu va avea loc decât peste un an. Voi pleda vinovat şi vor face cu mine ce vor vrea. Mi-e totuna.

Am tot timpul să scriu şi să recitesc ce am scris. Şi mai cu seamă, am timp să mă gândesc la Ethel. Nu mi-e ruşine că am ucis-o.

Norocul e de partea mea: am fost decretat atât de periculos, încât sunt ţinut deoparte, într-o celulă individuală.

În carceră îşi descoperă Julien plenitudinea iubirii pentru doamna de Renal, într-o temniţă ajunge Fabrice să o posede pe Clelia. Stendhal are dreptate: cu condiţia să fii izolat de inoportuni, închisoarea este un spaţiu erotic.

Aici, urâţenia mea a încetat să mai fie o problemă: nu e nimeni s-o vadă, nimeni să mi-o reflecte. Şi mi-a fost dat, în sfârşit, să fiu singur cu iubita mea. I-am devenit indispensabil: într-adevăr, ea nu este nimic fără mine. Cine altul decât mine poate să-i redea viaţa prin amintire? Cine altul decât mine, acum, îi poate potoli setea de a exista? Dacă Orfeu ar fi fost asasinul lui Euridice, poate că ar fi reuşit să o scoată din Infern.

Nu există iubire imposibilă.

{1} Epiphanie: în Franţa, sărbătoare catolică celebrată în 6 ianuarie (la noi, Bobotează), denumită şi sărbătoarea Regilor Magi. De aici numele personajului, (n.t.)

{2} Mă tem de greci chiar când fac daruri (lat.)

{3} Urâtul este frumos (engl.)

{4} Cretin des Alpes, în original. Tulburările prin Deficit de Iod (TDI), boală ereditară, manifestată prin hipotiroidism, cretinism, diformităţi, etc, întâlnită în special în zonele muntoase, (n.r.)

{5} Yukio Mishima (1925-l970): scriitor japonez (n.t.)

{6} Prin însuşi faptul acesta (lat.) (n.t.)

{7}(Nu arunca) mărgăritare înaintea porcilor (lat.) (n.t.)

{8} Hans Memling (uneori Memlinc sau - la flamanzi - Jan van Mimmelynghe) (n. cca. 1435, Momlingen – d. 11 august 1494, Bruges) a fost un pictor născut în Germania, stabilit încă de tânăr în Țările de Jos. Grație stilului său original și poetic, Memling este considerat un portretist de excepție și unul dintre cei mai mari pictori flamanzi ai epocii sale (Wikipedia)

{9} Paul Frederic Bowles; (n. 30 decembrie 1910 – d. 18 noiembrie 1999) a fost un compozitor, autor, şi translator american expatriat. (Wikipedia)